

COTPC 2018

1r Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana

*L'ornitologia a casa nostra:
què s'està fent al territori?*

12, 13 i 14 d'octubre de 2018
Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Índex

Presentació	2
Entitats organitzadores	3
Entitats col·laboradores	5
Comitè Organitzador	8
Comitè Científic	9
Programa	10
Xerrades plenàries	18
Comunicacions orals	22
Pòsters.....	66
Comunicacions web	124
Índex dels autors de les contribucions.....	133

Citació recomanada: Cuito, M.; Gargallo, G.; Julien, A.; & Quesada, J. 2018. Actes del 1r Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana - Barcelona, 12-14 d'octubre de 2018.

Presentació

L'ornitologia és una activitat científica que, a les terres de parla catalana, es va iniciar a mitjans del segle XX i que ha tingut un paper cabdal en la generació d'un coneixement naturalista i científic de qualitat. A més, ha permès conèixer molts aspectes de la biologia de gairebé totes les espècies d'aus que es distribueixen en el seu espai geogràfic de la Mediterrània occidental. Aquesta activitat ha propiciat el naixement d'un gran nombre d'institucions i col·lectius enfocats en la generació de coneixement, tant teòric com aplicat, així com estudis d'un abast local i regional. Però precisament aquesta intensa activitat ornitològica ha fet que, d'altra banda, hi hagi una gran atomització en les accions que avui dia es porten a terme.

Per això, el 1r Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana (COTPC) té la finalitat de servir de presentació de la feina que els diferents investigadors, grups ornitològics i entitats del camp de l'estudi de l'ornitologia estan fent en l'àmbit lingüístic del català, tot reunint uns 170 ornitòlegs de Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya Nord i Andorra.

Es presenten contribucions de tots els àmbits de l'ornitologia des de temàtiques de conservació fins a moviments migratoris, passant per ecologia, distribució geogràfica, aus invasores, biologia, nomenclatura d'ocells en català, anàlisis d'ADN o ús de noves tecnologies en l'estudi de les aus, entre molts altres. És a dir, teniu aquí una mostra de la vitalitat de la investigació en el camp de l'ornitologia per part d'investigadors del món acadèmic, ornitòlegs amateurs i grups d'estudi dels ocells d'arreu del territori que ens ofereixen un bon aparador de la seves activitats.

Es presenten un total de 117 contribucions de les quals quatre són xerrades plenàries, 44 ponències orals de 15 minuts de durada, 60 pòsters i 9 contribucions web. Les xerrades plenàries i les ponències orals tenen lloc a la sala d'actes del Museu i els pòsters es mostren en la zona del Museu habilitada a tal efecte, on els autors en faran una breu presentació en les sessions de pòsters establertes al programa. En aquest document, hi teniu el resum de totes les contribucions, organitzades segons la categoria a la que pertanyen.

Esperem que aquest 1er Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana serveixi bé als seus objectius de fer una posta en comú de la investigació en el camp de l'ornitologia de tots els territoris implicats.

Entitats organitzadores

Institut Català d'Ornitologia (ICO)

L'ICO és una associació que es dedica a l'estudi i seguiment dels ocells i els seus hàbitats amb l'objectiu d'obtenir informació sòlida i imparcial que contribueixi significativament en les polítiques de conservació de la biodiversitat.

Societat Ornitològica de Menorca (SOM)

La SOM, Societat Ornitològica de Menorca, es va crear l'any 2000 com a resposta a la inquietud de molt aficionats a l'observació de les aus i, sobretot, per unificar esforços entre tots els ornitòlegs que han fet o fan feina a Menorca dins d'aquest camp. Els objectius de la Societat són l'estudi, la divulgació i la protecció de les aus a Menorca.

Grup Balear d'Ornitologia (GOB)

El GOB és una associació constituïda l'any 1973 l'objectiu principal de la qual és la millora i conservació de les condicions mediambientals de les Illes Balears per tal d'aconseguir un entorn de sostenibilitat ecològica i social. Entre els seus fins hi ha l'estudi, la divulgació i la defensa de la natura, així com la sensibilització i educació ambiental de la societat.

Grup AU

El Grup AU és una associació que es dedica, des de l'any 1987, a l'estudi i seguiment dels ocells i els seus hàbitats i a la divulgació didàctica entre escolars. L'objectiu, a més d'obtenir informació sòlida i imparcial que contribueixi significativament en les polítiques de conservació de la biodiversitat, és crear actituds de respecte i de gaudi a territoris on les relacions de les persones amb les aus han sigut i són poc ortodoxes.

Centre d'Estudis de la Neu i la Muntanya d'Andorra (CENMA)

El Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra (CENMA) és un organisme de l'Institut d'Estudis Andorrans que es dedica a la recerca en aquells temes que envolten la muntanya i que són d'especial interès per a Andorra. Els principals temes de recerca són la neu i les allaus, la cartografia de muntanya, la geologia i la geomorfologia, els riscos geològics, els recursos hídrics nivals, la climatologia de muntanya, la flora i la fauna d'alta muntanya, les ciències forestals i el pastoralisme, entre d'altres. El CENMA també genera i centralitza dades que serveixen després per alimentar els diferents projectes de recerca.

Museu de Ciències Naturals de Barcelona

El Museu és una institució amb més de 130 anys d'història que conserva un patrimoni de més de tres milions d'exemplars en els àmbits de la mineralogia, la petrologia, la paleontologia, la zoologia i la botànica. El Museu genera i comparteix el coneixement sobre la diversitat i l'evolució del món natural, amb el propòsit de contribuir a conservar-lo i de crear una societat més informada, connectada i responsable amb la natura.

Societat Valenciana d'Ornitologia

La Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO) és una ONG de caràcter no lucratiu, l'objectiu prioritari de la qual se centra en l'estudi científic de les aus per a col·laborar en la seua conservació i la dels seus hàbitats. La SVO es va fundar l'any 1994. Hui som una Societat en constant creixement i formada per membres pertanyents a àmbits professionals molt diversos, molts d'ells/es amb una dilatada experiència en el camp de l'ornitologia.

Groupe Ornithologique du Roussillon

El Grup Ornitològic del Rosselló és una associació que té com a objectiu el seguiment i la protecció de la fauna i dels seus hàbitats a Catalunya Nord i zones frontereres. Creat l'any 1990, el GOR participa també en la gestió i la conservació dels espais naturals i actua per a la sensibilització del gran públic i dels escolars.

Entitats col·laboradores

LIMNOS-EdC

LIMNOS (Associació de Defensa del Patrimoni Natural del Pla de l'Estany) és una entitat ecologista sense finalitat de lucre que va néixer a finals de l'any 1987, per l'interès d'un grup de persones de Banyoles i els seus voltants preocupades per la protecció del medi ambient i disposades a treballar, sense rebre cap diner a canvi, per preservar el valuós patrimoni natural de la zona.

GEPEC-EdC

EL GEPEC-EdC, Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans-Ecologistes de Catalunya, és una associació sense afany de lucre, de defensa, de custòdia i d'estudi de la natura que té especial cura en la millora del medi ambient de les terres de l'Ebre, Priorat, Conca de Barberà i Camp de Tarragona, tot i que el seu àmbit legal és Europa.

TERMCAT

EL TERMCAT és el centre de terminologia de la llengua catalana, creat el 1985 per la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans. La missió del TERMCAT és coordinar l'activitat terminològica en llengua catalana, mitjançant la prestació de serveis de qualitat, la creació de productes terminològics i la normalització de neologismes, per garantir la disponibilitat de la terminologia catalana en tots els sectors de coneixement i d'activitat i per afavorir-ne l'ús.

Institució Catalana d'Història Natural

La Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) es va constituir l'any 1899 i és una associació de caire científic i sense ànim de lucre que té per finalitat promoure l'estudi i la conservació dels diferents components del medi natural i difondre'n els coneixements obtinguts.

Grup de Naturalistes d'Osona

El Grup de Naturalistes d'Osona (GNO) és la delegació territorial de la Institució Catalana d'Història Natural a la comarca d'Osona des del 2002. Té com a objectius l'estudi, conservació i divulgació del patrimoni natural de la comarca mitjançant sortides naturalistes i projectes d'estudi i conservació de grups biològics i hàbitats.

Fundació Catalunya La Pedrera

La Fundació Catalunya La Pedrera protegeix el patrimoni natural i el paisatge assegurant-lo per a les generacions futures i creant valor als territoris. La xarxa d'espais naturals en propietat és un model singular al sud d'Europa i és reconegut per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura com a exemple de bones pràctiques en la preservació d'espais naturals des del sector privat, un model de governança que està augmentant a tot el món.

Xarxa de Parcs Naturals

La Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona està formada per 12 espais naturals protegits d'un alt valor paisatgístic, ecològic i cultural. Garanteix un equilibri

territorial i ambiental als 100 municipis del seu àmbit geogràfic. Abasta 102.587 hectàrees de 100 municipis. Aquests municipis representen el 22% del territori de la demarcació de Barcelona i el 70% de la població de Catalunya.

Universitat de Girona

La Universitat de Girona (UdG) és una institució pública de docència i recerca amb uns 15.000 estudiants. Participa en el desenvolupament de la societat mitjançant la creació, difusió i crítica de la ciència, la tècnica, les humanitats, les ciències socials, la salut i les arts. Membres de la UdG participen habitualment en programes ciència ciutadana i monitoreig d'ocells, i la Ornitologia és ben present a la docència i la investigació de la Facultat de Ciències.

SEO/BirdLife

SEO/BirdLife va ser fundada el 1954 amb l'objectiu de conservar les aus silvestres i el seu hàbitat, és membre de BirdLife International, registrada com a associació no lucrativa i declarada d'utilitat pública. D'acord amb els seus Estatuts i en aquests més de 60 anys d'activitat treballem per:

APNAE

L'APNAE és l'Associació d'Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i és una entitat que va néixer i vol consolidar-se com a eina per a la promoció de la conservació de les àrees naturals del Parc i la difusió mitjançant l'educació ambiental.

EGRELL

EGRELL (Institució per a l'Estudi, Gestió i Recuperació dels Ecosistemes Lleidetans) aplega un col·lectiu de científics i naturalistes enamorats del nostre país i sensibilitzats per l'estat de conservació de la Natura, amb una llarga trajectòria en l'estudi i la defensa dels ecosistemes de les terres de Ponent, especialment a la Plana de Lleida. Expressa la seva opinió, basada en argumentacions tècniques i objectives, respecte a tot tipus de temes mediambientals, de gestió d'ecosistemes o actuacions que afectin a espècies animals o vegetals amenaçades, mitjançant la redacció d'informes tècnics adreçats a l'Administració, Fundacions, particulars o altres institucions.

ADENC

L'ADENC és una associació sense afany de lucre creada el 1982 amb la voluntat de difondre els valors naturals dels espais de la plana del Vallès. Amb una dilatada experiència en campanyes educatives, programes per conscienciar la ciutadania i projectes de millora de l'entorn, l'ADENC ha publicat diversos estudis i ha promogut i participat en nombroses campanyes de defensa del territori.

Associació Mediambiental La Sínia

Un dels eixos principals de la nostra entitat és l'educació ambiental, una bona eina per educar en valors com el respecte vers l'entorn, la sostenibilitat i la consciència ecològica, la importància d'uns hàbits saludables, etc. Alhora, ens permet donar a conèixer els valors naturals, socials i patrimonials del territori.

Societat d'Història Natural de les Balears

La Societat d'Història Natural de les Balears (SHNB) és una entitat cultural no lucrativa que es va fundar a Palma l'any 1954. Els seus principals objectius són: Promoure el coneixement de la naturalesa des de diferents perspectives; Participar activament en els moviments conservacionistes de les Illes Balears; Promoure la creació del Museu de la Naturalesa de les Illes Balears. Compta amb una línia editorial periòdica que és el Bolletí de la SHNB i una altra aperiòdica que són les Monografies de la SHNB.

Galanthus

Galanthus és una entitat que des de l'any 1999 es dedica a l'estudi i conservació de la biodiversitat, actualment té tres eixos principals d'actuació: Biodiversitat urbana, amb especial dedicació als ocells que crien en edificis i basses urbanes; estudis de ratpenats; i gestió de la flora exòtica invasora.

Zoo de Barcelona

El Zoo de Barcelona té com a principal objectiu contribuir a la preservació de la fauna salvatge i els seus hàbitats, especialment els del nostre entorn, mitjançant projectes de conservació i recerca, i programes d'educació i conscienciació. Des de fa anys, col·labora en iniciatives de conservació in situ per a la protecció d'espècies diverses, inclosos ocells presents al nostre territori com la trenca, els voltors comú i negre, el trençalòs i diferents ardeids.

Comitè Organitzador

President:

Jordi Baucells (Institut Català d'Ornitologia)

Secretària:

Marina Cuito (Institut Català d'Ornitologia)

Vocals:

Abel Julien (Institut Català d'Ornitologia)

Dacha Atienza (Museu Ciències Naturals de Barcelona)

Gabriel Gargallo (Institut Català d'Ornitologia)

Joan Castany (Grup AU)

Manolo Suàrez (Grup Ornitològic Balear)

Clara Pladevall (Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra)

Raül Escandell (Societat Ornitològica de Menorca)

Raül Aymí (Institut Català d'Ornitologia)

Joan-Claudi Tocabens (Groupe Ornithologique du Roussillon)

Joan Ferré (Societat Valenciana d'Ornitologia)

Comitè Científic

Dr. Javier Quesada (Museu Ciències Naturals de Barcelona)

Dr. Fèlix de Pablo Pons (Societat Ornitològica de Menorca)

Dr. Benjamin Komac (Unitat de Medi Biòtic, CENMA-IEA, Andorra)

Dr. Miguel McMinn (Universitat Illes Balears)

Dr. Germán López-Iborra (Universitat d'Alacant)

Rafel Triay Begur (Societat Ornitològica de Menorca)

Toni Polo Aparisi (Societat Valenciana d'Ornitologia)

Dr. Josep Rost (Universitat de Vic)

Programa

Divendres, 12 d'octubre

Horaris	SALA D'ACTES	Sala 2	Sala 3
10:00-11:00	Acreditacions		
11:00-11:30	Inauguració		
Chairman: Santi Mañosa	11:30-12:15	Xerradada Plenària (XP1): "Patrons en la composició de passeriformes migratoris transsaharians a la primavera en illes de la Mediterrània occidental". Germà López-Iborra	
	12:15-12:30	Mètodes generalistes passius de cens Vs mètodes específics actius: el cas de la guatlla (Coturnix coturnix) Manel Puigcerver; Eduardo García-Galea; Irene Jiménez-Blasco & Sergi Herrando	
	12:30-12:45	Canvis en les poblacions d'ocells nidificants a Catalunya Sergi Herrando; Marc Anton; Martí Franch; David Garcia-Cárdenas & Lluís Brotons	
	12:45-13:00	Programa de Seguiment dels Ocells Comuns a Andorra Clara Pladevall & Jordi Nicolau	
	13:00-13:15	26 anys d'estudi de la migració prenupcial a l'illa de l'Aire Santiago Catchot Pons & Raül Escandell	
	13:15-13:30	25 anys de campanya Piccole Isole a Catalunya, Balears i València: què hem après de la migració prenupcial al Mediterrani occidental? Carles Barriocanal; Gabriel Gargallo; David Robson; Joan Castany; Oriol Clarabuch; Raül Escandell; German López-Iborra & Manuel Suárez	
	13:30-13:45	El seguiment de la nidificació de rapinyaires al Parc Natural de la Serra de Collserola. Implicacions en la gestió forestal i l'ús públic. Dani Díaz-Diethelm; Seán Cahill; Lluís Cabañeros & Francesc Llimona	
	13:45-14:00	El seguiment d'ocells als parcs naturals gestionats per la Diputació de Barcelona: com utilitzem i donem a conèixer els resultats Sergi Herrando; Eloi Rovira; Marc Anton; Martí Franch; Oriol Baltà; David Garcia; David Martí; Daniel Guinart; Mireia Vila; David Carrera; Roser Loire & Daniel Pons	
14:00-16:30	DINAR (Restaurant museu)		
Chairman: Manolo Suárez	16:30-17:15	Xerradada Plenària XP2: "Com es transmeten algunes de les malalties dels ocells que poden afectar a l'home: la importància dels mosquits i les paparres". Jordi Figuerola	
	17:15-17:30	Aprentatge i especialització individual en aus marines longeves Laura Zango; Míriam García-Vendrell; Leia Navarro-Herrero & Jacob González-Solís	
	17:30-17:45	Preferències de nidificació dels teuladins urbans (Passer domesticus) en localitats de muntanya del nord de la província d'Alacant Edgar Bernat-Ponce; Germán López-Iborra & José Antonio Gil-Delgado	
	17:45-18:00	Factors ambientals que afecten la presència del Pardal comú en un gradient agro-urbà de Barcelona Xiaoyu Cai; Santiago Guallar; Stefany Vega; Javier Oliver & Javier Quesada	
18:00-18:30	Pausa cafè (Restaurant museu)		
Chairwoman: Cristina Sánchez	18:30-18:45	Coloració del plomatge i composició de isòtops estables: Les carboneres son el que mengen Joan Carles Senar; Núria Coma; Javier Cotín; Fernando Mateos-González & Francesc Uribe	
	18:45-19:00	Diferencias morfológicas y de coloración en la codorniz común (Coturnix coturnix) entre las poblaciones isleñas y continentales mediterráneas. José D. Rodríguez-Teijeiro; Angel Garcia-Amengual; Eduardo García-Galea; Irene Jiménez-Blasco; Alex Torres-Riera; Antoni Barceló; Maria Muñoz-Muñoz; Francisco J. Vidal-Fueris & Bartomeu Seguí	
	19:00-19:15	Informació pública i selecció d'hàbitat en animals intel·ligents: El cas de la Gralla (Corvus monedula) a la Plana de Lleida Mar Unzeta; Joan Maspons; Francesc Sardà-Palomera; Ferran Sayol; Gerard Bota; David Giral; Joan Navarro; Jaume Bonfil; Manel Pomarol & Daniel Sol	
19:15-20:00	Pòsters (Sessió 1)		

Dissabte, 13 d'octubre

	Horaris	SALA D'ACTES	Sala 2	Sala 3
Chairwoman: Clara Capdevall	10:00-10:45	Xerradada Plenària XP.3: "Conséquence de la fermeture de la végétation ligneuse sur l'avifaune des milieux ouverts de Catalogne nord". Roger Prodon		
	10:45-11:00	Liste Rouge des Oiseaux Nicheurs du Languedoc-Roussillon: quelques spécificités de Catalogne Nord Fabien Gilot & Mathieu Bourgeois		
	11:00-11:15	El projecte de conservació de la Trenca (<i>Lanius minor</i>) a Catalunya Marc Gálvez; José Guerra; Jesús Almarza; Damià Sánchez-Requena; Albert Porté & Xavier Marco		
	11:15-11:30	Riquesa, distribució i abundància dels ocells exòtics a València Toni Polo-Aparisi & Joan Carles Fernández-Ordóñez		
	11:30-12:00	Pausa cafè (Restaurant museu)		
Chairman: Raül Escandell	12:00-12:15	Alternatives de gestió dels boscos cremats per afavorir els ocells? Yes we can Pere Pons; Carles Tobella; Josep M. Bas; Roger Puig-Gironès & Josep Rost	"Fototrampeig". David Guixé	"Identificació de cants". Raül Aymí, Joan Castany, Rafael Gzlez Lucas
	12:15-12:30	Gestió de guarets a la plana de Lleida per a la conservació dels ocells estèpics Francesc Sardà-Palomera; David Giral; Ana Sanz; Joan Estrada; Santi Mañosa; Teresa Fainé; Carme Bernat & Gerard Bota		
	12:30-12:45	Els rapinyaires com a indicadors de l'estat dels ecosistemes. Aplicacions a la gestió i conservació. Joan Real; Antonio Hernandez-Matias; Helena Tauler & Jordi Rosich		
	12:45-13:00	Impacte de l'explotació forestal, les catàstrofes meteorològiques i els parcs eòlics sobre l'ocupació i l'èxit reproductor de rapinyaires als boscos de la Segarra Júlia Alcaraz; David Meca & Santi Mañosa		
	13:00-13:15	Estatut i evolució recent dels capsigranys (<i>Lanius spe.</i>) a Catalunya Nord Jean-Claude Tocabens; Fabien Gilot & Yves Aleman		
	13:15-14:00	Pòsters (Sessió 2)		
	14:00-16:30	DINAR (Restaurant museu)		
Chairman: Jean Claude Tocabens	16:30-17:15	Xerradada Plenària (XP4): "Establiment de prioritats de conservació en paisatges dinàmics: sorpreses i la contribució dels programes de monitoratge d'ocells". Lluís Brotons	"Disseny d'estudis científics". Javi Quesada	
	17:15-17:30	Efectes del canvi climàtic a les poblacions d'aus reproductores de Menorca Oscar Garcia-Febrero; Sergi Herrando; Marc Anton & Oriol Baltà		
	17:30-17:45	La resposta de la Llucareta al canvi climàtic: la reducció en la pluviometria pot acabar amb les poblacions Prepirinenques Antoni Borrás; Michael Conroy; Josep Cabrera; Jordi Cabot & Joan Carles Senar		
	17:45-18:00	El cultiu ecològic afavoreix la comunitat d'ocells i la seva resiliència al canvi climàtic en vinyes mediterrànies Àlex Rollan Vallbona; Antonio Hernández-Matias & Joan Real		
	18:00-18:30	Pausa cafè (Restaurant museu)		
Chairwoman: Laura Zango	18:30-18:45	Com funciona una població d'un depredador territorial? L'àliga perdiguera <i>Aquila fasciata</i> com a exemple Antonio Hernandez-Matias & Joan Real	"Disseny d'estudis científics (CONT.). Anàlisi dades". Javi Quesada	"Publica un article: yes you can!". Oscar Gordo
	18:45-19:00	La selecció de l'hàbitat de cria de l'astor (<i>Accipiter gentilis</i>) als boscos mediterranis i la seva aplicació a una gestió forestal sostenible. Jordi Rosich; Albert Peris; Toni Mampel; Àngel Miño & Joan Real		
	19:00-19:15	Les gravadores automàtiques de so: una tecnologia a l'abast de la mà que obre noves perspectives per a l'estudi d'ocells Gerard Bota; Cristian Pérez-Granados; David Guixé; Juan Traba; Francesc Sardà-Palomera & David Giral		
	19:15-19:30	Moviments anuals de les poblacions catalanes de Ganga (<i>Pterocles alchata</i>) i Xurra (<i>Pterocles orientalis</i>) a partir del seguiment amb emissors GPS David Giral; Francesc Sardà-Palomera; François Mougeot; Rocío Tarjuelo; Carlos Santiesteban & Gerard Bota		
	19:30-19:45	Ecologia d'un nucli de duc <i>Bubo bubo</i> en una àrea humanitzada del Vallès Occidental i Baix Llobregat. Joan Real		
	19:45-20:00	Seguiment d'aus al riu Belcaire (Castelló) 2001-2002 José Antonio Martínez Pérez; Sara Nebot & Joan Castany		

Diumenge, 14 d'octubre

Horaris	SALA D'ACTES	Sala 2	Sala 3
Chairman: Carles Barriocanal	10:00-10:15	El seguiment d'aus marines: eines complementàries per a la gestió pesquera <u>Leia Navarro-Herrero</u> ; Raül Ramos; Andrea Soriano-Redondo; Salvador García-Barcelona; Míriam García-Vendrell; Fernanda Pereira; Laura Zango & Jacob González-Solís	
	10:15-10:30	Ocells marins i captures accidentals, un problema que cal resoldre tots plegats <u>José Manuel Arcos</u> ; Carles Tobella; Verónica Cortés; Toni Mulet; Ana Orts; David García; Pere Josa, Marguerite Tarzia & Oliver Yates	
	10:30-10:45	La captura accidental d'ocells marins en els palangrers demersals del mar catalano-balear <u>Verónica Cortés</u> & Jacob González-Solís	
	10:45-11:00	Ingesta de plàstics en aus marines del Mediterrani <u>Joan Frias</u> ; Andrea Rodríguez; Teresa Militão; Anna Sánchez-Vidal; Jacob González-Solís & Salvador García-Barcelona	
	11:00-11:15	A la cerca d'aliment: segregació en les estratègies d'alimentació de la baldriga cendrosa en funció de l'estatus reproductor <u>Míriam García-Vendrell</u> ; Leia Navarro-Herrero; Laura Zango; Irene Díez-Andreu; Marta Cruz-Flores & Jacob González-Solís	
	11:15-11:30	Més enllà de l'horitzó: una visió global a la distribució de tres espècies de baldriga durant el període d'hivernada <u>Virginia Morera</u> ; Clara Péron; Paulo Catry; Maria Magalhães; José Manuel Reyes-González; José Pedro Granadeiro; Teresa Militão; Maria P. Dias; Daniel Oro; Giacomo Dell'Orno; Martina Muller; Vitor H. Paiva; Benjamin Metzger; Verónica Neves; Joan Navarro; Georgios Karris; Stavros Xirouchakis; Antonio Zamora-López; Manuela G. Forero; Fernanda De Felipe; Zuzana Zajková; Marta Cruz-Flores; David Grémillet; Jacob González-Solís & Raül Ramos	
11:30-12:00	Pausa cafè (Restaurant museu)		
Chairman: Germà López-Iborra	12:00-12:15	El retorn d'un superdepredador a una illa: el cas de l'àguila coabarrada a Mallorca Joan Mayol Serra; Lluís Parpal Ramis & <u>Carlota Viada Sauleda</u>	
	12:15-12:30	Expansió de l'aufrany <i>Neophron percnopterus</i> a Catalunya: baixa mortalitat o alta disponibilitat d'aliment? <u>Helena Tauler-Ametller</u> ; Antonio Hernández-Matías; Joan Pretus; Francesc Parés; Jordi Baucells, Josep Maria Bas & Joan Real	
	12:30-12:45	Monitorització dels nius de Trencalòs (<i>Gypaetus barbatus</i>) a Andorra <u>Àngel Bonada González</u>	
	12:45-13:00	Resposta de l'avifauna aquàtica a la recuperació de l'estany d'Ivars i Vila-sana (Pla d'Urgell) <u>Joan Estrada</u> ; Jaume Bonfil; Gerard Bota; Francesc Moncasí; Joan Rodríguez Rosario; Sergi Sales & Anna Varea	
	13:00-13:15	Seguiment de caixes niu a un bosc de Xodos (Castelló) de 2006-2015 <u>Salvador Castany</u> & Abel Campos i Micó	
	13:15-13:30	Història de dos conflictes: parany i enfilat. <u>Francesc González-Babiloni</u>	
	13:30-13:45	L'avifauna valenciana del passat al present: noves espècies d'ocells nidificants en les darreres tres dècades <u>Joan Ferré</u> & Toni Polo-Aparisi	
	13:45-14:00	Catàleg de noms de l'avifauna valenciana: una contribució socio-cultural a l'Atlas dels ocells de València <u>José Antonio Peris-Lozano</u>	
14:00-14:30	CLOENDA		

Llistat dels pòsters amb indicació de la sessió i hora en què es presentaran (presentacions breus de 5 minuts)

P.1	Atles dels ocells de València: caracterització territorial, aspectes metodològics i resultats preliminars Toni Polo-Aparisi	Sessió 1 (divendres) 19:15
P.2	Construint el 3r Atlas dels ocells nidificants de Catalunya en un context de múltiples interaccions amb altres atles, plataformes i programes de seguiment Martí Franch; Sergi Herrando; Marc Anton; Dani Villero & Lluís Brotons	Sessió 1 (divendres) 19:30
P.3	Temps feliços per a uns pocs: expansió recent de 6 espècies d'aus a València Manu Polo-Aparisi & Toni Polo-Aparisi	Sessió 2 (dissabte) 13:15
P.4	17 anys de seguiment a Abrera com a eina de conservació col·laborativa Cristina Sánchez-Alonso; Jordi Prieto & Xavier Larruy	Sessió 2 (dissabte) 13:30
P.5	Anàlisi de resultats del seguiment d'Oronetes (Hirundo rústica) en el dormidor de la desembocadura del riu de Millars des de 1997 a 2010 César Navarrete Aliaga & Joan Castany	Sessió 1 (divendres) 19:15
P.6	Distribució i seguiment de l'oreneta cua-rogenca (Cecropis daurica) al Maresme. Francina Turon-Sans; Enric Badosa; Joan Grajera; Carles Tobella & Raül Calderón	Sessió 1 (divendres) 19:30
P.7	Seguiment de la migració postnupcial d'ocells rapinyaires al País Valencià Pedro A. del Baño & Miguel Tirado	Sessió 2 (dissabte) 13:15
P.8	Seguiment del Duc (Bubo bubo) al Baix Empordà Jaume Ramot & Josep M. Bas	Sessió 2 (dissabte) 13:30
P.9	El Programa de Seguimiento de la avifauna en la Reserva de Biosfera de Menorca Félix de Pablo	Sessió 1 (divendres) 19:15
P.10	Presentació del projecte Xot a la plana del delta del Llobregat Carles Surià Albà & Jordi Jimenez Febré	Sessió 1 (divendres) 19:30
P.11	Tendència poblacional del pinsà trompeter a Alacant Daniel Ferràndez-Castelló & Germán M. López-Iborra	Sessió 2 (dissabte) 13:15
P.12	Divuit anys de censos continuats d'ocells aquàtics hivernants en els aiguamolls interiors del País Valencià José Monterde; Samuel Aunió & Juan A. García-Peretegaz	Sessió 2 (dissabte) 13:30
P.13	Variacions de la població reproductora de la Vinjolita (Delichon urbica) a Menorca al llarg de 19 anys Joan Florit-Sans	Sessió 1 (divendres) 19:15
P.14	Evolució de la població reproductora de l'Àguila peixatera (Pandion haliaetus) a les Illes Balears i programa de marcatge d'exemplars amb anelles de colors Rafel Triay & Antoni Muñoz	Sessió 1 (divendres) 19:30

P.15	On van a l'hivern els Pitroigs nidificants al Pirineu català ? Una aproximació des de l'anàlisi de la morfologia alar Héctor Andino & Carles Barriocanal	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.16	Evolució històrica de la colònia d'ardèids de les Illes Medes Vittorio Pedrocchi; Marc Bosch; Núria Pocino-Serra & Àlex Ibáñez	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.17	Seguiment del Mussol Pirinenc a la Cerdanya i Alt Urgell Enric Badosa; Anna Lòpez-Claramunt & David Potrony	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.18	Seguiments ornitològics al Berguedà Jordi Garcia-Petit; Pere Aymerich; Miquel Betriu & Joan Pujol	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.19	Travessant els Pilars d'Hèrcules: les migracions transoceàniques de les baldrigues cendroses mediterrànies <i>Calonectris diomedea</i> Raül Ramos-Garcia	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.20	30 anys de seguiment de la migració postnupcial al Parc Natural de la serra de Collserola: implicacions socials d'un monitoratge científic Albert Petit; Dani Díaz-Diethelm; Jordi Ponce; José Luís Romero & Francesc Llimona	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.21	30 anys de seguiment d'ocells als diferents ambients del Parc Natural de la Serra de Collserola. Implicacions en un marc de canvi global. David Meca; Seán Cahill; Dani Díaz-Diethelm & Francesc Llimona	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.22	Cens hivernal d'Arpallot de marjal (<i>Circus aeruginosus</i>) en ajocadors en zones humides de València Pedro A. del Baño	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.23	Evolució de la productivitat anual d'una comunitat de passeriformes forestals i la seva relació amb diferents variables ambientals José Luis Cantó-Corchado & Jana Marco	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.24	Conservació i aprofitament ecoturístic dels ocells carronyaires a la Muntanya d'Alinyà Jordi Dalmau; David Manzanera; Sílvia Garrigós & Jordi Nicolau	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.26	Avaluació del sexe i l'edat del corb marí emplomallat mediterrani (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>) a partir de variables morfomètriques i visuals. Carles Tobella; Enric Badosa; Raül Calderón; Francina Turon & Joan Grajera	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.27	Dieta i èxit reproductor de l'Elani <i>Elanus caeruleus</i> a la Plana de Lleida en relació als pics poblacionals Eduard Llorente-Llurba; Gerard Bota; Eudald Pujol-Buxó; Jaume Bonfil; Marc Gàlvez; Gerard Montes; Jordi Bas; Francesc Moncasí; Francesc Pont & Santi Mañosa	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.28	Causes de mortalitat del duc <i>Bubo bubo</i> a Catalunya Ferran Martínez-Villena; Rafael Molina-López; Joan Real	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.29	La col·lisió d'ocells amb edificis durant la migració postnupcial Oscar Gordo; Txiqui López; Yolanda González & Raül Aymí	Sessió 1 (divendres)	19:15

P.30	Ecologia reproductora de la ganga i la xurra a la plana de Lleida Carlos Santisteban; David Giralt; Francesc Sardà-Palomera & Gerard Bota	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.31	Projecte Coracias. Conservació i gestió de la població reproductora de gaig blau al parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Cristina Fernández-García	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.32	Les aus silvestres en l'epidemiologia d'agents zoonòtics: el cas del gavià argentat de (<i>Larus michahellis</i>) de les illes Medes Marta Cerdà-Cuellar; Teresa Ayats; Óscar Cabezón; Noelia Antilles; Álvaro Bahillo; Virginia Morera-Pujol; Raül Ramos & Jacob González-Solís	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.33	Situació i distribució de la bosqueta pàl·lida (<i>Iduna opaca</i>) a València Manu Polo Aparisi & Toni Polo Aparisi	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.34	Modelització multi escala d' idoneïtat d'hàbitat de nidificació de l'astor (<i>Accipiter gentilis</i>) a les muntanyes litorals centrals de Catalunya: implicacions en la conservació i la gestió als espais protegits. Rodrigo del Amo & Albert Peris	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.35	Anàlisi de l'hàbitat i distribució de la cotxa cua-roja com a reproductor a Catalunya Jordi Baucells; Pere Vila-Verdiguero; José Luís Copete; Pere Cortinas	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.36	L'aridesa pot afectar la recuperació dels tallarols i la bosqueta després d'un incendi forestal Roger Puig-Gironès; Lluís Brotons & Pere Pons	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.38	Primeres dades de presència de mosquits de la família Ceratopogonidae (Diptera) associats als nius de bernat pescaire (<i>Ardea cinerea</i>) Josep Garcia-Garcia & Victor Sarto	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.39	Use of DNA barcoding in integrative taxonomy: is the Iberian Green Woodpecker an independent species? Guillem Izquierdo-Arànega	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.40	Ornitofauna a la senda verda d'Onda (Castelló) ubicada al riu Anna. Benjamin Pupla-Sánchez & Joan Castany	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.41	Pautes interanuals en la presència d'ocells marins atrets per activitats de pesca d'arrossegament al llarg de les costes mediterrànies ibèriques Pere Abelló; Maite Louzao; Beneharo Rodríguez & Josep M. Arcos	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.42	Impacte de la pesca recreativa sobre el corb marí emplomallat mediterrani (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>): anàlisi i gestió. Carles Tobella; Enric Badosa; Joan Grajera; Raül Calderón; Francina Turon & Jose Manuel Arcos	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.43	Utilització de recursos antròpics per part del gavià argentat (<i>Larus michahellis</i>) en la ciutat de Barcelona: mida poblacional, estructura d'edats i dinàmica estacional María Carmona-Cruz; Raül Aymí & Joan Navarro	Sessió 2 (dissabte)	13:15

P.44	Restaurar no sempre és el millor: anàlisi del valor de conservació de l'avifauna de l'abocador del Garraf (Barcelona) Miriam Ferreiro-Alarcón; Rafael Gonzalez de Lucas (rgdelucas@hotmail.com); Josep Calaf & Javier Quesada	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.45	Efectes de la gestió forestal sobre la comunitat d'ocells en els boscos de pinassa a Catalunya. Exemple de la relació entre la maduresa del bosc i la diversitat ornítica en un context mediterrani. Jordi Camprodon, David Guixé & Víctor Sazatornil	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.46	Preservació de la colònia de falciot negre (Apus apus) a la masia de can Rigalt de Sant Adrià de Besòs Elena Muñoz-López; Nat Argullós Romera & Sandra Heredia-Hernández	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.47	Importancia de las canteras en la colonización del Búho real (Bubo bubo) en entornos antropizados y naturales de ámbito mediterráneo Gabriel Llorens; Eva Bosch; Rafa Muñoz & Joan Ferré	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.48	El Vilabort (Passer hispaniolensis) torna a reproduir-se al País Valencià. Història de la seua desaparició i del seu retorn. Rafa Muñoz-Bastit	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.49	Projecte ÒLIBA - APNAE Èlia Cabello-Palahí & Guillem Arrufat-Tena	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.50	La colonia de Garza Real (Ardea cinerea) de la punta de la banya (Delta del Ebro, N. E. Península ibérica). Un hotel para otras aves Josep Garcia; Pedro Bescós; Xavier Tomas & Carles Domingo	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.51	Primeres dades de la població reproductora de Falcó mostatxut (Falco subbuteo) als secans de la plana de Lleida Joan Rodríguez-Rosario & Carlos Palacín-Moya	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.52	Living on the edge: Preliminary analysis of the breeding population of crested and coal tits at high elevations. Jana Marco-Tresserras; Albert Burgas & Bernat Claramunt López	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.53	Nidificació de l'abellarol Merops apiaster a l'illa de Menorca Raül Escandell & Xavier Méndez-Chavero	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.54	Resultats preliminars dels primers anys d'anellament i educació ambiental al riu Ripoll de Sabadell Marcelo Brongo; Xavier Jordà & David López	Sessió 1 (divendres)	19:30
P.55	La Feixa dels Ocells de Can Coll. Eina d'educació ambiental Roser Armendares-Calvet & Joan Ramon Cueto	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.56	Les "Pàgines Verdes" al Carrilet: més de 25 anys de divulgació ornitològica a la premsa comarcal. Francesc Moncasí	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.57	BiObserva, ciència ciutadana a l'empresa Sergi Conde-Lázaro	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.58	Presentació dels llibres "Els ocells del jardí a mida natural"/"Los pájaros del jardín a tamaño natural" Daniela Strauß	Sessió 1 (divendres)	19:30

P.59	Diccionari dels ocells del món: el projecte Àlex Mascarell; Glòria Fontova-Hugas; Rafael Cebrian; Jordi Clavell; Manuel-Enric Giménez-Contreras & Raül Aymí	Sessió 2 (dissabte)	13:15
P.60	Diccionari dels ocells del món: els criteris Àlex Mascarell; Glòria Fontova-Hugas; Rafael Cebrian; Jordi Clavell; Manuel-Enric Giménez-Contreras & Raül Aymí	Sessió 2 (dissabte)	13:30
P.61	Estudi etimològic de la nomenclatura científica dels ocells de Catalunya: l'aportació de les llengües clàssiques en la taxonomia moderna Enric Ortega-González	Sessió 1 (divendres)	19:15
P.62	Viquiprojecte ocells: una eina de coneixement lliure i col·laboratiu a la viquipèdia Vicenç Allue-Blanch & Alex Hinojo-Sanchez	Sessió 1 (divendres)	19:30

Xerrades plenàries

Plenària 1 (Divendres 12 d'octubre, 11:30)

Patrons en la composició d'aus migratòries transsaharianes a la primavera en illes de la Mediterrània occidental

Germàn López-Iborra

Adreça de contacte: Germán M. López-Iborra (german.lopez@ua.es), Universidad de Alicante

Les illes són importants punts d'aturada migratòria per als ocells que creuen grans extensions de mar, com la Mediterrània. Per aquest motiu, des de fa ja dècades, s'han establert estacions d'anellament durant el període migratori, especialment a la primavera. En el cas de les illes de la Mediterrània occidental, la migració primaveral s'ha analitzat detalladament en Gargallo *et al.* (2011), on es mostra que la intensitat del pas de la majoria d'espècies varia entre illes, tot i que la composició global és molt similar. En aquesta comunicació s'explora formalment el grau de similitud en la composició d'espècies migratòries transsaharianes en una mostra d'illes de la Mediterrània occidental. En un segon pas, s'investiguen les variables ambientals que s'associen amb aquests gradients. Els perfils de composició de migrants transsaharians de les illes romanen consistents entre anys. El principal gradient en la composició d'aquests migrants està relacionat amb la superfície de l'illa, de manera que el mosquiter de passa (*Phylloscopus trochilus*) presenta major abundància relativa a les illes petites i el tallarol gros (*Sylvia borin*), a les illes grans. S'estudien també les possibles relacions d'altres espècies amb les característiques de les illes.

Plenària 2 (Divendres 12 d'octubre, 16:30)

Com es transmeten algunes de les malalties dels ocells que poden afectar l'home: la importància dels mosquits i les paparres

Jordi Figuerola

Adreça de contacte: Jordi Figuerola (jordi@ebd.csic.es), Estación Biológica de Doñana (CSIC)

El paràsits i patògens tenen un paper molt important en la regulació de les poblacions d'ocells. Molts d'aquests organismes no es transmeten directament d'un ocell a un altre, sinó que necessiten un insecte vector per transmetre. Quant un vector s'alimenta de la sang d'un ocell infectat i després en un ocell sa es pot produir la transmissió del patògen. Alguns d'aquests patògens poden tenir efectes molt importants sobre les poblacions dels ocells i en alguns casos poden també afectar al ésser humà. Mosquits i paparres són els principals vectors que poden acabar transmetent patògens dels ocells als humans. Però quins són els factors que poden afavorir o limitar aquesta transmissió? Els treballs que hem realitzat en els darrers anys amb el virus West Nile ens ha permès identificar alguns dels factors ecològics que limiten la seva transmissió dels ocells als humans a través dels mosquits.

Plenària 3 (Dissabte 13 d'octubre, 10:00)

Conséquence de la fermeture de la végétation ligneuse sur l'avifaune des milieux ouverts de Catalogne nord (Consequence of the encroachment of woody vegetation on the avifauna of the open habitats of northern Catalonia)

Roger Prodon

Adreça de contacte: Roger Prodon (roger.prodon@cefe.cnrs.fr)

Sur les substrats siliceux des deux versants de la chaîne de l'Albera, la fermeture de la végétation ligneuse sur les pelouses sèches méditerranéenne a été rapide ces 4 dernières décennies, et ceci malgré l'occurrence de plusieurs grands incendies. Les conséquences sur l'avifaune ont été importantes, conduisant au déclin de plusieurs espèces peu communes et même à l'extinction d'une espèce rare de Catalogne nord, le traquet rieur. La gestion de ces espaces ouverts pour la conservation de ces espèces rares est un difficile challenge. Même des incendies de grande intensité et de grande surface comme ceux de 1978, 1986 et 2012 sont impuissants à garantir la stabilité des milieux herbacés de cette région et la conservation de leur avifaune.

(On the siliceous substrates of both sides of the Albera range, the encroachment of woody vegetation on the dry Mediterranean grasslands has been rapid in the last four decades, despite the occurrence of several large wildfires. The impact on the avifauna has been important, leading to the decrease of several uncommon species and even to the extinction of a rare species of Northern Catalunya, the black wheatear. Managing these open spaces for the conservation of rare species is a difficult challenge. Even intense and large wildfires like those of 1978, 1986 and 2012 cannot ensure on the long term the permanence of open habitats in this area and the conservation of their typical avifauna.)

Plenària 4 (Dissabte 13 d'octubre, 16:30)

Establiment de prioritats de conservació en paisatges dinàmics: sorpreses i la contribució dels programes de monitoratge d'ocells

Lluís Brotons

Adreça de contacte: Lluís Brotons (lluis.brotons@ctfc.cat), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

Els sistemes mediterranis en general entren en el domini dels sistemes socio-ecològics d'alt valor ecològic on les activitats humanes juguen papers d'amenaça però també ofereixen oportunitats per millorar l'estat de la biodiversitat. En els darrers anys aquests sistemes estan patint importants disminucions de població i distribució d'espècies de zones agrícoles i de matoll, semblants a les que han patir les espècies d'aus de cultiu a Europa en les darreres dècades. La reversió d'aquests descensos de la població en un context fortament humanitzat i canviant requerirà d'un esforç important de gestió i conservació en un futur pròxim, bàsicament basat en mesures ben dissenyades que integrin aproximacions ambientals, socials i econòmics. Els esforços de conservació no funcionaran si se centren en un enfocament tradicional de conservació basat en l'establiment d'àrees protegides amb una forta limitació de les activitats humanes i l'explotació dels recursos. En el cas de les aus mediterrànies com aquelles que utilitzen hàbitats extensos de cultiu o tipus de vegetació oberta, la conservació a llarg termini només es garantirà si els requisits d'hàbitat de les espècies s'inclouen explícitament en les pràctiques agrícoles o forestals que s'hi desenvolupin i si aquestes pràctiques són econòmicament viables i acceptades pels agents locals.

En aquesta ponència presentem nous avenços conceptuals a l'hora de proporcionar nous enfocaments de conservació orientats a fer possible la conservació d'espècies d'aus amenaçades en paisatges altament humanitzats i canvians. El present projecte pretén abordar dos grans reptes en la biologia de conservació actual. El primer és conceptual i s'ocupa de la integració explícita de les activitats humanes que influeixen en els paisatges en les estratègies de conservació. El segon és metodològic i s'ocupa del desenvolupament de nous mètodes de modelització que permeten la integració de processos ecològics clau que determinen els canvis de distribució d'espècies en plataformes flexibles que permeten comparar els impactes derivats de diferents escenaris de canvi futur.

Comunicacions orals

Comunicació oral 1 (Divendres 12 d'octubre, 12:15)

Mètodes generalistes passius de cens vs mètodes específics actius: el cas de la guatlla (*Coturnix coturnix*)

Manel Puigcerver; Eduardo García-Galea; Irene Jiménez-Blasco & Sergi Herrando

Adreça de contacte: Manel Puigcerver Oliván (mpuigcerver@ub.edu), Universitat de Barcelona

Els censos d'aus permeten estimar la mida poblacional i la seva tendència al llarg del temps, per tant, són fonamentals per establir prioritats de gestió i per avaluar l'efectivitat de les accions de conservació. Malauradament, la detecció d'individus és imperfecta i això pot generar importants biaixos. Hem analitzat els censos de guatlla (*Coturnix coturnix*) del SOCC, mètode generalista i passiu (l'observador només observa i escolta), durant el període 2002-2016, l'hem aplicat a tota Catalunya en dos dies a l'any (131 itineraris en total) i els hem comparat amb els d'un mètode de cens específic per la guatlla dissenyat per la Universitat de Barcelona (mètode UB), que utilitza el cant de la femella per estimular el cant dels mascles, aquest darrer l'hem aplicat a dues localitats catalanes (Figuerola del Camp i Alp) de 10-15 dies a l'any, durant el període 1992-2016. Els resultats suggereixen fortament que la proporció de guatlles detectades pel SOCC varia en funció del nombre d'individus: (1) Com més probable és observar almenys una guatlla, més guatlles es censen ($\beta=1.27$; IC=1.03–1.5); (2) Ambdós mètodes (SOCC i UB) mostren una clara relació positiva i exponencial en quant a la detectabilitat ($\beta=0.56$; IC=0.39–0.74). El SOCC detecta entre 1/10 i 1/3 del que detecta el mètode UB, aquestes variacions depenen de la densitat d'individus. Aquesta densodependència exagera les tendències poblacionals obtingudes a partir del SOCC (estimades a partir de models additius generalitzats mixtes) tant a l'alça com a la baixa. Aquests resultats aconsellen interpretar amb prudència les tendències trobades amb el SOCC i aplicar un factor de correcció per tal de minimitzar els problemes derivats de la densodependència.

Comunicació oral 2 (Divendres 12 d'octubre, 12:30)

Canvis en les poblacions d'ocells nidificants a Catalunya

Sergi Herrando; Marc Anton; Martí Franch; David Garcia-Cárdenas & Lluís Brotons

Adreça de contacte: Sergi Herrando Vila (ornitologia@ornitologia.org), Institut Català d'Ornitologia

Conèixer els canvis en l'abundància i la distribució de les espècies és segurament l'element més important per determinar l'estat de conservació de les espècies. A més, és una font d'informació molt rellevant per determinar l'estat de conservació dels seus hàbitats. A Catalunya s'han fet dos atles d'ocells nidificants (el primer, durant el període 1975-1983 i el segon, el 1999-2002) i ara s'està enllestint el tercer (2015-2018). La informació derivada d'aquests atles permet determinar canvis en la distribució de les espècies. A més, des de l'any 2002 es disposa de les dades del Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya (SOCC), gràcies al qual es poden avaluar els canvis a nivell poblacional. En aquesta ponència es mostren alguns exemples de canvis en la distribució i l'abundància d'espècies, com ara la disminució poblacional i de l'àrea de distribució del botxí *Lanius meridionalis*, l'increment poblacional i la davallada areal de la gralla *Corvus monedula* o la davallada poblacional sense reducció de distribució del sisó *Tetrax tetrax*. També es presenten els canvis generals que han tingut les poblacions d'ocells a causa dels grans canvis ambientals que estem vivint, com ara el canvi climàtic i el fort impacte que està tenint en espècies d'alta muntanya o els canvis dels usos del sòl que estan perjudicant les espècies d'espais oberts en general.

Comunicació oral 3 (Divendres 12 d'octubre, 14:45)

Programa de Seguiment dels Ocells Comuns a Andorra

Clara Pladevall & Jordi Nicolau

Adreça de contacte: Clara Pladevall (cpladevall@iea.ad)

El Seguiment d'Ocells Comuns a Andorra (SOCA) és un programa clàssic de seguiment de l'avifauna impulsat pel Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra de l'Institut d'Estudis Andorrans. A Andorra, el projecte SOCA va començar l'any 2011 de forma contínua, fins a l'actualitat. En creixement constant, es duen a terme vint transectes diferents que la participació voluntària d'ornitòlegs i tècnics dels parcs naturals d'Andorra fan possible. La metodologia és molt semblant al SOCC que es fa a Catalunya, en la que s'adeqüen les dates de monitoratge a l'ambient de muntanya que tenim a Andorra. Els objectius principals d'un projecte de seguiment d'aquesta envergadura són tenir indicadors objectius dels canvis ambientals per veure al llarg dels anys les dinàmiques de les espècies i així inferir en la variació dels ecosistemes i l'evolució del territori. L'objectiu final d'aquest tipus d'estudi és tenir eines per orientar les polítiques de gestió ambiental i alertar dels impactes sobre la biodiversitat. A Andorra, després de vuit anys de seguiment, l'anàlisi dels resultats segueix essent incert a nivell estadístic, tant pel càlcul de les tendències poblacionals d'espècies (seguint Pannekoek & van Estrien, 2001) com pel càlcul d'indicadors d'ocells agrícoles (Farmland Bird Indicator), forestals (Woodland Bird Indicator) (Gregory et al., 2005) o el dels ocells d'alta muntanya (Mountain Bird Indicator) (Lehikoinen et al., 2018). La principal conclusió que podem extreure del monitoratge a Andorra actualment és que cal seguir impulsant el projecte SOCA amb la idea que en els propers anys les espècies més comunes ja disposaran d'índexs poblacionals fiables recolzats per mètodes estadístics i, poc a poc, anirem podent desenvolupar conclusions fermes entorn dels canvis que ja es detecten a territoris propers i les conseqüències que tenen a Andorra.

Enllaç per a més informació: www.soca.ad

Comunicació oral 4 (Divendres 12 d'octubre, 13:00)

26 anys d'estudi de la migració prenupcial a l'illa de l'Aire

Santiago Catchot Pons & Raül Escandell

Adreça de contacte: Santiago Catchot Pons (raulescandell@gmail.com)

Aquest projecte d'estudi de la migració prenupcial, integrat al projecte internacional Piccole Isole, està enfocat a l'estudi, bàsicament, dels migrants transaharians. Es va iniciar l'any 1993 i s'ha continuat ininterrompidament fins enguany (2018). Els períodes d'estudi varien segons els anys, però hi ha un període comú, de l'1 d'abril al 5 de maig, per a tots els anys exceptuant els dos primers. Per tant, les dades representades en aquesta presentació seran la dels darrers 24 anys (1995-2018) per a poder tenir unes dades comparables entre tots els anys. La feina de camp s'ha fet sempre al mateix lloc i amb el mateix esforç de captura, és a dir, amb els mateixos metres de xarxa japonesa i seguint la mateixa metodologia. Un dels objectius principals, a nivell global, del projecte és esbrinar la importància de les petites illes, enmig de la Mediterrània, per a la migració dels ocells. A nivell més local, l'Illa de l'Aire, pretenem, després de tants anys, veure l'evolució de la fenologia migratòria de les espècies més abundants al seu pas per Menorca. En els resultats preliminars es pot veure com hi ha una baixada generalitzada de la majoria d'espècies al seu pas per l'illa. Només unes poques espècies han vist incrementats els seus números des de l'inici del projecte, bàsicament algunes espècies forestals. Sembla que la majoria d'espècies que hivernen a l'Àfrica subsahariana tenen problemes de supervivència (canvi climàtic, desertització, caça,...) i durant l'època de nidificació només les espècies més forestals tenen unes tendències positives.

Enllaç per a més informació: www.menorcasom.org

Comunicació oral 5 (Divendres 12 d'octubre, 13:15)

25 anys de campanya Piccole Isole a Catalunya, Balears i València: què hem après de la migració prenupcial al Mediterrani occidental?

Carles Barriocanal; Gabriel Gargallo; David Robson; Joan Castany; Oriol Clarabuch; Raül Escandell; German López-Iborra & Manuel Suárez

Adreça de contacte: Carles Barriocanal Iozano (carles.barriocanal@ub.edu), Universitat de Barcelona

Per tal d'aprofundir en el coneixement de la migració dels ocells per l'oest de la Mediterrània i conèixer les seves estratègies per afrontar el pas, bé sigui pel mar o pel continent, l'any 1988 va endegar el projecte Piccole Isole, promogut per el Istituto Nazionale di Biologia della Selvaggina. El projecte es basa en l'anellament d'ocells i ha creat una xarxa d'estacions situades estratègicament en àrees favorables per a la captura i marcatge d'ocells, dins la ruta migratòria prenupcial del Mediterrani occidental. Durant els primers anys van participar només estacions italianes, però de seguida es va convertir en un projecte internacional amb la incorporació d'estacions a Malta (1990) i Còrsega (1991). A l'any 1993 s'incorporen estacions de les terres de parla catalana: Punta de la Banya (Delta de l'Ebre, Tarragona), Aiguamolls de l'Empordà (Girona), Formentera, Cabrera i l'Illa de l'Aire (Balears) i en endavant es van anar incorporant d'altres com Columbrets (Castelló). A l'actualitat, aquestes campanyes han operat ininterrompudament durant més de 25 anys. En aquesta comunicació es presenten els resultats del projecte amb dades relatives als efectes del canvi climàtic sobre la fenologia de les espècies més capturades en el decurs de les successives campanyes.

Comunicació oral 6 (Divendres 12 d'octubre, 13:30)

El seguiment de la nidificació de rapinyaires al Parc Natural de la Serra de Collserola. Implicacions en la gestió forestal i l'ús públic.

Dani Díaz-Diethelm; Seán Cahill; Lluís Cabañeros & Francesc Llimona

Adreça de contacte: Dani Díaz-Diethelm (decubo@yahoo.es), Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola

El Parc Natural de la Serra de Collserola (Barcelona) té una marcada tradició de seguiments a llarg termini. Un dels seguiments més necessaris i útils de cara a la gestió és el monitoreig de la nidificació dels ocells rapinyaires nidificants que s'inicia a finals dels 90. En aquesta presentació es detallen alguns dels aspectes més característics d'aquest treball. Inicialment, es presenten els resultats de la caracterització dels nius i els seus àmbits de nidificació: arbres suport, rodals i distribució al Parc. També es presenten les dades de l'ocupació dels nius i/o territoris, bàsicament d'astor (*Accipiter gentilis*) i aligot comú (*Buteo buteo*) en el transcurs d'aquest període i es discuteixen els canvis observats. Tenint en compte que es tracta d'un seguiment amb la vocació de ser útil de cara a la gestió, es plantegen les causes que podrien explicar els canvis, tot posant èmfasi a les perturbacions generades per les tasques forestals, les molèsties ocasionades pels visitants i les activitats esportives de vegades multitudinàries. Finalment, es discuteixen les mesures que es duen a terme des del Parc Natural per tal d'afavorir la nidificació de les espècies de rapinyaires forestals i de mosaic.

Comunicació oral 7 (Divendres 12 d'octubre, 13:45)

El seguiment d'ocells als parcs naturals gestionats per la Diputació de Barcelona: com utilitzem i donem a conèixer els resultats

Sergi Herrando; Eloi Rovira; Marc Anton; Martí Franch; Oriol Baltà; David Garcia; David Martí; Daniel Guinart; Mireia Vila; David Carrera; Roser Loire & Daniel Pons

Adreça de contacte: David Garcia (socc@ornitologia.org)

Des de principis de segle XXI, l'ICO i la Generalitat de Catalunya impulsen dos projectes de seguiment d'ocells a llarg termini amb la intenció de conèixer millor les tendències poblacionals i la demografia de les espècies d'ocells comuns i dels seus hàbitats. Aquests dos projectes, anomenats SOCC (monitorització mitjançant transectes) i SYLVIA (monitorització mitjançant anellament), van rebre enseguida l'interès dels responsables de la gestió dels parcs naturals de la Diputació de Barcelona. El SOCC i el SYLVIA són projectes fonamentats en la participació d'ornitòlegs voluntaris, però en determinats sectors la cobertura seria localment insuficient sense el suport d'aquesta administració. Anualment es fa una anàlisi de les tendències de les espècies per parcs i s'elaboren indicadors que sintetitzen l'estat dels hàbitats. A partir d'aquests i altres resultats, la Diputació impulsa projectes de millora dels hàbitats. Un dels exemples més clars és la creació d'espais oberts per minimitzar la pèrdua d'espècies de prats i matollars baixos. Els resultats del SOCC han servit per veure fins a quin punt aquesta política ha tingut els seus efectes. Una part essencial d'aquest treball és la divulgació de resultats específics dels parcs, ja sigui a través del web <https://parcs.diba.cat>, de xerrades i publicacions en fòrums diversos, així com de rètols situats sobre el terreny on s'explica al visitant els aspectes del seguiment que tenen una aplicació més local.

Enllaç per a més informació: <https://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-la-biodiversitat/ocells>

Comunicació oral 8 (Divendres 12 d'octubre, 17:15)

Aprentatge i especialització individual en aus marines longeves

Laura Zango; Míriam García-Vendrell; Leia Navarro-Herrero & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Laura Zango Palau (lzango@ub.edu), Universitat de Barcelona

L'especialització individual fa referència a l'ús consistent a nivell individual d'un subconjunt del nínxol ecològic de la població. Com s'origina és incert, ja que requereix d'un seguiment individual del comportament o l'ús de recursos al llarg del temps. S'ha suggerit que l'especialització podria fixar-se durant l'aprenentatge i l'experiència en els primers estadis de vida. Si aquesta hipòtesi fos certa, esperaríem que els immadurs estiguessin menys especialitzats que els adults. Per veure-ho, hem instrumentat adults reproductors, no-reproductors i immadurs amb dispositius GPS i analitzat $\delta^{13}C$ i $\delta^{15}N$ en plasma de baldriga cendrosa *Calonectris diomedea* a Menorca. Els individus adults reproductors van ser repetibles en l'ús de determinades zones d'alimentació i en els seus valors isotòpics, mentre que els immadurs no, suggerint que l'especialització individual en el comportament d'alimentació es desenvolupa amb l'edat fins la maduresa sexual. Els adults no-reproductors també van mostrar repetibilitat en les àrees d'alimentació, confirmant que l'especialització observada en reproductors no deriva de les tasques reproductives, sinó de l'experiència prèvia. A més, no vam trobar repetibilitat en l'ús de determinades característiques ambientals, indicant que l'especialització en aquestes àrees sorgeix de la fidelitat a l'àrea i no per especialització en l'ús de l'hàbitat. Tanmateix, no vam trobar repetibilitat en els patrons d'activitat diària dels animals, suggerint que el comportament més nocturn o més diürn canvia en funció de les circumstàncies. Tot i haver trobat especialització individual en alguns aspectes de l'ecologia tròfica, els valors relativament baixos de repetibilitat indiquen flexibilitat en el seu comportament d'alimentació, el que els permet afrontar amb èxit els canvis ambientals que puguin ocórrer durant la cria. Aquest estudi és un dels primers que demostra un cert grau d'especialització individual en el comportament d'alimentació dels ocells marins durant la cria i recolza que l'aprenentatge juga un paper fonamental en el desenvolupament i fixació d'aquesta especialització.

Comunicació oral 9 (Divendres 12 d'octubre, 17:30)

Preferències de nidificació dels teuladins urbans (*Passer domesticus*) en localitats de muntanya del nord de la província d'Alacant

Edgar Bernat-Ponce; Germán López-Iborra & José Antonio Gil-Delgado

Adreça de contacte: Edgar Bernat-Ponce (edberpon@alumni.uv.es), Universitat de València

El teuladí està patint un greu declivi per tot arreu d'Europa, tant a àrees rurals com urbanes. Les poblacions de la Comunitat Valenciana presenten una tendència negativa i una de les causes suggerides fa referència a la desaparició de llocs aptes per a la seua nidificació. L'objectiu de la nostra investigació és detectar si l'espècie selecciona emplaçaments de nidificació absents en construccions modernes, identificar les característiques de les localitzacions seleccionades i avaluar si la disponibilitat canvia en funció de l'estructura urbana i l'antiguitat dels edificis. En tres localitats alacantines es van distribuir 10 parcel·les diferents de 10-15 ha d'hàbitat homogeni, les quals es van mostrear tres vegades en l'època de cria de l'any 2017 a la recerca de nius actius de teuladí (584 trobats en total). Per a cada niu es van recollir més de 20 variables biòtiques i abiòtiques. A més, 30 punts aleatoris es van distribuir a cada parcel·la i es van obtenir les mateixes variables que als nius. Mitjançant el paquet de R "adehabitatsHS" es va analitzar l'existència de preferències de nidificació comparant la disponibilitat de les variables amb l'ús. L'any de construcció de les cases no és una variable clau per a la ubicació dels nius de teuladí, però la presència de canals als terrats sembla ser d'elevada preferència per a l'espècie, especialment quan es combina amb teules àrabs clàssiques i modernes. Així, les cases amb ràfecs i aquelles properes a nius d'oreneta cuablanca també són emprades per a ubicar els nius preferentment. No obstant això, terrats de xapa, de teules planes o àrabs tancades amb formigó són evitades per a nidificar, així com les cases amb terrasses als terrats. Els resultats de la present investigació permeten identificar els problemes que afronta el teuladí per a nidificar i proposar mesures urbanístiques que faciliten la seua tasca.

Comunicació oral 10 (Divendres 12 d'octubre, 17:45)

Factors ambientals que afecten la presència del Pardal comú en un gradient agro-urbà de Barcelona

Xiaoyu Cai; Santiago Guallar; Stefany Vega; Javier Oliver & Javier Quesada

Adreça de contacte: Javier Quesada (jqesadal@bcn.cat), Museu de Ciències Naturals de Barcelona

El pardal comú (*Passer domesticus*) és una espècie nativa d'Euràsia i és una de les espècies d'aus més abundants de tot el món. No obstant això, les poblacions d'aquesta espècie han experimentat un declivi considerable en els últims temps, principalment en la seva distribució original, tant en hàbitats agrícoles com urbans. En els ecosistemes urbans de Catalunya, aquest descens ha estat encara més sever. Malauradament, els factors que expliquen aquesta disminució rarament han estat analitzats simultàniament. Per aquest motiu, l'objectiu d'aquest estudi és intentar comprendre com els conductors generats per la pertorbació humana estan afectant la presència del Pardal comú en un gradient urbà-agrícola de Catalunya. Es va analitzar la presència de pardal en 100 punts de conteig de l'àrea metropolitana de Barcelona, en un matriu urbana-agrícola durant l'any 2015 -2016. Es va enregistrar la presència de l'espècie i factors com les característiques de la vegetació, del mobiliari urbà, presència de restes orgàniques i pressió humana. Es van analitzar a través de models de selecció de variables mitjançant elàstic net i un model logístic. Els resultats preliminars mostren que la major presència de residus d'origen humà al carrer i la menor distància als horts urbans, així com la major riquesa d'arbres i els edificis més antics afavoreixen la presència del pardal comú als mosaics urbans. Aquestes dades han de permetre al gestor de fauna engegar mesures que puguin aturar el declivi poblacional d'aquesta espècie, declarada propera a l'amenaça a Catalunya segons els criteris de la UICN.

Enllaç per a més informació: https://www.researchgate.net/project/PASSER-CAT-CONSERVATION-BIOLOGY-OF-A-DECLINING-SPECIES-THE-HOUSE-SPARROW?_sg=8IH0pWP2vR59o2rMrhN3Z2EHvGtJ6wvIJMLiCeU-V3Xua7YtrYznJ5u3z6-E2AS4fMGZk6zzMjYrp3sMaC1YzfDL8DXOaWnNbOya

Comunicació oral 11 (Divendres 12 d'octubre, 18:30)

Coloració del plomatge i composició d'isòtops estables: Les carboneres són el que mengen

Joan Carles Senar; Núria Coma; Javier Cotín; Fernando Mateos-González & Francesc Uribe

Adreça de contacte: Joan Carles Senar (jcsenar@bcn.cat), Museu de Ciències Naturals de Barcelona

La coloració del plomatge basada en carotenoides s'assumeix que transmet informació sobre les habilitats per trobar menjar de l'individu. S'ha suggerit, per tant, que la disponibilitat de carotenoides pot ser un factor limitant en el color del plomatge dels ocells. L'objectiu del present treball és testar si les diferències en la coloració del plomatge de les mallerengues carboneres (*Parus major*) són resultat de diferències en la dieta. Predim que donat que les erugues són l'aliment amb major contingut de luteïna, les mallerengues més acolorides haurien d'ingerir més erugues. Per poder testar aquesta predicció vàrem realitzar l'anàlisi de la composició isotòpica de C i N a les plomes grogues del pit de 83 mallerengues capturades a Collserola. També es va mesurar la composició isotòpica de les preses potencials. Amb aquestes dades es va poder reconstruir la dieta de l'espècie utilitzant models mixtes Bayesianes implementats a MixSIAR. Els resultats mostren que tant el to com la intensitat de les plomes estaven relacionats amb la seva composició isotòpica en relació al $\delta^{15}\text{N}$. La reconstrucció de la dieta amb MixSIAR va mostrar que els individus amb majors valors de to i intensitat havien a més ingerit un major percentatge d'erugues verdes que els menys acolorits. Aquests resultats confirmen que les coloracions brillants de les carboneres reflecteixen la seva habilitat per trobar aliments amb continguts alts de carotenoides i donen suport a la hipòtesi que els ocells són el que mengen.

Enllaç per a més informació: <https://museuciencies.cat/es/area-cientifica/lineas-de-investigacion/ecologia-evolutiva/coloracion-del-plumaje/>

Comunicació oral 12 (Divendres 12 d'octubre, 18:45)

Diferencias morfométricas y de coloración en la codorniz común (*Coturnix coturnix*) entre las poblaciones isleñas y continentales mediterráneas.

José D. Rodríguez-Teijeiro; Angel Garcia-Amengual; Eduardo García-Galea; Irene Jiménez-Blasco; Alex Torres-Riera; Antoni Barceló; Maria Muñoz-Muñoz; Francisco J. Vidal-Fueris & Bartomeu Seguí

Adreça de contacte: José Domingo Rodríguez-Teijeiro (jrodriguez@ub.edu), Universitat de Barcelona

La “regla de la isla”, que trata de explicar diferencias en morfología entre especies isleñas y continentales, ha mostrado ciertas discrepancias al ser aplicada a las aves. Algunas de estas discrepancias se han asociado a que los análisis incluyen fundamentalmente a grupos de passeriformes; así, cuando se ha ampliado a otros grupos de aves, los cambios morfológicos sí son consistentes con la “regla de la isla”. Esta regla sugiere cambios en el tamaño del cuerpo y en el tamaño del pico. Estos cambios se han asociado a la ecología de la alimentación, a cambios en el nivel de competencia intraespecífica y a la ecología térmica. La codorniz, única fasiánida migratoria transahariana, presenta un área de reproducción que se extiende por todo el paleártico. En este estudio comparamos los machos adultos (Euring 5) de la población reproductora de las islas Gimnesias (Mallorca, N=18 y Menorca, N=20) con dos poblaciones continentales europeas [población reproductora en Catalunya (N=46, España) y población en migración primaveral en Ravenna (N=93, Italia)]. Se tomaron medidas de peso y longitud del ala y tarso, así como medidas de las 10 primarias en la muestra de Catalunya y Menorca con las que se calculó un índice de apuntamiento del ala (índice de Holynski). Se tomó también un índice de coloración de las mejillas: blancas, intermedias y melánicas. Se han analizado las variables respuesta con modelos lineales y lineales generalizados. La población isleña muestra la relación tarso-peso con una ordenada en el origen mayor que las continentales, así como una longitud de ala menor, un tarso mayor y una forma alar redondeada. Los machos de las islas presentan un color más oscuro que las continentales. Estas diferencias son consistentes con la “regla de la isla” y son un reflejo de las características eco-evolutivas de los hábitats insulares.

Comunicació oral 13 (Divendres 12 d'octubre, 19:00)

Informació pública i selecció d'hàbitat en animals intel·ligents: El cas de la Gralla (*Corvus monedula*) a la Plana de Lleida

Mar Unzeta; Joan Maspons; Francesc Sardà-Palomera; Ferran Sayol; Gerard Bota; David Giralt; Joan Navarro; Jaume Bonfil; Manel Pomarol & Daniel Sol

Adreça de contacte: Mar Unzeta (m.unzeta@creaf.uab.cat), Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals

La selecció del lloc de nidificació és un procés clau pels ocells perquè afecta en gran mesura el seu èxit reproductor. Per als individus que es reproduïxen per primera vegada, la decisió d'on fer el niu és especialment difícil degut a la manca d'informació sobre la presència de depredadors o disponibilitat de recursos. En espècies socials s'ha suggerit que l'ús d'informació pública generada per altres individus, com per exemple el seu èxit reproductor, pot proporcionar informació útil per a millorar aquestes decisions. Aquests mecanismes s'han investigat poc, i encara menys en espècies amb gran capacitat d'aprenentatge, on s'espera que la informació pública sigui particularment rellevant. En aquest treball investiguem aquesta hipòtesi mitjançant dades de 20 anys del procés d'establiment de colònies artificials de Gralla (*Corvus monedula*) a la plana de Lleida. Aprofundir en aquests mecanismes és clau per entendre la importància de l'aprenentatge en l'ecologia dels ocells i al mateix temps ens orienta sobre com gestionar colònies artificials per afavorir la biodiversitat.

Comunicació oral 14 (Dissabte 13 d'octubre, 10:45)

Liste Rouge des Oiseaux Nicheurs du Languedoc-Roussillon : quelques spécificités de Catalogne Nord

Fabien Gilot & Mathieu Bourgeois

Adreça de contacte: Fabien Gilot (fabien.gilot@gor66.fr)

En 2015 a été réalisé la première liste rouge régionale des oiseaux nicheurs du Languedoc-Roussillon en appliquant les critères de l'IUCN. Cette liste a permis d'évaluer le risque de disparition de toutes les espèces nichant de façon régulière dans la région, dont une majorité sont présentes dans le département des Pyrénées-Orientales. Les espèces nichant en haute montagne sont presque toutes inscrites sur la liste rouge régionale du fait de leurs faibles effectifs et des scénarios d'évolution climatique. Ainsi, *Tetrao urogallus aquitanicus* (EN), *Lagopus muta pyrenaica* (VU) sont parmi les espèces les plus menacés depuis que *Charadrius morinellus* (RE) a disparu de la région (dernière reproduction en 2000 sur le Puigmal). *Perdix perdix hispaniensis*, *Turdus torquatus* et *Oenanthe oenanthe* sont jugés « quasi-menacés » (NT). Les oiseaux inféodés aux prairies de montagne semblent subir le même sort : *Saxicola rubetra* (EN) et *Circus cyaneus* (EN). Les rapaces, bien que leurs populations se portent globalement mieux, restent inscrits sur cette liste rouge du fait d'effectifs nicheurs faibles : *Neophron percnopterus* (CR), *Gypaetus barbatus* (EN). La grande majorité des espèces des milieux ouverts sont en régression, au premier rang desquelles les espèces des milieux steppiques : *Melanocorypha calandra* (CR), *Sylvia conspicillata* (EN), *Oenanthe hispanica* (EN), *Galerida theklae* (EN), *Emberiza hortulana* (EN), *Monticola solitarius* (VU) et *saxatilis* (VU). Rappelons que *Pterocles alchata* (RE) a disparu du Roussillon au courant du XIXe siècle et que *Oenanthe leucura* (RE) a disparu des Albères françaises au courant des années 1990. De nombreux oiseaux d'eau sont également menacés : *Botaurus stellaris* (EN), *Ardea purpurea* (EN), *Emberiza schoeniclus whiterbyi* (EN), *Porphyrio porphyrio* (VU). Enfin, comme ailleurs en Europe, de nombreuses espèces de fringilles, souvent qualifiées de généralistes, sont également en diminution, parfois forte : *Carduelis carduelis* (VU).

Enllaç per a més informació: https://www.faune-lr.org/index.php?m_id=20067

Comunicació oral 15 (Dissabte 13 d'octubre, 11:00)

El projecte de conservació de la Trenca (*Lanius minor*) a Catalunya

Marc Gálvez; José Guerra; Jesús Almarza; Damià Sánchez-Requena; Albert Porté & Xavier Marco

Adreça de contacte: Marc Gálvez Martínez (mgalvez@trenca.org)

El Projecte de Conservació de la Trenca (*Lanius minor*) a Catalunya és una iniciativa del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, executat per la Fundació Trenca. Té com a objectiu general capgirar la tendència negativa i evitar l'extinció d'aquesta espècie al nostre territori. El projecte es basa en l'alliberament de polls nascuts en llibertat, el control de la població salvatge i la intervenció dels niu per assegurar una taxa mínima d'envol, el control de depredadors (principalment Garsa (Pica pica)), l'alimentació suplementària i les millores d'hàbitat. Des de l'inici del projecte s'han alliberat un total de 470 polls i n'han tornat 33, amb una taxa mitjana anual de retorn del 8,4%. Una altra fita ha estat la recuperació de l'antic nucli de cria d'Artesa-Castelldans. La temporada de 2017, per primera vegada des del 2004, la població de Trenca va augmentar fins les sis parelles i 19 exemplars. S'han signat acords de custòdia del territori en un total de 710 ha, on s'han realitzat tasques de conservació i millora de l'hàbitat com la plantació de més de 100 arbres, naturalització de canals de reg, planificació de cultius, etc. Així doncs, fins el moment es pot assegurar que el projecte ha aconseguit amb èxit tots els seus objectius pel que fa a tècniques de cria en captivitat i reforç poblacional de la Trenca. S'ha criat en captivitat per primera vegada aquesta espècie de lànid, alliberant polls i que aquests siguin capaços no només de realitzar la seva migració natural, sinó també de criar amb èxit a la zona d'estudi. Caldrà esperar algunes temporades més per veure si es consolida un nucli viable de cria de l'espècie, però de moment s'ha evitat el que semblava una inevitable i imminent extinció.

Enllaç per a més informació: <http://trenca.org/projectes/la-trenca/>

Comunicació oral 16 (Dissabte 13 d'octubre, 11:15)

Riquesa, distribució i abundància dels ocells exòtics a València

Toni Polo-Aparisi & Joan Carles Fernández-Ordóñez

Adreça de contacte: Toni Polo Aparisi (tonipoloaparis@hotmail.com), Societat Valenciana d'Ornitologia

Les espècies invasores són avui dia una seriosa amenaça per als ecosistemes naturals i comporten importants costos econòmics i sanitaris a les societats humanes. Atès que el control d'aquestes espècies és difícil i costós, el problema ha d'afrontar-se fonamentalment a través de la prevenció. En aquest context, el seguiment d'espècies i l'elaboració d'inventaris i altres treballs faunístics constitueixen eines bàsiques, ja que permeten la detecció primerenca de nous invasors i ofereixen una visió general del component exòtic de la nostra fauna. Gràcies als treballs de camp i a la recopilació de dades complementàries d'ocells exòtics emmarcats dins del projecte de l'Atlas dels Ocells de València desenvolupat per la Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO), s'ha pogut constatar la presència d'un total de 114 espècies d'ocells exòtics en el territori valencià durant el període 1985-2016. D'elles, 108 es consideren espècies introduïdes no establertes pertanyents a la categoria E definida pel Grup d'Aus Exòtiques de SEO/BirdLife (espècies que, havent sigut introduïdes o reintroduïdes per l'home deliberadament o accidental, no han establert fins al moment poblacions reproductores que es mantinguen per si mateixes), mentre que les restants 6 són espècies introduïdes establertes d'acord amb la categoria C acordada per aquest grup de treball (tàxons que han establert poblacions reproductores que es mantenen per si mateixes). Les 6 espècies existents a València que podrien considerar-se exòtiques invasores, és a dir, espècies que proliferen i expandeixen la seua àrea de distribució amenaçant el medi natural, l'economia o la salut pública són la cotorra de Kramer *Psittacula krameri*, l'aratinga de màscara roja *Psittacara erythrogenys*, la cotorra grisa *Myiopsitta monachus*, el bulbul de bigots vermells *Pycnonotus jocosus*, el bec de corall senegalès *Estrilda astrild* i el bec de corall de galtes taronja *Estrilda melpoda*.

Comunicació oral 17 (Dissabte 13 d'octubre, 12:00)

Alternatives de gestió dels boscos cremats per afavorir els ocells? Yes we can

Pere Pons; Carles Tobella; Josep M. Bas; Roger Puig-Gironès & Josep Rost

Adreça de contacte: Pere Pons (pere.pons@udg.edu), Universitat de Girona

El boscos recentment cremats no representen, en l'imaginari dels ornitòlegs, un lloc adequat per cercar ocells. Sovint se'ls associa a espais degradats i amb una biodiversitat empobrida. Per contra, malgrat disminueix la densitat d'ocells, la riquesa d'espècies acostuma a augmentar donada la coexistència entre espècies forestals resistents i d'altres colonitzadores de medis oberts, les quals inclouen diverses espècies amenaçades. Un risc habitual per la conservació d'aquestes comunitats és l'aprofitament industrial de la fusta dels arbres morts, actualment generalitzat a les pinedes cremades de Catalunya. Diversos investigadors han alertat sobre els efectes negatius de la tala postincendi en els ocells, mentre que d'altres n'han trobat també beneficis. Aquesta comunicació pretén sintetitzar com afecta la gestió dels boscos cremats als ocells, incidint especialment en els boscos mediterranis. Es parlarà de la importància de preservar diferents tipus d'estructures (llegats biològics o geològics) quan es realitzin els treballs forestals, les quals tenen funció de refugi, posader i lloc on nidificar o on trobar aliment. Aquestes estructures inclouen la fusta morta (arbres morts dempeus i branques per terra, escampades o amuntegades en pilons), les illes de vegetació no cremada, els grans arbres vius o morts, les parets de pedra seca, els afloraments de roca, les petites zones humides i les lleres de torrents i rieres. Finalment, s'exposaran els primers resultats sobre l'avifauna de zones experimentals on es comparen tractaments silvícoles convencionals amb d'altres ambientalment més sostenibles. La idea subjacent és que, un cop identificat l'impacte de diferents tècniques forestals, és possible realitzar un aprofitament del bosc cremat compatible amb la conservació de la biodiversitat.

Enllaç per a més informació: <http://anifog.wixsite.com/anifog>

Comunicació oral 18 (Dissabte 13 d'octubre, 12:15)

Gestió de guarets a la plana de Lleida per a la conservació dels ocells estèpics

Francesc Sardà-Palomera; David Giralt; Ana Sanz; Joan Estrada; Santi Mañosa; Teresa Fainé; Carme Bernat & Gerard Bota

Adreça de contacte: Francesc Sardà-Palomera (francesc.sarda@ctfc.cat), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

Els ocells esteparis són el grup d'ocells més amenaçat a nivell català i europeu. La principal problemàtica de conservació per aquestes espècies és la intensificació agrícola, procés que inclou la conversió de secans a regadius, la pèrdua de guarets, l'homogeneïtzació del paisatge agrícola, així com un increment de l'ús de plaguicides com ara herbicides. En el marc de les mesures compensatòries de la DIA del Canal Segarra-Garrigues, una de les principals mesures que des del 2012 s'estan executant de forma gradual, és l'arrendament de parcel·les agrícoles per a deixar-les en guaret dins d'espais ZEPA. Els guarets, són terres que no es cultiven durant mínim un any i son clau per la conservació d'aquestes espècies. Aquests guarets arrendats es gestionen amb l'objectiu d'aconseguir una estructura vegetal adient per a l'alimentació i nidificació de les espècies. Actualment s'estan gestionant més de 3.000 hectàrees, una superfície molt destacable que converteix aquesta acció de conservació en única a nivell europeu per la seva magnitud i extensió. Els primers resultats dels seguiments posen de manifest la selecció positiva d'aquestes finques que fan la majoria d'espècies. Així, per exemple, el percentatge d'ocupació de guarets actualment arrendats ha arribat a gairebé al 30% en el cas del sisó (*Tetrax tetrax*) i la calàndria (*Melanocorypha calandra*). En el cas de la xurra (*Pterocles orientalis*), entre el 60-70% de les parelles catalanes han nidificat en algun dels guarets arrendats en els darrers anys. A la llum d'aquest resultat, el manteniment i la gestió dels guarets es mostren com una peça fonamental per a garantir la conservació dels ocells esteparis a Catalunya.

Comunicació oral 19 (Dissabte 13 d'octubre, 12:30)

Els rapinyaires com a indicadors de l'estat dels ecosistemes. Aplicacions a la gestió i conservació.

Joan Real; Antonio Hernandez-Matías; Helena Tauler & Jordi Rosich

Adreça de contacte: Joan Real (jreal@ub.edu), Universitat de Barcelona

Els ecosistemes observen canvis en el temps que afecten la seva composició específica, així com les relacions intrínseques i que poden correspondre bé a processos predictibles o impredecibles. Poder disposar d'informació dels canvis que succeeixen és rellevant, tant pel coneixement ecològic com per poder implementar mesures de gestió i fer previsions futures. Els bioindicadors són espècies o paràmetres biològics que són altament informatius dels canvis que pateixen les comunitats i ecosistemes i per tant són eina útil en la conservació de la biodiversitat. Els rapinyaires usualment es troben a les parts finals de les xarxes tròfiques i sovint presenten un elevat grau d'especialització i d'amenaça, aspectes que els confereixen un caràcter bioindicador. L'obtenció d'informació referent als seus paràmetres vitals o biològics és de gran utilitat per a gestors i conservacionistes. En el present treball es presenta el seguiment a llarg termini de quatre espècies de rapinyaires a Catalunya: l'àliga perdiguera *Aquila fasciata*, l'aufrany *Neophron percnopterus*, l'astor *Accipiter gentilis* i el duc *Bubo bubo*. En el cas de l'àliga perdiguera i l'aufrany es mostra el seguiment poblacional a llarg termini i els paràmetres vitals com indicadors de l'evolució de les seves poblacions i viabilitat. A la vegada es presenta la dieta com indicador de l'estat dels ecosistemes i canvis en els hàbitats, així com l'adaptació de les espècies en qüestió. En el cas de l'astor i el duc es mostra la selecció de l'hàbitat de nidificació com un element per a la gestió sostenible del territori i dels usos forestals i antròpics, així com a indicadors de salut ambiental. Finalment, es discuteix una aproximació de comunitat on s'integrin els diferents graons tròfics que permetin a gran i a petita escala la generació d'índexs per a la gestió i conservació de la biodiversitat.

Enllaç per a més informació: <https://www.ub.edu/biologiaconservacio/>

Comunicació oral 20 (Dissabte 13 d'octubre, 12:45)

Impacte de l'explotació forestal, les catàstrofes meteorològiques i els parcs eòlics sobre l'ocupació i l'èxit reproductor de rapinyaires als boscos de la Segarra

Júlia Alcaraz; David Meca & Santi Mañosa

Adreça de contacte: Júlia Alcaraz Capsada (julia.alcaraz22@gmail.com), Universitat de Barcelona

L'actual expansió dels boscos, molt marcada a Catalunya, està afavorint els ocells propis d'aquests hàbitats com els rapinyaires forestals, un grup amb un elevat interès de conservació. Tanmateix, alguns boscos s'estan veient alterats per una sèrie de pertorbacions que podrien estar afectant les poblacions d'aquest grup d'ocells a causa de l'impacte provocat al seu hàbitat de nidificació. Els boscos de la Baixa Segarra s'han vist afectats per l'explotació forestal, les catàstrofes meteorològiques (ventades i nevades intenses) i la instal·lació de parcs eòlics. És per això que s'ha volgut determinar l'estat de les poblacions dels rapinyaires forestals a la Baixa Segarra i si aquestes pertorbacions han afectat l'ocupació i l'èxit reproductor d'aquests. S'han seguit aquestes poblacions entre els anys 2007 i 2017 enregistrant les pertorbacions donades en aquest període. S'han utilitzat models lineals generalitzats mixtes (GLMM) per tal d'avaluar l'impacte d'aquestes pertorbacions sobre l'ocupació i l'èxit reproductor als boscos prospectats. Els resultats obtinguts indiquen que les poblacions de rapinyaires forestals a la Baixa Segarra s'han mantingut força estables durant el període d'estudi, si bé l'estat d'algunes d'elles ha empitjorat respecte la dècada dels vuitanta. Un 11% dels rodals de bosc han estat sotmesos a explotació forestal, fet que ha afectat negativament l'ocupació i l'èxit reproductor a aquests boscos. Les catàstrofes meteorològiques han afectat un 40% dels rodals, provocant un descens de l'èxit reproductor però no de l'ocupació. Un 65% dels rodals es troba exposat a la presència propera d'aerogeneradors, però no s'han trobat evidències que demostrin que aquests impacten negativament l'ocupació i l'èxit reproductor. Una millor gestió forestal, aplicant formes d'explotació més sostenibles i millorant l'estat dels boscos per tal de fer-los més resistents a les catàstrofes meteorològiques i altres fenòmens naturals adversos, permetria assegurar el futur dels rapinyaires forestals a la Baixa Segarra.

Comunicació oral 21 (Dissabte 13 d'octubre, 13:00)

Estatut i evolució recent dels capsigranys (*Lanius sp.*) a Catalunya Nord

Jean-Claude Tocabens; Fabien Gilot & Yves Aleman

Adreça de contacte: Jean-Claude Tocabens (jctocabens@free.fr)

Catalunya Nord va comptar dins la seva història quatre espècies de capsigranys (*Lanius sp.*). Després de la desaparició de la Trenca (*Lanius minor*) a l'inici dels anys 1980, subsisteixen avui dia al nostre territori el capsigrany (*Lanius senator*, més de 500 parelles), l'escorxador (*Lanius collurio*) i el botxí meridional (*Lanius meridionalis*, entre 10 i 20 parelles). El Grup Ornitològic del Rosselló coordina a escala regional el Pla Nacional d'Accions (PNA) definit per l'Estat Francès el 2013. L'evolució de les poblacions d'aquestes tres espècies sembla desfavorable durant les darreres dècades. La baixa més espectacular és la que coneix el botxí meridional. Aquesta espècie era encara relativament present a la plana del Rosselló a l'inici dels anys 1990 però va desaparèixer molt ràpidament sense que el seu hàbitat hagi patit modificacions importants. A hores d'ara només es manté una població relictiva de 4 a 7 parelles dins l'Aspre, comarca de baixa altitud al sud-oest de la plana del Rosselló. La població de Cerdanya, més nombrosa (estimació entre 6 a 13 parelles), sembla també en regressió. Aquesta població es destaca per l'altitud on s'ha establert, notablement elevada per l'espècie. El capsigrany, els efectius del qual són encara importants a Catalunya Nord, sembla també en disminució. Encara que unes fluctuacions interanuals importants afectin les poblacions d'aquesta espècie migratòria transsahariana, els seguiments realitzats al Llenguadoc-Rosselló i Catalunya Nord sobre una xarxa de quadrats referents mostren una baixa de l'ordre de 20% a 30% de l'efectiu total entre 2013 i 2017. Per fi, les poblacions d'escorxadors, espècie més muntanyenca de les quatre, semblen igualment tenir una tendència a la baixa durant la darrera dècada. Els capsigranys són espècies típiques dels medis «agropastorals». L'estudi precís de llur evolució constitueix uns excel·lents indicadors de l'estat de conservació d'aquests hàbitats.

Comunicació oral 22 (Dissabte 13 d'octubre, 17:15)

Efectes del canvi climàtic a les poblacions d'aus reproductores de Menorca

Oscar Garcia-Febrero; Sergi Herrando; Marc Anton & Oriol Baltà

Adreça de contacte: Oscar Garcia-Febrero (oscargfebrero@gmail.com)

A Menorca hi ha diverses iniciatives de seguiment d'ocells a llarg termini. Unes es basen en la realització de censos directes mitjançant recomptes estandarditzats i altres, en l'anellament de les aus. Entre les iniciatives que es basen en el recompte d'aus tenim el programa SOCME, Seguiment d'Ocells Comuns de Menorca, on s'han comptat un total de 280.127 exemplars de 173 espècies diferents. El programa SYLVIA a Menorca es basa en l'ús de l'anellament científic. En aquest grup destaca la xarxa d'estacions d'esforç constant (període 2001-2017). S'han realitzat 9.054 captures de d'espècies diferents. L'objectiu principal d'aquest treball és contribuir a omplir aquest buit. Per a això, que s'ha explorat quins són els efectes del canvi global que es deixen veure en les aus nidificants a la reserva de la biosfera de Menorca amb especial interès en el canvi climàtic. La metodologia emprada es basa en la confecció d'una bateria d'índexs i indicadors permetent: 1) determinar els canvis que hi ha hagut en el present segle en l'avifauna nidificant menorquina. 2) determinar quins factors del canvi global poden explicar el grau i el sentit d'aquests canvis. Els resultats mostren com les aus reproductores de Menorca no es veuen afectades pel canvi climàtic a les darreres dècades. L'evolució de les masses forestals, amb increment de la seva estructura espacial, ha permès mitigar els efectes del canvi climàtic, mentre que les espècies d'aus d'ambients oberts es mostren estables. El present estudi ha rebut el suport econòmic de la Fundación Biodiversidad del Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambiente.

Enllaç per a més informació: <http://www.obsam.cat/>

Comunicació oral 23 (Dissabte 13 d'octubre, 17:30)

La resposta de la Llucareta al canvi climàtic: la reducció en la pluviometria pot acabar amb les poblacions Prepirinenques

A. Borrás; M. Conroy; J. Cabrera; J. Cabot & J.C. Senar

Adreça de contacte: A Borrás (toniborrash@gmail.com), Museu d'Història Natural de Barcelona

S'ha suggerit que el canvi climàtic pot incrementar el risc d'extinció de moltes espècies i poblacions. Una bona manera de saber com el canvi en el clima pot afectar a una població és analitzar com els diferents paràmetres que expliquen la dinàmica de les seves poblacions són afectats per les variables meteorològiques. La llucareta és una espècie ideal per a aquests tipus d'estudi. Els Pirineus mantenen la major part de la població d'aquest fringíl·lid forestal. Treballs previs han demostrat que les seves poblacions estan minvant i que l'espècie està variant la seva morfologia en resposta al canvi climàtic. En aquest treball presentem les dades de 6,967 llucaretes capturades de 1991 a 2014 a La Vansa (Prepirineus). Les dades de captura i recaptura d'aquests exemplars ens permeten modelar la variació en la taxa de supervivència i de reclutament en relació a variables meteorològiques. Els resultats mostren que la taxa de supervivència, tant dels joves com dels adults, es veu molt afectada pel nombre de dies de pluja al mes de juny, fins al punt que menys de 6 dies de pluja impliquen una taxa negativa d'increment de la població i, per tant, que aquesta comenci a disminuir. El nombre de dies de pluja al juny afecta presumiblement la disponibilitat d'aliment en un moment crític de l'any, quan els ocells s'estan reproduint. El nombre de dies de pluja al juny s'ha vist reduït considerablement en els últims 50 anys, de manera que ara ja són menys de 6 i es preveu que a finals del 2050 aquest valor es redueixi encara més, de l'ordre d'un 10-25%. Si projectem aquestes dades de pluviometria i modelem la reacció demogràfica de les poblacions de llucareta, veiem que de seguir aquesta reducció, la població de llucaretes del Prepirineu es pot extingir en 50 anys.

Comunicació oral 24 (Dissabte 13 d'octubre, 17:45)

El cultiu ecològic afavoreix la comunitat d'ocells i la seva resiliència al canvi climàtic en vinyes mediterrànies

Àlex Rollan Vallbona; Antonio Hernández-Matías & Joan Real

Adreça de contacte: Àlex Rollan Vallbona (alexrollan@gmail.com)

Les poblacions d'ocells agrícoles han patit una notable davallada a Europa durant les darreres dècades, sobretot degut a la intensificació agrícola i al canvi climàtic. El cultiu ecològic i la presència de coberta herbàcia són dues pràctiques agrícoles en auge en vinyes europees, malgrat que encara es disposa de poca informació sobre els seus efectes en la comunitat d'ocells. Per aquest motiu, durant el període reproductor de 2014 i el període hivernant 2014/15 vàrem estudiar la comunitat d'ocells en 33 parcel·les de vinya de la DO Penedès per tal d'avaluar la incidència d'aquestes pràctiques sobre la comunitat d'ocells, particularment sobre els ocells insectívors, que juguen un paper crucial en el control de plagues, i els ocells desfavorits pel canvi climàtic. Per fer-ho vàrem realitzar censos en transectes lineals de 200 m de llargada i una franja de 100 m (50 m a banda i banda del transecte). Els resultats mostren que el cultiu ecològic té uns efectes molt beneficiosos per a la comunitat d'ocells present a les vinyes, incrementant el número d'espècies i l'abundància global d'ocells. A més, també incrementa l'abundància d'ocells insectívors, els quals juguen un paper clau en el control de plagues de les vinyes, i l'abundància d'aquelles espècies d'ocells afectades negativament per l'escalfament global, minimitzant així els efectes negatius del canvi climàtic sobre les poblacions d'ocells. Per altra banda, la presència de coberta herbàcia també té efectes beneficiosos sobre la comunitat d'ocells presents a les vinyes, sobretot durant la primavera i en vinyes amb cultiu ecològic, quan la presència de coberta herbàcia afavoreix la riquesa d'espècies i l'abundància d'insectívors. Aquest treball ofereix informació útil per als viticultors, sobretot en relació als ocells insectívors que ajuden al control de plagues, i per tal de minimitzar els efectes negatius de l'escalfament global sobre les poblacions d'ocells agrícoles.

Enllaç per a més informació: <https://www.ub.edu/biologiaconservacio/>

Comunicació oral 25 (Dissabte 13 d'octubre, 18:30)

Com funciona una població d'un depredador territorial? L'àliga perdiguera *Aquila fasciata* com a exemple

Antonio Hernandez-Matias & Joan Real

Adreça de contacte: Antonio Hernandez-Matias (ahmatias@gmail.com), Universitat de Barcelona

Conèixer el nombre d'individus que componen una població, quines taxes vitals afecten en major mesura la seva dinàmica o quin serà el destí demogràfic de la població en el futur són qüestions fonamentals en ornitologia bàsica i aplicada. No obstant, respondre aquestes preguntes és complex i requereix l'aplicació combinada de mètodes de camp i mètodes estadístics adients. En la present contribució s'il·lustren els processos bàsics que determinen la dinàmica de les poblacions ibèriques d'àliga perdiguera *Aquila fasciata*, una espècie críticament amenaçada a nivell de Catalunya i que juga un paper ecològic clau com a gran depredador en ecosistemes mediterranis. El seguiment a llarg termini de les seves poblacions juntament amb l'aplicació d'anàlisis quantitatives adequades ha permès estimar els principals paràmetres demogràfics: productivitat, supervivència i els patrons de dispersió natal entre d'altres. Així mateix, l'ús de models demogràfics espacialment explícits ha permès comprendre l'important paper que juguen sobre la dinàmica poblacional tant l'heterogeneïtat demogràfica, entre poblacions i dins d'una mateixa població, com els processos de dispersió. Actualment, la població catalana d'àliga perdiguera pateix una important mortalitat d'origen no natural i una baixa productivitat de polls i no és demogràficament autosostenible. No obstant, el nombre de parelles territorials es manté o fins i tot ha augmentat els darrers anys gràcies a la immigració d'individus procedents d'altres poblacions ibèriques en millor estat de conservació. Així doncs, el coneixement dels processos demogràfics que regulen la població i dels factors que els determinen són aspectes crucials per poder dissenyar i implementar mesures de conservació efectives que garanteixin la viabilitat a llarg termini d'espècies o poblacions amenaçades.

Enllaç per a més informació: <https://www.ub.edu/biologiaconservacio/>

Comunicació oral 26 (Dissabte 13 d'octubre, 18:45)

La selecció de l'hàbitat de cria de l'astor (*Accipiter gentilis*) als boscos mediterranis i la seva aplicació a una gestió forestal sostenible.

Jordi Rosich; Albert Peris; Toni Mampel; Àngel Miño & Joan Real

Adreça de contacte: Jordi Rosich (jordirosich16@gmail.com)

L'astor és una espècie forestal de distribució holàrtica que a Catalunya es troba àmpliament distribuïda i present a les comunitats forestals mediterrànies i de muntanya mitjana. Recentment aquests boscos estan patint d'una explotació intensa i és conegut que aquesta pot afectar negativament directa o indirectament la conservació d'espècies d'aus forestals com els rapinyaires. En boscos boreals i temperats la presència de l'astor és emprada com a indicadora de biodiversitat i consegüentment per a la implementació de mesures de conservació als hàbitats on viu. El present treball, realitzat al massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, té per objectiu conèixer la selecció de l'hàbitat de cria de l'astor en boscos mediterranis a tres escales espacials centrades a l'àrea de nidificació: l'arbre del niu, el rodal de bosc i el paisatge, a partir de la comparació de 13 territoris ocupats amb 30 de no ocupats. L'astor selecciona per a fer-hi el niu els arbres més alts i de major diàmetre de tronc; rodals amb major densitat i cobertura de planifolis, major densitat i cobertura de coníferes madures, menor densitat de coníferes joves, major cobertura arbustiva i major pendent, i paisatges amb menor cobertura de terreny urbanitzat o obert, amb carreteres a major distància de les àrees de cria, major cobertura de boscos de quercines i menor de pinedes que els no ocupats. Es conclou que l'astor selecciona els boscos més madurs i preservats de l'acció humana per a criar-hi i en aquest sentit l'espècie és una bona indicadora de la qualitat d'aquests i pot ser útil per a identificar-los. Per tal de conservar l'espècie es recomana evitar les pràctiques forestals a les àrees de cria, així com aquelles que alterin l'estructura del bosc seleccionada per l'astor i les infraestructures que permetin la presència i activitats humanes properes.

Enllaç per a més informació: <https://www.ub.edu/biologiaconservacio/linies-de-treball/biodiversitat/bioindicadors/astor/>

Comunicació oral 27 (Dissabte 13 d'octubre, 19:00)

Les gravadores automàtiques de so: una tecnologia a l'abast de la mà que obre noves perspectives per a l'estudi d'ocells

Gerard Bota; Cristian Pérez-Granados; David Guixé; Juan Traba; Francesc Sardà-Palomera & David Giralt

Adreça de contacte: Gerard Bota Cabau (gerard.bota@ctfc.cat), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

Les gravadores automàtiques de so (Autonomous Recording Units (ARU) en les seves sigles en anglès) s'han començat a utilitzar en els últims anys per al seguiment de fauna i s'espera que en els propers anys el seu ús augmenti de forma molt important gràcies a l'abaratiment dels costos de la tecnologia i els avanços en programaris per al post-processat dels arxius de so. Les principals diferències amb una gravadora convencional són que els ARUs acostumen a tenir una llarga autonomia, unes característiques constructives que els permet operar en condicions exteriors i la possibilitat de programació dels moments de gravació. En aquesta comunicació presentem dos exemples d'utilització d'ARUs per al seguiment d'ocells a Catalunya. El primer, pretenia estimar la presència d'abellerols (*Merops apiaster*) i la pressió de cacera que exercida sobre les abelles a l'entorn de 10 arnars diferents de la Plana de Lleida. El segon exemple tenia l'objectiu de detectar la presència de galls fers (*Tetrao urogallus*) en 2 cantaders de l'Alt Urgell, com a nou mètode complementari de cens de l'espècie en cantaders amb baixa densitat. En ambdós casos, la metodologia s'ha basat en l'ús d'ARUs i la posterior identificació dels cants de les espècies objectiu mitjançant reconeixadors automàtics creats amb el software Song Scope. En paral·lel, es van realitzar censos amb altres metodologies més convencionals per tal de testar l'efectivitat del mètode i comparar els resultats obtinguts. Els resultats mostren que la utilització d'ARUs són una bona eina per estimar la pressió de cacera dels abellerols en els arnars (altes correlacions entre el nombre de cants detectats i els censos visuals) com per detectar la presència de gall fers en els cantaders. L'ús d'ARUs és un mètode prometedor, ja que permet mostrejar de forma continua, estandarditzada i simultània un gran nombre de localitats.

Comunicació oral 28 (Dissabte 13 d'octubre, 19:15)

Moviments anuals de les poblacions catalanes de Ganga (*Pterocles alchata*) i Xurra (*Pterocles orientalis*) a partir del seguiment amb emissors GPS

David Giralt; Francesc Sardà-Palomera; François Mougeot; Rocío Tarjuelo; Carlos Santiesteban & Gerard Bota

Adreça de contacte: David Giralt (david.giralt@ctfc.cat), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

La ganga (*Pterocles alchata*) i la xurra (*Pterocles orientalis*) són dues espècies emblemàtiques de les pseudo-estepes cerealistes i que a Catalunya es troben en el seu límit de distribució peninsular i en situació de "En perill d'extinció". El comportament críptic i esquiu d'aquestes espècies comporta que el seguiment convencional de les seves poblacions mitjançant l'observació directa dels individus sigui altament complex. El gran avenç tecnològic dels darrers anys en el desenvolupament d'emissors GPS cada vegada més petits i lleugers ha permès marcar per primera vegada 4 gangues i 2 xurres a Catalunya amb aquest tipus d'emissors, amb l'objectiu d'entendre millor els seus requeriments ecològics, així com els seus moviments estacionals. Els primers resultats mostren que tant les gangues com les xurres es desplacen entre Catalunya i Aragó (comarques de Monegros i Baix Cinca). En el cas de la ganga, sembla que alguns individus només passen l'hivern a Catalunya, mentre que d'altres venen a reproduir-se tot i passar tot l'hivern a Aragó (a més de 40 km). En el cas de la Xurra es poden produir desplaçaments força freqüents de 30-40 km entre Aragó i les estepes de Lleida amb pocs dies de diferència. Així doncs, es presenten resultats inèdits i molt útils des del punt de vista de la biologia de la conservació, confirmant que la població catalana de pteròclids forma part d'una mateixa població amb altres zones de la vall de l'Ebre. Aquests resultats també reforcen la necessitat de concertar accions conjuntes de conservació entre diferents regions per tal de garantir-ne la seva supervivència.

Comunicació oral 29 (Dissabte 13 d'octubre, 19:30)

Ecologia d'un nucli de duc *Bubo bubo* en una àrea humanitzada del Vallès Occidental i Baix Llobregat.

Joan Real

Adreça de contacte: Joan Real (jreal@ub.edu), Universitat de Barcelona

El duc és una espècie que a Catalunya ocupa els hàbitats mediterranis, amb menys mesura els submediterranis i és molt escàs als hàbitats boreo-alpins. A Catalunya les seves poblacions sembla que han patit oscil·lacions importants al llarg dels anys desconeixent però quins són els factors ambientals, biològics i demogràfics que hi poden estar implicats. Una de les dificultats per abordar les tendències poblacionals és l'aplicació estandarditzada i adient de protocols que en permetin la seva detecció i és per això que sovint els Atles i altres tipus de monitoratge general dels ocells no semblen ser útils per a la detecció i comparació en el temps de les seves abundàncies i tendències poblacionals. En els darrers anys sembla observar-se una disminució del duc en àrees de muntanya mediterrània i sobretot submediterrània, ambients aparentment en bon estat de conservació i, en canvi, el duc ha colonitzat i sembla mantenir-se en alguns casos en àrees força humanitzades. El present treball presenta el seguiment i cens d'un nucli de duc des de 2014 a 2018 en una àrea molt humanitzada de la plana del Vallès Occidental i Baix Llobregat. S'analitza de forma preliminar la variació en l'abundància al llarg dels anys, les taxes reproductores, la dieta, causes de mortalitat, la selecció d'hàbitat de nidificació i els factors implicats en la seva presència i dinàmica poblacional.

Enllaç per a més informació: www.ub.edu/biologiaconservacio

Comunicació oral 30 (Dissabte 13 d'octubre, 19:45)

Seguiment d'aus al riu Belcaire (Castelló) 2001-2002

José Antonio Martínez Pérez; Sara Nebot & Joan Castany

Adreça de contacte: Joan Castany i Àlvaro (grupaucastello@gmail.com)

El present treball mostra l'ornitofauna present al llarg del Riu Belcaire des del mes d'octubre de l'any 2001 fins el mes d'octubre de l'any 2002. S'ha portat a terme l'estudi de la fenologia i les variacions al llarg de 10 estacions d'escolta establertes des del naixement del riu al terme d'Alfondegulla (Castelló) (P.N. Serra d'Espadà) fins a la seua desembocadura a la localitat de Moncofa (Castelló). També s'ha estudiat la comunitat d'aus – riquesa, abundància, diversitat, equitativitat, dominància, similaritat – i al mateix temps s'ha analitzat la relació entre l'alimentació i la distribució espacial de cada espècie. El volum de la mostra analitzada ha sigut de 7.088 individus, pertanyents a un total de 53 espècies. Els conjunt d'ordres contactats n'han sigut 11. Entre els 5 ordres més abundants es troben el dels Passeriformes (88,6%), seguit per l'ordre dels Charadriiformes (5,8%), Ciconiiformes (2,3%), Bucerotiformes (1,4%) i Apodiformes (1,3%). La riquesa és major a la primavera i l'abundància ho és a l'hivern. La diversitat és també major durant la primavera i augmenta en les estacions properes a la desembocadura. L'equitativitat no presenta variació amb les èpoques de l'any, mentre que sí que varia al llarg de les estacions d'escolta. La dominància és major a l'estació 8 degut a una alta presència de *Passer domesticus* i lleugerament superior a la primavera. La similaritat mostra que són 34 les espècies comunes presents tant a la primavera com a l'hivern i 19 les que es troben només en una de les dues èpoques de l'any.

Comunicació oral 31 (Diumenge 14 d'octubre, 10:00)

El seguiment d'aus marines: eines complementàries per a la gestió pesquera

Leia Navarro-Herrero; Raül Ramos; Andrea Soriano-Redondo; Salvador García-Barcelona; Míriam García-Vendrell; Fernanda Pereira; Laura Zango & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Leia Navarro Herrero (lnh.8892@gmail.com)

Les activitats pesqueres tenen una enorme influència sobre les espècies comercials, però també sobre moltes altres espècies no objectiu, com els ocells marins. Les diferents arts de pesca modifiquen les oportunitats d'alimentació (e.g., a través dels descarts o la sobrepesca), la distribució, l'abundància i la supervivència de moltes espècies d'ocells. Tradicionalment, aquestes interaccions han estat seguides mitjançant programes d'observadors a bord dels vaixells de pesca. No obstant, les tecnologies emergents de seguiment remot del moviment, tant de les aus marines (e.g., aparells GPS) com dels vaixells (dades VMS Vessel Monitoring System i AIS Automatic Identification System), ofereixen noves oportunitats per estudiar aquestes interaccions de forma més ampla i detallada. De juny a setembre de 2012 a 2016, vam col·locar aparells GPS a 88 individus de baldriga cendrosa (*Calonectris diomedea*) d'una colònia de cria de Menorca. En total, vam obtenir 774 viatges d'alimentació, que vàrem combinar amb dades VMS del mateix període i àmbit geogràfic. En primer lloc, vam avaluar la consistència anual en la distribució de les baldrigues i dels diferents arts de pesca. Després vam estudiar el solapament espacio-temporal entre baldrigues i pesquers per tal d'identificar les àrees i els períodes en què les interaccions eren més intenses. També vam determinar el grau d'associació de les baldrigues amb les diferents arts de pesca i vam avaluar el risc de captura accidental. Al llarg d'aquest any 2018, la identificació d'aquestes interaccions es podrà refinar incorporant dades provinents del sistema AIS i instrumentant les aus amb dispositius GPS combinats amb petites càmeres portables o detectors de radars de banda X. En un futur proper, aquests tipus d'estudis podran utilitzar-se com una eina de seguiment en temps real d'aus marines i vaixells que permetin una gestió dinàmica de les diferents activitats pesqueres.

Comunicació oral 32 (Diumenge 14 d'octubre, 10:15)

Ocells marins i captures accidentals, un problema que cal resoldre tots plegats

José Manuel Arcos; Carles Tobella; Verónica Cortés; Toni Mulet; Ana Orts; David García; Pere Josa, Marguerite Tarzia & Oliver Yates

Adreça de contacte: José Manuel Arcos (jmarcos@seo.org), SEO/BirdLife

Els marins són un dels grups d'ocells més amenaçats avui dia, i les captures accidentals representen una de les principals amenaces per a moltes espècies. En el cas de la Mediterrània, les tres baldrigues endèmiques de la conca (la cendrosa, *Calonectris diomedea*, la mediterrània, *Puffinus yelkouan*, i la balear, *P. mauretanicus*) i el corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) semblen particularment afectats, amb efectes negatius palesos a nivell poblacional. Avaluat adientment aquest problema, i especialment trobar-hi solucions, és complex i requereix de la implicació dels pescadors. Les enquestes permeten arribar a un ampli ventall de pescadors, essencial en un mar amb modalitats de pesca tan diverses com el nostre, però la capacitat de captar el seu interès és molt limitada. D'altra banda, treballar mà a mà amb els pescadors mitjançant l'embarcament d'observadors i la realització de proves per cercar solucions permet una implicació molt més alta, però arriba a una part molt minsa del sector. Per complementar aquestes dues aproximacions, en les que SEO/BirdLife ha treballat en els darrers anys, des de 2017 s'ha posat en marxa en una nova estratègia, que consisteix a repartir quaderns de recollida de dades als pescadors, on aporten informació sobre la seva pràctica diària i les possibles captures accidentals que tenen. Aquesta tasca se segueix regularment mitjançant visites a port, en les que es poden resoldre dubtes i discutir possibles formes de minimitzar les captures. El 2017 es va recollir informació de més de 600 baldrigues capturades a Catalunya en una prova pilot i enguany s'ha estès la iniciativa al País Valencià, Múrcia i Balears, amb més de 60 barques col·laborant en el marc del projecte ZEPAMED. Es presenten aquí alguns dels resultats preliminars més destacats d'aquesta iniciativa.

Enllaç per a més informació: <https://www.seo.org/mares/>

Comunicació oral 33 (Diumenge 14 d'octubre, 10:30)

La captura accidental d'ocells marins en els palangrers demersals del mar catalano-balear

Verónica Cortés & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Verónica Cortés Serra (vecorse@gmail.com)

La mortalitat per captura accidental en les pesqueres de palangre és una de les principals amenaces per a nombrosos ocells marins. A l'oest del Mediterrani, els palangrers demersals són els que generen una major mortalitat d'ocells. No obstant, existeix poca informació disponible sobre el seu impacte i encara no s'ha implementat cap mètode en la flota per evitar les captures d'ocells. En el nostre estudi realitzarem observacions a bord de palangrers demersals del mar catalano-balear (2011-2014, n= 220 sortides) i necròpsies dels ocells capturats (n = 639 cadàvers) per comprendre i avaluar aquesta problemàtica. A més, testarem l'efectivitat de diferents mètodes de mitigació adaptats als palangrers demersals de l'àrea d'estudi (n= 54 calades). Trobem una estima conservativa de 274 fins 2.198 ocells que podrien ser capturats anualment pels palangrers demersals del mar catalano-balear. Les espècies més afectades foren les 3 baldrigues del Mediterrani (baldriga cendrosa *Calonectris diomedea*, balear *Puffinus mauretanicus* i mediterrània *P. yelkouan*). Els principals factors que incrementaren el risc de captura accidental foren l'estació i el moment del dia. Altres factors influents foren el tipus d'esquer, les condicions de vent, la configuració de l'art, la proximitat a les colònies i el nombre d'hams. Observàrem un biaix de la mortalitat per captura accidental cap als adults i un dels dos sexes, el qual difereix entre espècies, èpoques i àrees. La calada nocturna fou el mètode més efectiu per reduir el risc de captura accidental sense afectar les captures objectiu i no comercials. No obstant, l'augment de la velocitat d'enfonsament del palangre o una limitació temporal de l'activitat podrien ser alternatives efectives. Aquest estudi demostra que la mortalitat causada pels palangrers és alta i desigual, la qual podria posar en perill la viabilitat poblacional de les baldrigues. Per tant, la implementació de mesures de mitigació es requereix de manera urgent.

Comunicació oral 34 (Diumenge 14 d'octubre, 10:45)

Ingesta de plàstics en aus marines del Mediterrani

Joan Frias; Andrea Rodríguez; Teresa Militão; Anna Sànchez-Vidal; Jacob González-Solís & Salvador García-Barcelona

Adreça de contacte: Joan Frias (joanfrias1374@gmail.com)

Com en la majoria d'organismes marins, les aus marines d'arreu del món estan ingerint plàstics de forma accidental, posant-les en risc d'intoxicació, úlceres, bloqueig del tracte gastrointestinal i lesions internes. No obstant, en el Mediterrani encara hi tenim escasses evidències. Per aquets motiu, hem examinat el contingut estomacal i determinat el nombre de fragments amb aparença de plàstic de 390 ocells de 10 espècies diferents capturats pels palangrers de forma accidental en el mar Balear principalment. A continuació hem caracteritzat els fragments obtinguts quant a la seva mida, pes i color així com de si són plàstics o no i de quin tipus, en una submostra dels mateixos (930), mitjançant un espectròmetre d'infraroig. La baldriga cendrosa (*Calonectris diomedea*) ha mostrat la major freqüència d'ingesta de plàstics (80,7%, 1106 fragments), seguida per la baldriga mediterrània (*Puffinus yelkouan*, 56,9%; 169 fragments) i la baldriga balear (*Puffinus mauretanicus*, 46,9%; 133 fragments). Les gavines i mascarells han mostrat una freqüència d'ingesta molt menor (*Chroicocephalus ridibundus* 0%; *Morus bassanus* 5,3%; 1 fragment; *Ichthyaetus audouinii* 6,7%; 10 fragments; *Larus michahellis* 13,6%; 13 fragments). L'anàlisi de colors dels plàstics indica una possible selecció positiva dels fragments de color negre (46% dels fragments analitzats). L'anàlisi amb espectròmetre d'infraroig ha revelat que d'aquests fragments, 65 presenten una composició diferent al plàstic. La resta s'han confirmat com a plàstics, en la majoria dels casos polietilè (entre 69 i 82%), seguit pel polipropilè i altres tipus de plàstics. Aquests resultats confirmen que els fragments de plàstic són ingerits assíduament pels ocells marins mediterranis amb uns percentatges d'ocurrència preocupants, en particular tenint en compte que les espècies més afectades són les tres espècies de baldrigues endèmiques del Mediterrani, actualment en declivi per diversos motius.

Comunicació oral 35 (Diumenge 14 d'octubre, 11:00)

A la cerca d'aliment: segregació en les estratègies d'alimentació de la baldriga cendrosa en funció de l'estatus reproductor

Míriam García-Vendrell; Leia Navarro-Herrero; Laura Zango; Irene Díez-Andreu; Marta Cruz-Flores & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Míriam García-Vendrell (mgarciavendrell@gmail.com)

En aus marines longeves amb maduresa sexual diferida, els individus no reproductors, i.e. immadurs o sabàtics (adults no reproductors), poden representar més d'un 50% de la població i, per tant, juguen un paper clau en la dinàmica poblacional i les relacions tròfiques dins l'ecosistema. Tot i així, la dificultat de capturar-los i estudiar-los fa que l'ecologia dels no reproductors sigui poc coneguda. Per exemple, desconeixem aspectes claus com on s'alimenten i de què s'alimenten i, en última instància, si existeix una segregació del nínxol tròfic en funció de l'estatus reproductor. Immadurs, sabàtics i reproductors fallits no tenen obligacions reproductives i, a més, els immadurs tenen menys experiència, pel que les estratègies d'alimentació no tenen per què ser equivalents a les dels adults reproductors. Per tal d'estudiar-ho, vam utilitzar dispositius GPS i vam analitzar els isòtops estables del plasma en individus reproductors, reproductors fallits i no reproductors de baldriga cendrosa a Menorca (*Calonectris diomedea*) i a l'illot de Montaña Clara (*Calonectris borealis*) durant la temporada de cria del 2017, incloent el període d'incubació i el d'alimentació del poll. Mitjançant la combinació dels GPSs i dels isòtops estables hem pogut detectar algunes diferències espaciotemporals en els viatges d'alimentació i en l'ús dels recursos entre els grups. Per últim, hem establert una comparativa entre les dues espècies per veure si, tot i ser filogenèticament molt properes, difereixen en les seves estratègies d'alimentació. En total, vam obtenir 100 viatges per la colònia de Menorca (procedents de 40 reproductors, 17 immadurs, 4 sabàtics i 9 fallits) i 51 per la colònia de Montaña Clara (procedents de 33 reproductors, 12 immadurs, 4 sabàtics i 2 fallits). Tot i les diferències detectades, el comportament de tots els grups és força similar entre les dues espècies i, per tant, en general, podem considerar que el paper en l'ecosistema i les amenaces a les que s'enfronten són pràcticament equivalents.

Comunicació oral 36 (Diumenge 14 d'octubre, 11:15)

Més enllà de l'horitzó: una visió global a la distribució de tres espècies de baldriga durant el període d'hivernada

Virginia Morera; Clara Péron; Paulo Catry; Maria Magalhães; José Manuel Reyes-González; José Pedro Granadeiro; Teresa Militão; Maria P. Dias; Daniel Oro; Giacomo Dell'Omo; Martina Muller; Vítor H. Paiva; Benjamin Metzger; Verónica Neves; Joan Navarro; Georgios Karris; Stavros Xirouchakis; Antonio Zamora-López; Manuela G. Forero; Fernanda De Felipe; Zuzana Zajková; Marta Cruz-Flores; David Grémillet; Jacob González-Solís & Raül Ramos

Adreça de contacte: Virginia Morera (morera.virginia@gmail.com), Universitat de Barcelona

Les aus pelàgiques passen gran part de l'any a alta mar; malgrat això, els esforços de conservació se centren majoritàriament en les colònies de cria i, recentment, en les àrees marines que les envolten. Tot i que realitzen grans migracions, poc se sap actualment de les seves distribucions fora de l'època reproductora, i les mesures de protecció en les zones d'hivernada són escasses o inexistents. La baldriga cendrosa és una au marina pelàgica que cria a illes i illots del mediterrani, incloent les balears. Gràcies al seguiment remot podem conèixer els seus moviments anuals fora de l'època de cria però, fins ara, la majoria dels estudis de la seva distribució s'han centrat només en una o poques colònies. Per a entendre com poden afectar l'espècie les pertorbacions antropogèniques, és essencial comprendre l'ús que els individus de totes les poblacions fan dels oceans durant tot el cicle anual. Amb aquest objectiu es va recopilar un conjunt de dades de geolocalització amb més de 1300 viatges de 804 individus de 35 colònies de cria, no només de la baldriga cendrosa del Mediterrani (*Calonectris diomedea*), sinó també de l'atlàntic (*C. borealis*) i de Cap Verd (*C. edwardsii*) amb les que potencialment es poden barrejar durant l'hivern. Descrivim, per a les tres espècies, les principals zones d'hivernada, i en quantifiquem el nivell de connectivitat entre les zones de cria i hivernada. Vam trobar una elevada segregació espacial entre les tres espècies, que contrasta amb una baixa connectivitat a nivell d'espècie, indicant que els individus coespecífics es barregen a les zones d'hivernada. Això pot tenir conseqüències importants per a la conservació, en tant que les accions destinades a protegir una espècie no seran útils per a l'altra, mentre que una pertorbació en una zona concreta pot afectar diverses poblacions d'una mateixa espècie alhora.

Comunicació oral 37 (Diumenge 14 d'octubre, 12:00)

El retorn d'un súperdepredador a una illa: el cas de l'àguila coabarrada a Mallorca

Joan Mayol Serra; Lluís Parpal Ramis & Carlota Viada Sauleda

Adreça de contacte: Carlota Viada Sauleda (carlotaviada@yahoo.es), Govern de les Illes Balears

La importància ecològica dels súper-depredadors està fora de tot dubte, però són justament la peça que més freqüentment manca en els principals ecosistemes de tot el Planeta. La seva recuperació és una prioritat i requereix accions noves i creatives. L'àguila coabarrada (*Aquila fasciata*) va desaparèixer a Mallorca als anys 60 del segle XX; sense ella, el rol més important de la cadena tròfica va quedar vacant. Des del 2011, la iniciativa del Govern de les Illes Balears, juntament amb LIFE BONELLI (2013-2017) i el suport de REE, ha permès el retorn d'aquesta àguila a l'illa. S'han alliberat 41 exemplars, 12 dels quals s'han aparellat i han produït 11 polls entre 2014 i 2017, un dels quals ja ha criat, també, amb èxit. L'adaptació de les metodologies tradicionals d'alliberament a aquesta espècie, particularment nerviosa, va ser un dels grans assoliments del projecte. S'ha aconseguit una població autosostenible en creixement (confirmat mitjançant un PVA de la Universitat de Barcelona). Altres resultats són: - Ha ocupat quasi tota l'illa, amb una distribució regular. - Ha trobat el seu nínxol ecològic, capturant les preses més abundants del seu espectre, algunes de les quals no tenien depredador fins llavors (com ara *Larus michahellis*, de la qual s'alimenta molt freqüentment). - S'ha convertit en objectiu dels nombrosos ornitòlegs que visiten Mallorca. - Ha incrementat el ritme de correcció de línies elèctriques, el que també beneficia altres aus. - Ens ha permès conèixer alguns aspectes de la seva biologia desconeguts fins ara, com la conducta parental d'una femella de pocs mesos. El seu retorn ha implicat la restauració de serveis ecosistèmics perduts (recuperar una espècie per a la biodiversitat insular i restaurar la funcionalitat de l'ecosistema pel seu rol en la cadena tròfica) però també d'altres de nous, com el seu interès per al turisme ornitològic.

Enllaç per a més informació: www.lifebonelli.org

Comunicació oral 38 (Diumenge 14 d'octubre, 12:15)

Expansió de l'aufrany *Neophron percnopterus* a Catalunya: baixa mortalitat o alta disponibilitat d'aliment?

Helena Tauler-Ametller; Antonio Hernández-Matías; Joan Pretus; Francesc Parés; Jordi Baucells, Josep Maria Bas & Joan Real

Adreça de contacte: Joan Real (jreal@ub.edu), Universitat de Barcelona

L'aufrany és un carronyaire que es troba amenaçat a nivell mundial (en perill segons la UICN). A la península ibèrica té una de les poblacions més importants a nivell mundial però que en les darreres dècades ha sofert una gran regressió. Les principals causes són elevada mortalitat per enverinament, col·lisió i electrocució amb infraestructures, però també la manca d'aliment causada per la normativa sanitària que impedeix deixar els cadàvers de la ramaderia al camp i la disminució de les pràctiques ramaderes extensives. A Catalunya patí una disminució important durant els anys 60s i 70s del segle passat que el portà a la desaparició del Pirineu i Pre-Pirineu orientals i també dels Ports de Beseit, restant tan sols un nucli a les serres prepirinenques de les comarques de ponent. Posteriorment a partir de començaments dels anys 90s la població començà a incrementar, recolonitzant àrees dels pirineus orientals, dels Ports de Beseit i de forma extraordinària colonitzant àrees de l'interior i est de Catalunya on la seva presència no era coneguda històricament. El present treball mostra el seguiment de la població d'aufrany a les comarques centrals i orientals de Catalunya des de 1988 fins a l'actualitat, on la població ha passat d'un territori ocupat a 26 en l'actualitat. S'analitzen les taxes vitals i es realitza una anàlisi de viabilitat per a veure fins a quin punt la seva població és autosostenible i si les taxes vitals expliquen aquest augment poblacional, i es fan previsions demogràfiques futures de la població. Per altre cantó, s'estudien factors ambientals i antròpics, en especial aquells lligats amb les fonts d'aliment per tal de testar fins a quin punt en són les responsables d'aquest increment i finalment es donen consells per a la conservació.

Enllaç per a més informació: <https://www.ub.edu/biologiaconservacio/>

Comunicació oral 39 (Diumenge 14 d'octubre, 12:30)

Monitorització dels nius de Trencalòs (*Gypaetus barbatus*) a Andorra

Àngel Bonada González

Adreça de contacte: Àngel Bonada González (abonada@taiga.cat)

Des del PACT-Andorra en col·laboració amb l'ADN i el Govern d'Andorra s'ha monitoritzat els nius amb càmeres de l'única parella reproductora de Trencalòs (*Gypaetus barbatus*) del principat en els darrers 6 anys. El principal objectiu d'aquest projecte era esbrinar la causa o causes de l'alt índex de fracassos reproductors de les parelles pirinenques i en aquest sentit, sobretot saber com i per què desapareixen del niu un gran nombre de pollets quan aparentment ja han superat el període de màxima sensibilitat. En aquest sentit encara que segurament és d'hora per una conclusió definitiva, els resultats i les imatges han sigut espectaculars i amb elles s'han pogut documentar dues temporades de cria amb èxit senceres i fins a tres fracassos en la reproducció, del que destaquem una depredació directa del Corb (*Corvus corax*) sobre un pollet de trencalòs de tres setmanes d'edat.

Enllaç per a més informació: www.pactandorra.org

Comunicació oral 40 (Diumenge 14 d'octubre, 12:45)

Resposta de l'avifauna aquàtica a la recuperació de l'estany d'Ivars i Vila-sana (Pla d'Urgell)

Joan Estrada; Jaume Bonfil; Gerard Bota; Francesc Moncasí; Joan Rodríguez Rosario; Sergi Sales & Anna Varea

Adreça de contacte: Joan Estrada Bonell (la_carranca@yahoo.es)

L'Estany d'Ivars i Vila-sana era una llacuna endorreica estacional situada enmig del Pla d'Urgell. Amb l'arribada del Canal d'Urgell a partir de 1861, l'estany va esdevenir una massa d'aigua permanent de 135 ha, la més gran i important de l'interior de Catalunya. Malauradament, el 1950 s'inicià la seva dessecació per convertir-la en terres de cultiu. La pressió popular derivada d'un sentiment de nostàlgia per la pèrdua del que havia estat un important referent per a la comarca, van fer que a partir de l'any 2000 s'iniciés un projecte per a la seva recuperació. Va tornar a entrar aigua a partir del 2005 i el nou estany ocupa una superfície embassada de 120 ha. La magnitud del projecte va fer que EGRELL es plantejés estudiar com responia l'avifauna aquàtica a la recuperació de l'estany. Per aquesta raó, el mateix 2005 es va iniciar un seguiment de les espècies presents a l'estany al llarg de l'any. El seguiment consisteix a compilar els màxims nombres mensuals observats de cada espècie (dades procedents d'un cens mensual mínim), als que se suma el cens dels ocells aquàtics hivernants i l'estima del nombre de parelles reproductores. Des que es va iniciar la recuperació de l'estany s'hi ha detectat un total de 117 espècies aquàtiques, 31 de les quals amb reproducció probable o segura, esdevenint una de les principals zones humides de la Catalunya interior en superfície i riquesa d'espècies d'ocells. El procés de recolonització no ha estat però una seqüència lineal, sinó que es poden descriure tres fases: una ràpida colonització el 2005-2006, un procés d'estabilització durant el període 2007-2013 i un declivi a partir del 2014, amb pèrdua d'espècies i efectius. El nivell d'inundació, la introducció de peixos al·lòctons i possiblement problemes d'eutròfia serien responsables dels canvis observats.

Enllaç per a més informació: <http://faunaestanyivarsivilasana.blogspot.com/>

Comunicació oral 41 (Diumenge 14 d'octubre, 13:00)

Seguiment de caixes niu a un bosc de Xodos (Castelló) de 2006-2015

Salvador Castany & Abel Campos i Micó

Adreça de contacte: Salvador Castany i Aguilera (salvadorcastany94@gmail.com)

L'estudi se centra en el seguiment de 50 caixes niu de 2006 a 2015 distribuïdes en diferents zones d'un bosc al terme municipal de Xodos (Castelló) (entre 1.390 i 1.430 metres d'altitud) al Parc Natural del Penyagolosa. L'objectiu ha segut estudiar i comprendre aspectes de la vida d'alguns passeriformes forestals donats a ocupar forats artificials (fenologia de reproducció, èxit reproductor, volum de posta, preferències d'hàbitat, predació i variacions interanuals). Les caixes s'ubicaren en un típic bosc mixt de l'alta muntanya mediterrània valenciana amb taques de coníferes de pi negre (*Pinus nigra*) i pi roig (*Pinus sylvestris*), alguna carrasca, roures valencians (*Quercus faginea*) i uns pocs roures rebolls (*Quercus pirenaica*). Arbustos acompanyants: sabina albar (*Juniperus thurifera*) i ginebre (*Juniperus communis*). Es mostrejaren 5.916 m² per tal de caracteritzar la vegetació de l'entorn de les caixes. Es comptabilitzà una mitjana de 21,51 peus per caixa. Mitjana d'altura de l'estrat arbori: 11,02 m.; mitjana de cobertura d'aquest estrat: 87,39 %. La mitjana de cobertura de l'estrat arbustiu: 23,33 %. Hi ha hagut un 48,8 % (N= 248) de caixes ocupades. Amb un 5,5% de desaparegudes. Primavera (*Periparus ater*) amb 184 individus (74,19%) és l'espècie que més vegades ha ocupat les caixes. Mitja d'ous per niuada: 5,8. Fenologia de posta: de mitjans d'abril a finals de juny. Tot estiu (*Parus major*) 46 individus (18,55%). El 73% de postes han començat en abril, el 20% en maig, i el 7% en juny. Mitja d'ous per niuada: 5,09. Fenologia de posta: de mitjans d'abril a principis de juny. Raspinell (*Certhia brachydactyla*) 9 individus (3,63%). Capellanet (*Lophophanes cristatus*) 4 individus (1,61%). Absència de ferreret (*Cyanistes caeruleus*). Totes les espècies fan una sola posta i no hi ha pràcticament indicis de predació.

Comunicació oral 42 (Diumenge 14 d'octubre, 13:15)

Història de dos conflictes: parany i enfilat.

Francesc Gonzàlez-Babiloni

Adreça de contacte: Francesc Gonzàlez Babiloni (Apartat de correus 1139. 12081 Castelló de la Plana)

L'enfilat, silvestrisme, junt amb el parany o barraca suposen mètodes de captura d'aus que afecten significativament les seues poblacions. Es capturen desenes de milers d'exemplars la qual cosa suposa que les nostres comarques s'han convertit històricament en un punt negre en la ruta migratòria de les aus, mostrant una relació poc ortodoxa amb els ciutadans de les nostres contrades. El parany, barraca o parança és un mètode il·legal de caça massiu i no selectiu que es practicava i continua practicant-se en el País Valencià i el sud de Catalunya que consisteix en la captura d'aus mitjançant l'adequació d'un arbre a tal efecte. Entre les branques de l'arbre es col·loquen penjadors i sobre aquestes varetes impregnades de cola o lliga. Les aus són atretes als arbres, actualment amb reclams electrònics, pegant-se a les varetes i inutilitzant l'au per al vol. Cauen a terra on són capturades pel caçador. El parany ha estat prohibit per sentències del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, pel Tribunal Suprem, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea i el Tribunal Constitucional. Encara així, es continua practicant. Si bé la pràctica ha disminuït des que es va modificar el Codi Penal, on es considera la utilització de mètodes no selectius de caça com a delicte, i es van emetre les primeres resolucions al respecte. Així i tot, no és menys cert que milers d'aus moren encara cada any en les nostres comarques en mans dels paranyers il·legals que continuen desafiant les disposicions legals. Les aus suposadament objecte de caça són els tords si bé un percentatge significatiu de les aus capturades corresponen a aus la caça de les quals no està permesa. D'altra banda, la captura d'aus mitjançant el mètode de l'enfilat, suposadament per a la utilització d'aquestes en els concursos de cant, ha suposat la caça legal de més de 600.000 aus des de 2010 al País Valencià. Açò representa, però, només una part poc significativa del que realment està passant: la captura de milions d'aus que tenen un ús diferent (gastronòmic o de comerç il·legal) al suposadament permès. Afortunadament des d'Europa s'ha dictaminat posar fi a la captura de fringíl·lids en el medi natural i s'ha donat l'opció de poder reproduir-los en captivitat. La lluita dura en defensa de les aus davant aquests mètodes esmentats encara no ha acabat.

Comunicació oral 43 (Diumenge 14 d'octubre, 13:30)

L'avifauna valenciana del passat al present: noves espècies d'ocells nidificants en les darreres tres dècades

Joan Ferré & Toni Polo-Aparisi

Adreça de contacte: Joan Ferré Manzanero (ferrej@uv.es), Societat Valenciana d'Ornitologia

Aquest treball mostra les noves espècies d'ocells reproductors (amb evidències de reproducció probable o segura) detectades a la província de València des de la realització del primer Atlas regional (Urios et al. 1991, dades de 1985). L'increment en el nombre d'espècies nidificants des de llavors (estimat en un 18%, n 29) cal atribuir-lo fonamentalment a canvis significatius en els patrons de distribució i abundància d'algunes espècies al llarg del temps, propis de l'evolució natural de les poblacions i les adaptacions a nous condicionants ambientals. L'única nova espècie registrada com a nidificant durant els mostratges de camp de l'Atlas dels ocells de València (en prep.), ha estat l'agró blanc (*Ardea alba*), havent-se detectat la resta de les noves espècies reproductores en el període comprès entre tots dos Atles (1986-2011). A més, cal assenyalar que algunes d'aquestes espècies s'han comportat com a reproductors ocasionals, és a dir, sense que hagen tingut més continuïtat en el temps i, per tant, en conjunt aquestes espècies poden estar sobreestimant l'augment en el nombre d'espècies que mostra la comunitat. De fet, si tenim en compte únicament les noves espècies nidificants des de l'any 1985 amb reproducció continuada des de la seua aparició (n 20), l'increment en el nombre de reproductors ha estat menys evident (12%). Algunes de les noves espècies reproductores més destacades durant aquest període han estat les següents: ànec blanc (*Tadorna tadorna*), roget (*Aythya nyroca*), ànec capblanc (*Oxyura leucocephala*), arpellot cendrós (*Circus pygargus*), falconet de campanar (*Falco naumanni*), avitarda (*Otis tarda*), llesna (*Recurvirostra avosetta*), gavina capnegra (*Larus melanocephalus*), gavina corsa (*Larus audouinii*), gavina capblanca (*Chroicocephalus genei*), tiseteta elegant (*Thalasseus elegans*), tiseteta bengalí (*Thalasseus bengalensis*), cavallet (*Coracias garrulus*), trencapinyols (*Coccothraustes coccothraustes*), tord comú (*Turdus philomelos*), teulat de vinguda (*Passer hispaniolensis*), gall de canyar (*Porphyrio porphyrio*), xurra (*Pterocles orientalis*) i fotja de banyons (*Fulica cristata*).

Enllaç per a més informació: <https://svornitologia.org/atlas-de-las-aves-de-valencia/>

Comunicació oral 44 (Diumenge 14 d'octubre, 13:45)

Catàleg de noms de l'avifauna valenciana: una contribució socio-cultural a l'Atles dels ocells de València

José Antonio Peris-Lozano

Adreça de contacte: José Antonio Peris Lozano (imprenta.peris@gmail.com)

La compilació que presentem s'inclou com a annex a l'Atles dels ocells de València, editat per la Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO), i pretén recuperar les denominacions de l'avifauna valenciana al llarg de la història, esbargides en innumerable conjunts de publicacions, llistes i tractats, molts dels quals, malgrat no tenir caràcter científic, han estat els únics que l'anòmala situació del nostre idioma ha permès enllestir d'ençà molts anys. Alguns treballs anteriors han servit de base per tal d'elaborar un llistat amb la pretensió que aquests mots siguen mantinguts i fixats, de forma que hom pugua normalitzar-los tant en obres de caire erudit com en la parla popular. Des d'aquest punt de vista, s'han sumat tota una sèrie de noms populars, utilitzats per les nostres gents (i a hores d'ara en lamentable procés de desaparició, a causa, sobretot, de la pressió patida per la nostra llengua). Encara que no es tracta d'una llista exhaustiva, s'ha tractat d'arreglar ací la major part de les accepcions i variants dialectals partint de les principals llistes de referència, a les quals s'han afegit altres fonts d'informació inèdites. Atès que al llarg dels últims 30 anys la major part de les publicacions ornitològiques que s'han realitzat al País Valencià no aporten gairebé formes lingüístiques inèdites al llistat, hem inclòs en la llista de treballs aquells que hem considerat que han aportat informació rellevant i valuosa sobre els noms populars dels ocells al nostre territori. També ha de tenir-se en compte que es tracta d'una llista de noms en valencià dels ocells, i per tant l'àmbit d'ús i localització geogràfica d'alguns termes pot traspasar els límits territorials de l'Atles.

Pòsters

Pòster 1 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Atles dels ocells de València: caracterització territorial, aspectes metodològics i resultats preliminars

Toni Polo Aparisi

Adreça de contacte: Toni Polo Aparisi (tonipoloaparis@hotmail.com), Societat Valenciana d'Ornitologia

El coneixement dels ocells en un territori implica la identificació i descripció de les espècies, la seua distribució, abundància i tendència futura, i és fonamental per a desenvolupar estratègies de conservació i dissenyar eines de gestió. En aquest context, i com a resultat de la necessitat de disposar d'una obra de referència dels ocells valencians amb informació actualitzada, la Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO) inicia en 2012 l'elaboració de l'Atles dels Ocells de València. En aquest treball, la distribució de les espècies es representa mitjançant presències/absències, i l'abundància s'expressa en forma d'estimació en uns rangs prèviament definits, tot açò en quadrats de 5 quilòmetres de costat. La informació obtinguda dels mostratges extensius durant el període 2012-2016 es complementa amb dades de diferent naturalesa extretes de diverses fonts documentals dels anys 1985-2016. El projecte ha requerit la creació d'una base de dades georeferenciada en UTM 5X5 per a la gestió dels registres ornitològics, sent la matèria primera de la qual es nodreix el Sistema d'Informació Geogràfica (SIG) utilitzat en l'elaboració de la cartografia. Un dels aspectes més singulars d'aquest Atles és que abasta totes les espècies d'ocells que utilitzen el territori valencià durant algun moment del seu cicle vital (477 espècies). Per tant, a més de les espècies reproductores, s'ha arreplegat informació sobre espècies migrants i hivernants, espècies introduïdes, i espècies amb registres històrics a València. Els objectius plantejats en aquest treball han sigut: 1) conèixer la distribució i l'abundància actual de les espècies reproductores, comparant-la amb la distribució que tenien a mitjan dècada dels 80; 2) conèixer la distribució de les espècies migratòries i hivernants; 3) estimar la mida poblacional de les espècies comunes i escasses; 4) millorar el coneixement sobre la seua ecologia i determinar l'estatus de conservació; i 5) disposar d'una eina útil per al seu estudi i conservació.

Enllaç per a més informació: <https://svornitologia.org/atlas-de-las-aves-de-valencia/>

Pòster 2 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Construint el 3r Atlas dels ocells nidificants de Catalunya en un context de múltiples interaccions amb altres atles, plataformes i programes de seguiment

Martí Franch; Sergi Herrando; Marc Anton; Dani Villero & Lluís Brotons

Adreça de contacte: Martí Franch (marti.franch@ornitologia.org), Institut Català d'Ornitologia

A Catalunya ja s'han fet dos atles d'ocells nidificants, un pel període 1975-1983 i el segon pel 1999-2002. 15 anys després del darrer, s'ha iniciat el tercer atlas en un context molt diferent. L'activitat ornitològica ha canviat substancialment des de l'aparició de la plataforma en línia Ornitho.cat i el nombre de col·laboradors de l'Institut Català d'Ornitologia ha crescut molt, però el finançament s'ha reduït dràsticament. A més, aquest nou atlas s'ha hagut d'implementar tenint en compte diferents interaccions amb el Seguiment d'Ocells Comuns de Catalunya (iniciat just després del segon atlas), la comparabilitat amb els atles anteriors a Catalunya i la possibilitat de complementar atles a altres escales. Ornitho.cat s'ha incorporat com la principal font d'informació del nou atlas, especialment gràcies a l'ús de codis atles. No obstant, les preferències geogràfiques o taxonòmiques de l'activitat ornitològica d'oci mostren biaixos quan l'objectiu és aconseguir una imatge robusta de la distribució de les espècies d'ocells a tot el territori i, per això, s'ha implementat una estratègia que cobreix un esforç mínim de prospecció a tots els quadrats de 10x10 km. Per altra banda, el SOCC s'ha d'integrar en els mostratges estandarditzats de l'atles, ja que el reclutament de nous participants pot no ser suficient per cobrir els dos projectes amb diferents observadors. El 50% dels mostratges d'1-hora en quadrats 1x1 km duts a terme al segon atlas s'han repetit per permetre una comparació robusta entre els dos atles. Finalment, aquest nou atlas és el marc perfecte per proveir amb les dades més acurades possible els nous *Atlas de las aves reproductoras de España* i *European Breeding Bird Atlas 2*.

Enllaç per a més informació:

http://www.ornitologia.org/ca/quefem/monitoratge/atles/tercer_atles/index.html

Pòster 3 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Temps feliços per a uns pocs: expansió recent de 6 espècies d'aus a València

Manu Polo Aparisi & Toni Polo Aparisi

Adreça de contacte: Manu Polo Aparisi (manupolocistica@gmail.com)

El primer atlas ornitològic amb informació per a la província de València, de 1991, i el subsegüent atlas nacional de 2003, que recollia en gran manera la informació continguda en el primer, mostraven un escenari amb grans limitacions geogràfiques i numèriques per a moltes espècies d'aus. Així, espècies d'origen nòrdic, com el tord comú o la busquereta de capell, presentaven casos puntuals de reproducció en els boscos més humits de la província, mentre la falzia pàl·lida es limitava a un únic punt de cria litoral. Per la seua banda, altres espècies com la blanca, l'oreneta cua-rogenca o el todó apareixien tan sols en algunes comarques interiors, amb una població molt reduïda tant espacial com numèricament. En aquest treball, es mostren els canvis produïts en la distribució d'aquestes 6 espècies d'aus al llarg dels últims 30 anys, a partir de la informació obtinguda durant la realització de l'Atles de les aus de València, de propera publicació. Totes aquestes espècies han experimentat un increment, tant numèric com geogràfic, que no s'explica només pels canvis ambientals produïts durant aquest període en els ecosistemes valencians. Així, la seva situació actual podria estar relacionada amb altres processos més profunds, com una major conscienciació social i el canvi climàtic, que han permès l'augment de les seves poblacions en tota Europa.

Pòster 4 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

17 anys de seguiment a Abrera com a eina de conservació col·laborativa

Cristina Sánchez Alonso; Jordi Prieto Mollar & Xavier Larruy Brusi

Adreça de contacte: Cristina Sánchez Alonso (csanchez@seo.org), SEO/BirdLife

Des de l'any 2002 SEO/BirdLife va establir un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament d'Abrera. A través d'aquesta primera signatura i amb el treball de tots aquests anys s'han arribat a conservar dues finques ripàries del municipi Can Morral del Riu i Sant Hilari. Sense el seguiment anual dels ocells i les jornades anuals d'anellament, amb una recopilació constant d'informació, aquest espai avui en dia no en formaria part de l'Espai Natura 2000 de Montserrat-Roques Blanques. Els principals objectius d'aquest treball són ampliar el coneixement i avaluar les actuacions de conservació a desenvolupar en dos ambients fluvials del riu Llobregat al seu pas pel municipi d'Abrera. Des de l'any 2004 aquests seguiments se centren en l'anellament científic anual amb un esforç constant. L'any 2009, mitjançant els resultats dels censos i de l'anellament, es va poder incloure el tram del riu Llobregat a Abrera, Olesa de Montserrat i Esparreguera a la xarxa d'espais Natura 2000, el que pot facilitar eines per a la seva conservació. Al llarg de tots aquests anys s'han fet diverses accions de millora de la biodiversitat de les finques i el seguiment dels ocells s'utilitza com a eina d'avaluació d'aquestes actuacions i eina de difusió i sensibilització de la població.

Pòster 5 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Anàlisi de resultats del seguiment d'Oronetes (*Hirundo rustica*) en el dormidor de la desembocadura del riu de Millars des de 1997 a 2010

César Navarrete Aliaga & Joan Castany i Àlvaro

Adreça de contacte: César Navarrete Aliaga (donces95@gmail.com)

Gràcies a l'anellament durant 14 anys al Paisatge Protegit de les Goles del Millars a la part de la desembocadura, s'han obtingut una gran quantitat important de dades interessants sobre l'oroneta i altres espècies que usen aquesta zona per menjar, passar i dormir. L'estació d'anellament es troba a 25 metres del mar en la part que dona a Borriana (Castelló). Les xarxes estigueren instal·lades enmig d'una taca de senill (*Phragmites australis*) no molt alts. Una de les bandes s'hi troba permanentment inundada. S'usà com a mètode d'atracció el reclam de cant d'oroneta mascle. Les xarxes eren japoneses de 4 borses de 2,5 m d'altura. Sempre s'instal·laren en el mateix lloc i es mantingué el reclam fins que no es veien aus volar pràcticament de nit. Dates: entre la segona quinzena d'agost i la primera quinzena d'octubre. Total de metres de xarxa: 63. L'anàlisi de dades mitjançant estadística bàsica s'ha realitzat amb la fulla de càlcul Excel. Ens han permès concloure que existeix un augment en l'ús del dormidor per part de *H. rustica*. A més de l'oroneta, s'han aconseguit dades interessants d'altres aus palustres que també usen l'àrea com a dormidor o com a espai de pas cap a l'Àfrica. En aquest sentit s'ha observat una tendència a la disminució en el cas de la boscarla de canyar (*A. scirpaceus*) i fins i tot l'absència quasi absoluta del cuetet (*Motacilla flava*) en altres moments força abundant. L'estudi ha permès també conèixer al fenologia de l'oroneta durant la migració, així com correlacionar mesures biomètriques i corporals (el greix, pes, l'ala màxima i la F8) amb altres factors com l'edat i el sexe.

Pòster 6 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Distribució i seguiment de l'oreneta cua-rogenca (*Cecropis daurica*) al Maresme.

Francina Turon Sans; Enric Badosa i Malagelada; Joan Grajera Mela; Carles Tobella Roca & Raül Calderón Alvarez

Adreça de contacte: Francina Turon Sans (francinaturon@gmail.com)

L'oreneta cua-rogenca és un ocell amb uns índexs baixos de presència al Maresme segons els Atles d'ocells nidificants apareguts fins al moment actual. L'any 2015 comencem una prospecció de ponts i túnels de l'autopista C-32 entre Argentona i Palafolls. L'estudi, a dia d'avui, segueix en marxa. Es va començar localitzant i censant tots els passos per sota o per sobre de l'autopista, dels seus accessos i, en algunes ocasions, de vies semblants i properes. Es visiten els espais i es localitzen, fotografien i censen tots els nius i l'estat de conservació en què es troben. S'analitza el tipus de material amb el qual s'ha fet el pont, la mida i la proximitat de rieres per tal de veure si hi ha alguna preferència en algun d'aquests aspectes per part d'aquestes orenetes a l'hora de triar el lloc per construir el niu. D'aquesta presa de dades en resulta un total de 237 túnels o ponts analitzats i 132 nius localitzats en diversos estats de conservació. D'aquests 132 nius, 68 situats a menys de 7 metres d'alçada, i que, per tant, podem fer-ne el seguiment amb una càmera d'endoscòpia. De tots aquests nius, 17 van estar utilitzats per oreneta cua-rogenca l'any 2017. També es col·loquen 12 nius artificials, dels quals 7 han estat ocupats per oreneta cua-rogenca en algun moment. Entre els anys 2015 i 2017 hem anellat 194 ocells. D'aquests, 12 s'han recuperat després de tornar de l'àrea d'hivernada. Amb aquests resultats es fa palès l'expansió d'aquesta espècie a la nostra àrea d'estudi.

Pòster 7 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Seguiment de la migració postnupcial d'ocells rapinyaires al País Valencià

Pedro A. del Baño Moreno & Miguel Tirado Bernat

Adreça de contacte: Pedro A. del Baño Moreno (pedroadb1@gmail.com)

El País Valencià es situa en una important ruta migratòria a nivell europeu, arrellegant un elevat nombre d'observacions d'ocells rapinyaires, especialment durant la migració postnupcial. En 2012 s'estableix una xarxa d'estacions per al seguiment de rapinyaires al País Valencià que perdura fins avui, amb l'objectiu de conèixer millor les pautes migratòries d'aquestes aus durant el seu trànsit dins d'aquest àmbit geogràfic. Aquest programa, que abasta del 24 d'agost a l'1 de novembre, estudia la migració postnupcial d'aus rapinyaires mitjançant l'observació directa des d'estacions fixes, situades en cims i altres punts elevats de les serres, tant a l'interior com al litoral, amb la finalitat de millorar la comprensió de la migració d'aquestes aus, i mostrar a mitjà i llarg termini l'evolució de les seues poblacions i de les seues rutes. Després de 6 anys de seguiment s'han pogut extraure algunes primeres conclusions, que confirmen el que s'intuïa abans d'iniciar aquest ambiciós projecte. Existeix una clara ruta migratòria que travessa el nostre territori, diferenciada en un trànsit interior i un altre litoral, així com una definida estacionalitat en el pas de les espècies, havent-hi rapinyaires, com el milà negre, que passen molt primerenc, i altres, com els aguilots, que passen més tard, a l'octubre principalment. Un seguiment continuat en el temps permetrà esclarir certes incògnites que encara es plantegen, sobretot en la província d'Alacant, on fins ara no s'havia realitzat cap tipus de seguiment d'observació directa. La continuïtat de projectes com la xarxa de seguiment de la migració en estacions fixes són un gran exemple de ciència ciutadana, en el que múltiples observadors qualificats aporten la seua experiència al mateix temps que permet augmentar el coneixement dels moviments migratoris que els rapinyaires realitzen al nostre territori.

Enllaç per a més informació: <https://svornitologia.org/seguimiento-de-rapaces-en-migracion/>

Pòster 8 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Seguiment del Duc (*Bubo bubo*) al Baix Empordà

Jaume Ramot & Josep M. Bas

Adreça de contacte: Jaume Ramot (jaumeramot@hotmail.com), Grup de Natura Sterna

Es presenta la informació del seguiment del duc a la comarca del Baix Empordà des de l'any 1999 fins a l'actualitat, Concretament s'han estudiat 20 territoris diferents al Massís d'Ardenya-Cadiretes, Gavarres i Montgrí, tant parelles d'interior com de costa. Es marquen els individus amb anelles convencionals i s'analitzen les dates de posta, número de polls i emancipació des dels nius. Es mostren dades de dispersió juvenil, causes de mortalitat i campanyes de denúncia. En resum, les postes van de desembre a abril segons els anys i territoris, tenen una mitjana de 2.08 polls/niu ($n=50$) i els juvenils es dispersen a menys de 10 km en el 77,5% dels casos. Els exemplars trobats morts moren sobretot per electrocució (29,4% dels casos), encara que també per atropellament en infraestructures viàries (23,5%) i per ofegament (23,5%). En les campanyes de denúncia, es trasllada informació als mitjans de comunicació i s'envia informe als responsables de les carreteres, xarxa elèctrica i ajuntaments. En la major part dels casos no es modifiquen ni corregeixen les causes d'aquestes morts.

Pòster 9 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

El Programa de Seguimiento de la avifauna en la Reserva de Biosfera de Menorca

Félix de Pablo Pons

Adreça de contacte: Félix de Pablo Pons (felix.depablo@cime.es), Consell Insular de Menorca

La Reserva de la Biosfera es una figura creada por la UNESCO con el objetivo de conciliar el desarrollo con la conservación del medio natural, intentando dar sentido al concepto de desarrollo sostenible. La isla de Menorca fue declarada Reserva de la Biosfera en el año 1993 y se encuentra situada en el centro del Mediterráneo occidental. Las directrices de la UNESCO establecen que las reservas de biosfera deben combinar las siguientes tres funciones: (a) función de conservación: en virtud de la cual se protegen los paisajes, los ecosistemas, las especies y la variación genética; (b) función de desarrollo: en virtud de la cual se busca que las áreas de biosfera sean usadas como modelos de desarrollo sustentable; (c) función de apoyo logístico: en virtud de la cual, se busca que las reservas de biosfera sean usadas para prestar apoyo a proyectos de investigación, observación, educación y entrenamiento. Durante el año 2015, la Reserva de Biosfera de Menorca elaboró una Estrategia de Conservación de la Biodiversidad, uno de cuyas actuaciones era el inicio de un Programa de Seguimiento de Biodiversidad. Su objetivo principal es disponer de la mejor información posible sobre la biodiversidad y sus variaciones temporales como herramienta para mejorar la eficacia en las decisiones de manejo. Dentro de este programa se establece un apartado específico para la avifauna. En la Reserva se han citado más de 300 especies, de las que se lleva a cabo el seguimiento en 11 programas diferentes. En relación con las aves rapaces se controlan anualmente al milano real, al águila pescadora y cada cinco años al alimoche. En relación con las aves marinas se lleva a cabo el seguimiento anual de la gaviota de Au-douin, del cormorán moñudo y la pardela cenicienta, y cada cinco años de la gaviota patiamarilla. También se realiza el seguimiento anual de aves comunes (SOCME), el seguimiento anual de los parámetros demográficos de aves comunes (EEC), el seguimiento anual de aves acuáticas invernantes y el seguimiento anual de dormideros de ardeidos.

Enllaç per a més informació: www.menorcabiosfera.org

Pòster 10 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Presentació del projecte Xot a la plana del delta del Llobregat

Carles Surià Alba & Jordi Jimenez Febré

Adreça de contacte: Carles Surià Albà (csuria76@Gmail.com)

Aquest projecte el va començar l'any 2015 un grup d'amics perquè varen notar una disminució important del nombre de xots (*Otus scops*) a la plana deltaica del Baix Llobregat. De seguida es van adonar que aquesta disminució no estava causada per l'escassetat d'aliment sinó per la disminució de la població de pollanques (*Populus sp*). Els *Populus* són arbres de fusta tova on trobem forats fets per els picots (*Picus viridis*, *Dendrocopos major* i *Dendrocopos minor*) i reaprofitats pel xot. Per aquests motius l'any 2015 es varen col·locar 25 caixes niu de xot en una franja de 5km entre Gavà i Viladecans. Els resultats del primer any de cria (primavera del 2016) varen ser de 32 pollets de xot anellats. El segon any de cria (primavera del 2017) els resultats varen ser de 41 pollets i dos adults anellats. Un xic abans de començar el tercer període de cria durant l'hivern de 2018 s'ha constituït una entitat al voltant d'aquest projecte, l'Associació Naturalista Xot. L'associació neix amb el projecte Xot com a epicentre però també amb la idea d'estudiar les poblacions d'altres espècies a la mateixa zona com ara l'òliba (*Tyto alba*) i la tórtora (*Streptopelia turtur*). A l'hora de la presentació d'aquest projecte podrem disposar dels resultats del tercer període de cria (Primavera 2018) que ens té molt expectants perquè com ha passat amb tantes altres espècies, els xots aquest any han arribat tard. El projecte té per davant un parell de reptes molt interessants, el primer es la recollida sistematitzada d'informació que permeti comprovar les nostres hipòtesis de forma més rigorosa. En segona instància ens agradaria poder instal·lar aparells de seguiment a alguns xots per tal de conèixer millor els seus costums migratoris i poder confirmar empíricament que alguns exemplars es queden a la plana deltaica durant tot l'any.

Pòster 11 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Tendència poblacional del pinsà trompeter a Alacant

Daniel Ferràndez Castelló & Germán M. López Iborra

Adreça de contacte: Daniel Ferràndez Castelló (berrinx@gmail.com)

El pinsà trompeter (*Bucanethes githagineus*) és un passeriforme de distribució principalment africana que a Europa es reproduïx al sud-est de la península ibèrica, en ambients típicament semiàrids, ja que mostra predilecció pels ambients oberts, rocallosos i amb poca vegetació (Carrillo, 2007). A Alacant, nidifica al menys des de l'any 2000 en l'àrea compresa entre el riu Montnegre i el de la Torre de les Maçanes, que pertany als municipis de Xixona, Tibi i Alacant. L'aparició d'esta espècie a Murcia i Alacant s'ha explicat suposant que seria una expansió afavorida pel canvi climàtic. La UA porta fent el seguiment des de l'any 2002 de l'evolució d'aquesta població. Al llarg dels anys hem comprovat que la tendència general ha segut negativa. Les majors baixades poblacionals han estat associades a sequeres intenses que reduïren molt la disponibilitat de menjar, ja que fins i tot l'espècie no ha arribat a criar en eixos anys. Estos resultats semblen contradir la hipòtesi del canvi climàtic en l'expansió de l'espècie.

Pòster 12 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Divuit anys de censos continuats d'ocells aquàtics hivernants en els aiguamolls interiors del País Valencià

José Monterde; Samuel Aunió & Juan A. García Pertegaz

Adreça de contacte: José Monterde (jagpertegaz@gmail.com), Societat Valenciana d'Ornitologia

Aquest cens, coordinat des de l'any 2000 per la Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO), sorgeix com a conseqüència de la necessitat de conèixer les poblacions d'aus aquàtiques hivernants a les comarques interiors del País Valencià, ja que fins a aquell moment tan sols se censaven els aiguamolls litorals per part de personal adscrit a l'administració i alguns col·laboradors. El cens es realitza durant la segona quinzena de gener de forma simultània en una gran varietat de masses d'aigua interiors tant de Castelló, com de València i Alacant, amb l'objectiu d'evitar un possible solapament de dades a causa del desplaçament dels ocells. En el mostratge s'intenta visualitzar la major superfície d'aigua i ribes possible de cada aiguamoll. Fins al present any s'han mostregat 69 masses d'aigua de diferent tipologia com assuts, basses de reg, llacunes temporals i de mineria, ullals, depuradores i embassaments, donant prioritat a aquests últims per la seua major superfície. Durant el període d'estudi considerat es van obtenir un total de 38.622 registres de 44 espècies d'aus aquàtiques. Cal destacar com a espècies amb major nombre de registres el collverd, la corba marina grossa, el gavinet argentat mediterrani, la gavina vulgar, el cabrellot, el cullerot i la merita i, entre les espècies menys freqüents, el fusell, el territ menut, l'ànec canyella, el roget, el morell capellut, el cua de jonc i l'oca vulgar. Gràcies a aquests censos es té constància, entre altres dades d'interès, de la important població de cabrellot en l'embassament de Benagéber o la gran diversitat d'espècies d'ocells aquàtics que alberga l'embassament de la Pedrera, entre altres. Finalment, cal destacar que la informació obtinguda en els censos al llarg d'aquests 18 anys s'ha incorporat en l'Atlas dels ocells de València, un altre projecte de l'SVO, en forma de dades complementàries.

Pòster 13 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Variacions de la població reproductora de la Vinjolita (*Delichon urbica*) a Menorca al llarg de 19 anys

Joan Florit Sans

Adreça de contacte: Joan Florit Sans (xoroy1968@gmail.com)

La vinjolita es una espècie que es reproduïx a sis municipis, dels vuit que hi ha a l'illa de Menorca, i també a tres urbanitzacions turístiques litorals. Des de l'any 1999, la població insular ha estat controlada, els anys 99-00-01 pel Grup Balear d'Ornitologia i des de l'any 2010 ininterrompudament per la Societat Ornitològica de Menorca (SOM). Els resultats globals mostren un petit increment a la població reproductora, estimada en unes 550 parelles, encara que algunes poblacions, com Alaior i Ciutadella, mostren importants descensos, mentre que altres, com Ferreries mostren un important increment de població que està compensant les pèrdues. S'exposen les variacions anuals observades en els diferents municipis i els problemes detectats durant aquests 19 anys de seguiments. També s'exposen els resultats d'una prova pilot realitzada durant l'any 2018, en col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, l'ajuntament de Ferreries, i la SOM, per evitar que les dejeccions de les aus embrutin els carrers.

Pòster 14 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Evolució de la població reproductora de l'Àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) a les Illes Balears i programa de marcatge d'exemplars amb anelles de colors

Rafel Triay & Antoni Muñoz

Adreça de contacte: Rafel Triay (busqueret@telefonica.net)

La població de les Illes Balears es trobava en una situació molt precària en els anys 80 amb sols 5-8 parelles reproductores. A partir de l'any 1985 la població va començar a recuperar-se fins a arribar a un màxim de 18 parelles l'any 1999. A partir d'aquest d'aquí la població va tornar a baixar fins a 13 parelles l'any 2007. Des d'aquest moment, amb l'aplicació de mesures de conservació dirigides especialment a evitar les morts per electrocució, la població ha tingut una tendència ascendent mantenint-se entre 22 i 25 parelles territorials durant els anys 2014 i 2017. L'any 1981 va ser anellat el primer poll a l'illa de Menorca. L'anellament va ser poc intensiu fins l'any 1997. Posteriorment han estat anellats pràcticament tots els polls que han nascut a l'illa de Menorca. A les illes de Mallorca i Cabrera aquesta tasca va començar l'any 2005, encara que sols amb una mostra de la població degut a la dificultat per poder accedir a tots els territoris de nidificació. S'utilitza una anella metàl·lica i una altra de color amb codis alfanumèrics. Fins l'any 2017 s'han anellat un total de 220 exemplars (la gran majoria polls en el niu), dels quals s'han controlat 62 exemplars (taxa de recuperació: 28,18 %). Durant el primer i segon any calendari, es detecten pocs exemplars a les Illes Balears, però a partir del tercer s'enregistra el retorn de la majoria d'ells. També s'observen desplaçaments hivernals fora de les Illes Balears d'una part dels adults reproductors. Tots els joves, excepte un, dels anellats a les Illes Balears i controlats com a nidificants, ho han fet a les Illes Balears, si bé l'intercanvi d'exemplars entre les diferents illes és un fet habitual.

Pòster 15 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

On van a l'hivern els Pit-roigs nidificants al Pirineu català ? Una aproximació des de l'anàlisi de la morfologia alar

Héctor Andino Pol & Carles Barriocanal Lozano

Adreça de contacte: Héctor Andino Pol (hectorandinopol@gmail.com)

L'anàlisi de les recuperacions de pit-roigs hivernants a Catalunya mostra una tendència clara d'un origen del nord-nord-est d'Europa. Segons l'atles d'ocells nidificants a Catalunya, hi ha una important població de pit-roigs a la zona del Pirineu i, segons l'atles d'hivernants, tot Catalunya, excepte la zona pirinenca, rep un important nombre d'individus durant aquest període. El que no ha quedat encara establert és si els pit-roigs nidificants dels Pirineus es troben a l'hivern a les zones baixes de Catalunya. Mitjançant la concavitat i convexitat de l'ala, hom pot inferir poblacions amb un caràcter més o menys migrador. A partir de les dades de morfologia alar obtingudes de poblacions de pit-roigs nidificants de la Serralada Litoral Catalana, Pirineus i Suècia, i les dades d'hivernants capturats a la Serralada Litoral Catalana, s'ha fet una aproximació de l'origen dels individus per tal de definir una anàlisi més enllà de les que s'obtenen mitjançant les dades de recaptures, que representen un nombre molt baix.

Pòster 16 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Evolució històrica de la colònia d'ardèids de les Illes Medes

Vittorio Pedrocchi Rius; Marc Bosch Mestres; Núria Pocino Serra & Àlex Ibáñez

Adreça de contacte: Vittorio Pedrocchi Rius (vittoriopedrocchi@yahoo.es)

Es mostra l'evolució poblacional de la colònia d'ardèids de les illes Medes al llarg de 30 anys de seguiment. Hi nidifiquen quatre espècies: l'esplugabous (*Bubulcus ibis*), el martinet blanc (*Egretta garzetta*), el martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*) i el martinet ros (*Ardeola ralloides*). L'esplugabous és l'espècie més abundant i és la que ha definit la tendència general de la colònia. La colònia va tenir un creixement exponencial durant la dècada dels 90 del segle XX, fins assolir un màxim de 1.362 nius a l'any 1998. A partir d'aquest moment es va estabilitzar. El martinet de nit normalment se situa al voltant de les 140 parelles, el martinet blanc al voltant de les 40 i el martinet ros sol ser molt escàs però regular. Després d'un període estable, la degradació i mortalitat parcial dels arbres que donen suport estructural als nius (mortalitat deguda als propis excrements dels ocells), va provocar una disminució progressiva dels efectius de la colònia fins a la situació actual (2018), que es troba sota mínims històrics (268 nius). La variació poblacional a les illes Medes també s'ha d'interpretar en un context global de les metapoblacions d'esplugabous, que encara estan colonitzant nous indrets d'Europa i s'estan estenent com si es tractés d'una taca d'oli, tot i que molt lentament. Aquest fet pot transferir efectius entre colònies, associat a fracassos reproductors de les colònies donants. L'inici d'aquesta expansió es va produir a l'Àfrica, arribant al sud de la península Ibèrica a finals del segle XIX i des de fa poc ja és un reproductor a Anglaterra (any 2008) i el nord de França (2007). El canvi climàtic pot afavorir aquesta expansió.

Pòster 17 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Seguiment del Mussol Pirinenc a la Cerdanya i Alt Urgell

Enric Badosa Malagelada; Anna Lòpez Claramunt & David Potrony Serret

Adreça de contacte: Enric Badosa Malagelada (ebadosa1@xtec.cat)

Des de 2005 s'està fent el seguiment de la reproducció del mussol pirinenc (*Aegolius funereus*) a les comarques catalanes de la Cerdanya i Alt Urgell. El primer any es va testar i definir una metodologia. S'han anellat femelles i polls, a part de les mesures estàndards se'ls ha extret sang per a fer-ne estudis genètics, així com el nombre d'ous i polls per femella, per escatir-ne els factors que en determinen la seva productivitat. També s'han categoritzat les cavitats i caixes niu per tal de veure quins llocs escull l'espècie per fer-ne el niu. Amb les dades del projecte s'han fet tres publicacions, una on es mostren els moviments dins el Pirineu, la segona la utilització de caixes niu i cavitats naturals per criar i l'última on s'escateix la relació genètica de la població pirinenca i la de Finlàndia. Actualment s'està investigant la relació entre la reproducció i la disponibilitat de preses i la meteorologia.

Enllaç per a més informació:

<http://www.raco.cat/index.php/RCOrnitologia/article/view/123110>

Pòster 18 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Seguiments ornitològics al Berguedà

Jordi Garcia Petit; Pere Aymerich; Miquel Betriu & Joan Pujol

Adreça de contacte: Jordi Garcia Petit (jgarciap@gencat.cat)

La comarca del Berguedà, travessada pel riu Llobregat, té una extensió de 1.182 km², amb una orografia molt variada que va des dels 400 m d'altitud als 2.531 del cim de la Tosa. Aquesta gran variabilitat fa possible l'existència de nombrosos hàbitats, una gran varietat altitudinal, reforçada per una climatologia d'alta muntanya a les parts més altes, i una gran diversitat d'espècies de flora i fauna, inclosa nombrosa fauna ornitològica. En aquesta comarca fa més de 30 anys que es fan seguiments d'aus per part de diversos ornitòlegs que en els darrers anys, i gràcies a les noves tecnologies, s'han anat coneixent, coordinant i millorant aquests seguiments, incorporant més afeccionats i més joves amb inquietuds per l'estudi i el coneixement de l'ornitofauna que s'inicien en aquest món. De seguiments i actuacions individuals o en grup petit, s'ha passat a poder organitzar i assumir seguiments més amplis i que requereixen de la participació de nombroses persones. Aquest fet ha permès estructurar una xarxa d'observadors cada vegada més àmplia, que ha possibilitat un increment destacat de les observacions i coneixement sobre les aus del Berguedà i un seguiment més precís i al dia de la presència d'espècies. Paral·lelament es treballa en accions de millora i foment de determinades espècies d'aus, i es col·labora amb algun Ajuntament i propietaris en actuacions per afavorir millores en la conservació d'hàbitats i en tasques de divulgació i educació ambiental. D'entre les diferents activitats que es porten a terme per part dels ornitòlegs berguedans cal destacar: - Censos hivernals d'ocells aquàtics - Estació d'anellament SYLVIA a Coll de Pal (l'estació més alta a Catalunya) - Diversos itineraris SOCC - Itineraris SACRE - Increment de l'anellament a la comarca amb divulgació a les escoles - Instal·lació de caixes per afavorir la cria de xoriguer, òliba i ocells insectívors - Seguiment del blauet - Control de migració per la Catalunya interior - Control de voltors, cigonyes i corb marins anellats - Seguiment de rapinyaires hivernants. Aquesta àmplia tasca desenvolupada de forma voluntària està nodrint la base de dades Ornithocat i permetent conèixer en detall les poblacions d'aus d'aquesta comarca d'interior i de muntanya amb espècies de gran interès, fins fa pocs anys encara poc coneguda, i en la que encara cal fer molta feina de seguiment d'aus, incrementant encara més la base social amb nous ornitòlegs i ornitòlogues.

Pòster 19 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Travessant els Pilars d'Hèrcules: les migracions transoceàniques de les baldrigues cendroses mediterrànies *Calonectris diomedea*

Raül Ramos

Adreça de contacte: Raül Ramos (ramos@ub.edu), Universitat de Barcelona

La variabilitat en les estratègies de migració continua essent poc coneguda en el món de les aus, a causa del fet que sovint s'estudien colònies aïllades o unes poques poblacions. Les migracions transoceàniques de la baldriga cendrosa mediterrània (*Calonectris diomedea*) a través de l'Estret de Gibraltar (EdG) han estat seguides en diverses colònies reproductores de forma aïllada, i factors relacionats amb la variabilitat fenològica entre diferents poblacions romanen, per tant, poc estudiats. Mitjançant dades de geolocalització (inferides a partir del registre de llum solar), he examinat el pas migratori de tardor i de primavera a través de l'EdG de quatre poblacions de baldrigues distribuïdes al llarg del seu rang de cria (Múrcia, Illes Balears, Tunísia i Creta). S'han compilat 90 viatges de 60 individus diferents durant dos cicles migratoris consecutius. De mitjana, les baldrigues surten del Mediterrani el dia 31 d'octubre $\pm$ 1,8 dies en les seves migracions post-nupcials de tardor i tornen a entrar el dia 3 de març $\pm$ 1,6 dies, en les seves migracions pre-nupcials de primavera. A nivell poblacional, hi va haver un clar gradient en el moment de travessar l'EdG: els ocells de les poblacions més occidentals (Múrcia, SE Espanya) van ser els primers a sortir de la Mediterrània mentre que les més orientals (Paximada, Creta) van ser les darreres. Durant el pas primaveral, només els ocells de la població de cria més gran (Zembra, Tunísia) van avançar el seu retorn i van creuar l'EdG significativament abans que els ocells de la resta de poblacions. En ambdós passos migratoris, les femelles tendien a creuar l'EdG uns dies més tard que els mascles. Així doncs, les poblacions de baldriga cendrosa mediterrània mostren una fenologia i comportament diferencial en els seus passos migratoris a través de l'EdG. Part d'aquesta variabilitat fenològica entre poblacions podria explicar el gradient longitudinal en la mida corporal de l'espècie, una profunda qüestió evolutiva, encara no resolta en l'actualitat.

Enllaç per a més informació: <http://ramos126.wixsite.com/ramos>

Pòster 20 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

30 anys de seguiment de la migració postnupcial al Parc Natural de la serra de Collserola: implicacions socials d'un monitoratge científic

Albert Petit Saludes; Dani Díaz-Diethelm; Jordi Ponce Santos; José Luís Romero & Francesc Llimona Llovet

Adreça de contacte: Albert Petit Saludes (petit.albert@gmail.com)

L'any 1988 va començar de manera gairebé espontània una activitat d'observació de la migració postnupcial que ràpidament va consolidar-se i va esdevenir un seguiment sistemàtic que ha perdurat fins a l'actualitat. L'objectiu inicial va ser el seguiment del pas de rapinyaires, però es va acabar estenent als ocells en general, des de passeriformes fins a grans planadors. No obstant, volem fer especial èmfasi en el paper important que té aquesta activitat de caire científic no només en la divulgació de la migració i la conservació dels ocells, sinó com a escola d'ornitologia, amb una xifra de visitants d'entre 2.000-4.000 persones durant els 2 mesos en què es realitza el seguiment. Des d'un punt de vista científic, els més de 55.000 rapinyaires observats durant els 30 anys de seguiment han permès constatar la incidència d'alguns canvis comportamentals i poblacionals de certes espècies en les rutes migratòries, com ara el descens important d'observacions de cigonya blanca (*Ciconia ciconia*) o, en sentit contrari, l'augment de pas de l'aufrany (*Neophron percnopterus*). També s'han dut a terme anàlisis per tal d'avaluar les variacions en el període de pas d'algunes de les espècies lligades a fenòmens de caire global. El condicionament del punt d'observació per part dels serveis tècnics del Parc Natural des d'on es realitza el seguiment com a mirador sobre Collserola i el conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona, el fet de ser un indret de pas del sender de gran recorregut GR-92 i l'augment continuat d'activitats de lleure al medi natural han fet que aquest seguiment hagi esdevingut una eina important per apropar el món de la natura i la conservació a un públic generalista. Actualment, entre un 5-15% dels visitants del turó són interessats en l'activitat i reben informació o venen específicament per participar-hi (millorar els coneixements, punt de trobada d'ornitòlegs...).

Enllaç per a més informació: www.parcnaturalcollserola.cat/

Pòster 21 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

30 anys de seguiment d'ocells als diferents ambients del Parc Natural de la Serra de Collserola. Implicacions en un marc de canvi global.

David Meca; Seán Cahill; Dani Díaz-Diethelm & Francesc Llimona

Adreça de contacte: Francesc Llimona (fllimona@parccollserola.net)

Al Parc Natural de la Serra de Collserola (Barcelona) es duu a terme des de l'any 1987 un seguiment estratificat d'ocells en els diferents ambients del Parc, des de conreu fins a boscos de ribera. A causa de la gran sensibilitat dels ocells passeriformes als canvis d'estructura de la vegetació en època de cria i a l'oferta tròfica en períodes hivernals, les variacions de les poblacions avifaunístiques han estat especialment útils per tal de detectar canvis en el paisatge. En aquest treball es presenten les tendències de diferents espècies en aquesta llarga sèrie temporal pels diferents ambients i es presenta una anàlisi de correspondències global de totes les dades recollides, tant a l'època de cria com d'hivernada. Ambdós resultats coincideixen en un augment pel que fa a les espècies forestals i sobretot una disminució per a les espècies d'espais oberts i ambients clarament mediterranis. Aquests resultats, que poden semblar contradictoris amb les expectatives de canvis en un context d'escalfament global, evidencien que a escala local els canvis d'usos poden tenir uns efectes força importants i significatius en el procés de canvi global en el que ens trobem.

Pòster 22 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Cens hivernal d'Arpello de marjal (*Circus aeruginosus*) en ajocadors en zones humides de València

Pedro A. del Baño Moreno

Adreça de contacte: Pedro A. del Baño Moreno (pedroadb1@gmail.com)

L'Arpello de marjal és una espècie associada a les zones humides. La població reproductora a València és molt reduïda, però a l'hivern presenta una població molt nombrosa i per això es vol conèixer la seua població hivernant, així com la seua evolució en el temps. Es realitza un mètode de cens que pretén comptabilitzar els exemplars hivernants dels aiguamolls de València. Durant el dia campegen per diferents llocs: cultius de secà, canyissars, arrossars... però al capvespre se'n van a dormir a les mates de vegetació palustre, formant adormidors que poden ser molt nombrosos, com és el cas de l'Albufera. Per a comptabilitzar-los, els observadors es situen en diferents punts i compten els exemplars que s'ajouquen als dormidors. Aquest mètode de cens es realitza al gener, que és quan es troba el nombre més gran d'exemplars en les zones humides valencianes en general i en l'Albufera en particular. A l'any 2000 es va posar en marxa aquesta metodologia de cens i després de quasi 20 anys, s'ha comprovat que la població hivernant ha anat augmentant progressivament, especialment a l'Albufera. En aquest espai, al primer any la població es trobava al voltant dels 150 exemplars fins als aproximadament 400 exemplars que s'observen actualment. Per tant, es considera al P. N. de l'Albufera, junt amb el P. N. del Delta de l'Ebre, com la zona humida més important del litoral mediterrani espanyol per a la hivernada de l'espècie. Aquest augment d'exemplars es pot deure al fet que en els darrers anys la reproducció en els seus llocs de cria ha sigut favorable. La continuïtat dels cens ens mostrarà com serà l'evolució de la població hivernant en les zones humides de València.

Enllaç per a més informació: <https://svornitologia.org/censo-aguilucho-lagunero/>

Pòster 24 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Conservació i aprofitament ecoturístic dels ocells carronyaires a la Muntanya d'Alinyà

Jordi Dalmau i Ausàs; David Manzanera Serra; Sílvia Garrigós Solís & Jordi Nicolau i Vila

Adreça de contacte: Jordi Dalmau i Ausàs (natura@aubèria.cat), Aubèria SL

La Muntanya d'Alinyà és dels pocs llocs d'Europa on es poden veure amb comoditat les quatre espècies de voltors del continent. Des de fa més d'una dècada, la propietat d'aquest espai, la Fundació Catalunya La Pedrera, hi duu a terme accions de conservació centrades, sobretot, en la gestió de dos punts d'alimentació suplementària i en la participació molt activa, fins al 2016, en el projecte de reintroducció del voltor negre a Catalunya. Aquestes accions s'aprofiten per a la creació de productes ecoturístics amb la finalitat de dinamitzar l'economia de la vall d'Alinyà i alhora sensibilitzar la societat sobre els beneficis ecosistèmics dels ocells carronyaires.

Pòster 26 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Avaluació del sexe i l'edat del corb marí emplomallat mediterrani (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) a partir de variables morfomètriques i visuals.

Carles Tobella; Enric Badosa; Raül Calderón; Francina Turon & Joan Grajera

Adreça de contacte: Carles Tobella (carles.tr@gmail.com), Universitat de Girona

La biometria ha estat àmpliament utilitzada per determinar el sexe a través de funcions predictives quan no existeix un clar dimorfisme. La determinació del sexe i l'edat dels ocells permet aprofundir en el coneixement del comportament i de la dinàmica poblacional de l'espècie. L'objectiu d'aquest treball és proporcionar una funció predictiva que permeti sexar a partir de la biometria i facilitar unes pautes per diferenciar les classes d'edat en base a una exploració visual dels individus. Aquest treball està realitzat a partir de 120 ocells capturats i marcats amb anelles de lectura a distància entre 2014 i 2017 al Maresme i 8 individus morts cedits pels Centres de Recuperació de Fauna. La funció predictiva va ser realitzada avaluant diferents Models Lineals Generalitzats (GLM) construïts amb les següents variables: alçada mínima i amplada de bec, culmen, llargada de bec a les plomes laterals, ala, PR3, cua, pes i la llargada, amplada i alçada del tars. Els ocells prèviament van ser sexats via anàlisi ADN d'una mostra de ploma, exceptuant els ocells morts que van ser sexats per inspecció de les gònades. Els resultats mostren que les variables amb més dimorfisme sexual són l'alçada mínima del bec, la llargada del tars i l'ala. Essent el model creat a partir de l'alçada mínima del bec el més recomanat sexant amb un 97% d'efectivitat. Per a la classificació de les diferents edats s'utilitzen els canvis de coloració i plomatge detectats en les 2310 observacions dels ocells prèviament marcats amb anelles de lectura a distància. Pel que fa a l'avaluació de les diferents classes d'edats, es consideren importants la coloració de l'iris, de les potes i del plomatge, així com els diferents eixos de muda a les primàries. Aquests resultats poden ser una eina útil per als diferents grups d'estudi de la subespècie mediterrània.

Enllaç per a més informació: <http://cormoranmediterraneoiberico.blogspot.com/>

Pòster 27 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Dieta i èxit reproductor de l'Elani *Elanus caeruleus* a la Plana de Lleida en relació als pics poblacionals

Eduard Llorente-Llurba; Gerard Bota; Eudald Pujol-Buxó; Jaume Bonfil; Marc Gàlvez; Gerard Montes; Jordi Bas; Francesc Moncasí; Francesc Pont & Santi Mañosa

Adreça de contacte: Eduard Llorente-Llurba (eduard.llorente@gmail.com)

S'ha seguit el nombre de parelles i la dieta de l'Elani *Elanus caeruleus* a la depressió Lleidatana (Catalunya) des de 1998 fins a 2012. La dieta es va estudiar mitjançant anàlisi d'egagròpiles. Trobem que la presència de nius va ser irregular i va experimentar pics en alguns anys (2009-2010). Es va trobar una relació positiva entre el percentatge de rosegadors a la dieta i l'èxit reproductor, una relació inversa entre l'amplitud tròfica i l'èxit reproductiu, una relació positiva entre l'amplitud tròfica i el percentatge de rosegadors a la dieta, i cap variació significativa en la composició de la dieta o en l'èxit reproductor entre anys de baixa o alta població d'espardenyes negres. Tot això és consistent amb la resposta d'un depredador especialitzat aprofitant els brots de rosegadors i suggereix que la reproducció de l'Elani a la depressió de Lleida és més consistent amb un model irruptiu que amb un procés de colonització estable relacionat amb l'expansió de l'espècie.

Pòster 29 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

La col·lisió d'ocells amb edificis durant la migració postnupcial

Oscar Gordo; Txiqui López; Yolanda González & Raül Aymí

Adreça de contacte: Oscar Gordo (ogvilloslada@gmail.com), Estación Biológica de Doñana (CSIC)

La col·lisió contra edificis és una amenaça important per als ocells, ja que causa milions de morts a les ciutats modernes de tot el món. Tot i la magnitud d'aquesta mortaldat, a Europa hi ha pocs estudis que han avaluat aquest fenomen. Des de 2012 estem duent a terme un seguiment durant el període de migració postnupcial de la mortalitat observada en un edifici residencial de 15 m d'altura al centre de Tarragona que té una façana de vidre que li confereix un efecte mirall. En 189 visites que es van dur a terme entre 2012 i 2015 vam trobar 172 aus mortes o estabornides de 15 espècies, majoritàriament migratòries. Les espècies més comunes van ser el tallarol de casquet *Sylvia atricapilla*, la boscarla de canyar *Acrocephalus scirpaceus* i el mastegatxos *Ficedula hypoleuca*, ja que van representar el 72% de casos. El total d'aus que van col·lidir contra l'edifici en aquests quatre anys es va estimar en 350 (ES = 22.2). El nombre de col·lisions va mostrar un marcat patró estacional, amb un pic al voltant l'1 d'octubre. No es van trobar diferències en l'edat, sexe i biometria entre les aus trobades a Tarragona i les capturades els mateixos dies a l'estació d'anellament de Canal Vell, Delta de l'Ebre, fet que suggereix que la probabilitat d'estavellar contra l'edifici va ser igual per a tots els individus. L'aplicació de mesures correctores a la façana de l'edifici el 2016 i 2017 es va associar amb una reducció significativa del nombre de col·lisions. El nostre estudi demostra per primera vegada que les col·lisions d'aus contra edificis també són una amenaça per a les aus a l'àrea mediterrània, pel que seria important aplicar mesures correctores per reduir aquesta mortalitat, quan es detectin punts negres, i evitar els dissenys arquitectònics que les afavoreixin.

Enllaç per a més informació: http://www.ornitologia.org/mm/file/2017_03.pdf

Pòster 30 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Ecologia reproductora de la ganga i la xurra a la plana de Lleida

Carlos Santisteban Ortiz; David Giralt; Francesc Sardà-Palomera & Gerard Bota

Adreça de contacte: Carlos Santisteban Ortiz (carlos.santisteban@ctfc.es), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

La ganga (*Pterocles alchata*) i la xurra (*Pterocles orientalis*) són dues de les espècies més emblemàtiques de les pseudo-estepes cerealistes ibèriques. A Catalunya aquestes dues espècies es troben en "perill d'extinció" i, per tant, són necessàries mesures de gestió acurades per la seva conservació. No obstant, el coneixement dels seus requeriments ecològics i reproductors són encara insuficients. En aquest estudi, a partir del seguiment de les poblacions catalanes de les dues espècies, realitzat entre el 2001 i 2017 a la plana de Lleida, es van calcular els principals paràmetres reproductors, com ara la mida mitjana de posta, la supervivència del niu i l'èxit reproductor. També es va modelitzar la selecció d'hàbitat de nidificació. Ambdues espècies mostren un període de nidificació força ampli i tardà que engloba la primavera i s'allarga fins a finals d'estiu. La supervivència mitjana dels nius durant el període d'incubació ha estat del 41% en la ganga i del 54% en la xurra, i la depredació ha estat la principal causa de fracàs dels nius. Pel que fa a les zones de nidificació, els resultats indiquen que aquestes espècies mostren una preferència per guarets grans, situats en zones planes amb bona visibilitat i una baixa presència antròpica mesurada a partir de la distància a camins, carreteres i zones urbanes. Aquests resultats poden ser molt útils de cara a gestionar l'hàbitat de les zones de nidificació i, per tant, poden contribuir a millorar l'estat de conservació de la ganga i la xurra a Catalunya.

Pòster 31 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Projecte Coracias. Conservació i gestió de la població reproductora de gaig blau al parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà.

Cristina Fernández García

Adreça de contacte: Cristina Fernández García (crisdelespluges@gmail.com)

El gaig blau (*Coracias garrulus*) és una espècie migradora transsahariana que escull les nostres terres per nidificar durant la primavera-estiu. A Catalunya, un dels principals nuclis poblacionals es troba a la plana Empordanesa. Entre d'altres amenaces, la manca d'arbres madurs amb cavitats i forats en construccions adients, és un factor que limita la nidificació de l'espècie. El projecte Coracias, dut a terme al parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà (PNAE) i recolzat per ENDESA, té com a principal objectiu substituir les antigues caixes niu i suplementar l'espai amb caixes noves altament resistents. El seguiment exhaustiu de l'ocupació de les caixes i dels paràmetres reproductors de les parelles establertes, s'ha complementat amb el marcatge d'exemplars amb emissors GPS. Així doncs, des del 2017 ja s'han col·locat 35 caixes niu noves, en línies de baixa i mitja tensió, que augmenten a 47 el nombre final de nius disponibles en l'àmbit del PNAE. Fins el moment, les noves caixes presenten una elevada ocupació, sobrepasant el 70% de les col·locades; d'aquestes concretament, el 60% per gaig blau i el 10% per d'altres espècies com el xot (*Otus scops*). Resultats relatius als paràmetres reproductors i de l'ús de l'espai, a partir de les dades GPS, també seran presentats. Totes aquestes dades permeten aprofundir en la biologia, ecologia i comportament de l'espècie en aquesta zona tant important per la seva conservació a Catalunya.

Pòster 32 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Les aus silvestres en l'epidemiologia d'agents zoonòtics: el cas del gavià argentat (*Larus michahellis*) de les illes Medes

Marta Cerdà-Cuéllar; Teresa Ayats; Óscar Cabezón; Noelia Antilles; Álvaro Bahillo; Virginia Morera-Pujol; Raúl Ramos & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Marta Cerdà-Cuéllar (marta.cerda@irta.cat), Centre de Recerca en Sanitat Animal-IRTA

Les aus silvestres poden actuar com a reservoris d'agents infecciosos per a les persones i jugar un paper important en la disseminació i manteniment d'agents zoonòtics. El gavià argentat (*Larus michahellis*) és conegut portador de diversos agents zoonòtics i la seva població ha crescut i s'ha estès per àrees urbanes, augmentant així el risc de zoonosis. En la darrera dècada, per tal d'explorar la seroprevalença de paràsits (*Toxoplasma gondii*, 2009-2011) i la prevalença de bacteris zoonòtics (*Salmonella* i *Campylobacter*, 2009-2018) en el gavià argentat, i la seva relació amb la dieta (anàlisi d'isòtops estables), hem obtingut mostres de sèrum, hisops cloacals i plomes de polls volanders d'aquesta espècie a les illes Medes (l'Estartit), una de les colònies de cria més importants de Catalunya. També hem estudiat la resistència a antimicrobians en *Salmonella* (2009-2011). La seroprevalença de *T. gondii* oscil·là entre 15,6% i el 50,0%, mentre que la prevalença de *Salmonella* i *Campylobacter* oscil·là entre 8,7% i el 75,6% i entre 0,0% i el 50,0%, respectivament. Hem aïllat una gran diversitat de serovars de *Salmonella*, incloent els més freqüents en brots de salmonel·losi humana (e.g. *Typhimurium*, *Enteritidis*), alguns d'ells multiresistents a diversos antibiòtics. L'espècie de *Campylobacter* dominant va ser *C. jejuni*, la més important en casos de gastroenteritis humana. Aquest és el primer estudi en descriure anticossos de *T. gondii* en el gavià argentat, fet que amplia el rang d'hostes intermediaris d'aquest paràsit i subratlla la complexitat de la seva epidemiologia. La prevalença de *Salmonella* i *Campylobacter* així com les resistències antibiòtiques, probablement estan relacionats amb l'ús extensiu que fa aquesta colònia dels abocadors propers a la costa gironina com a font d'aliment. Aquest treball emfatitza el paper rellevant d'aquestes aus en el manteniment i disseminació de patògens zoonòtics en el medi ambient, de gran rellevància en infeccions humanes i en animals domèstics.

Pòster 33 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Situació i distribució de la bosqueta pàl·lida (*Iduna opaca*) a València

Manu Polo Aparisi & Toni Polo Aparisi

Adreça de contacte: Manu Polo Aparisi (manupolocistica@gmail.com)

La bosqueta pàl·lida és un ocell migrant transsaharià que hiverna a l'Àfrica tropical, entre Senegal i Nigèria, on ocupa zones desboscades i àrides. A València manté poblacions reproductores molt reduïdes i localitzades, comportant-se com un migrant molt escàs. Aquest treball recull tota la informació disponible sobre l'espècie dins d'aquest àmbit territorial, com a resultat dels mostratges extensius de quadrat realitzats en el marc del projecte de l'Atlas dels ocells de València, així com una recopilació exhaustiva de dades complementàries obtingudes en el període 1985-2016. Els escassos registres de cria recopilats en els mostratges extensius de l'Atlas i amb anterioritat al mateix mostren una distribució molt escassa a l'àmbit d'estudi, concentrada bàsicament en dos nuclis diferents. D'una banda, diverses dades, que se sumen a les obtingudes en l'anterior Atlas, suggereixen l'existència d'una xicoteta població en la Hoya de Buñol. El segon nucli amb presència de l'espècie va ser detectat durant la realització dels treballs de camp de l'Atlas, amb la localització de 7 territoris (mascles cantors) al llarg del tram baix del riu Xúquer, en les localitats d'Alzira, Algemesí i Polinyà de Xúquer (la Ribera Baixa). Durant els passos migratoris s'ha registrat en diverses localitats tant costaneres com interiors, estant la distribució dels registres relacionada amb la major atenció als hàbitats litorals. Així, la major part de les observacions procedeixen de parcs i jardins de la ciutat de València, i uns pocs de zones humides com la marjal dels Moros i l'Albufera. A partir de les dades recollides, s'analitza breument la seua fenologia migratòria i reproductora, s'aporta informació sobre l'hàbitat ocupat durant la reproducció i es realitza una estima de la seua població a València. Finalment, s'indiquen els principals factor d'amenaça que perjudiquen a l'espècie.

Pòster 34 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Modelització multi escala d'idoneïtat d'hàbitat de nidificació de l'astor (*Accipiter gentilis*) a les muntanyes litorals centrals de Catalunya: implicacions en la conservació i la gestió als espais protegits.

Rodrigo del Amo & Albert Peris

Adreça de contacte: Rodrigo del Amo (amoard@diba.cat), Diputació de Barcelona

L'astor es considera un bon indicador, tant de la biodiversitat, com de la qualitat dels ecosistemes forestals en els quals cria. L'àrea d'estudi comprèn la part nord de la serralada litoral calcària, a on dominen les comunitats arbustives com les garrigues i brolles que conviuen amb comunitats rupícoles i pinedes secundàries de pi blanc. Aquestes zones boscoses limitades són conseqüència, principalment, de l'abandonament del món rural i els incendis històrics. En canvi, els factors implicats en l'alteració i simplificació de l'estructura vegetal són l'elevada recurrència dels incendis i la implementació de les polítiques forestals. Davant d'aquests riscos hem modelitzat a diferents escales la nidificació de l'astor i així, poder delimitar hàbitats i zones d'interès. Hem fet servir els models lineals generalitzats per comparar la composició entre d'hàbitat de les zones de nidificació amb la d'indrets escollits a l'atzar. Finalment, mitjançant el criteri d'informació d'Akaike (AIC) hem escollit el millor model i l'hem extrapolat a tota l'àrea d'estudi. Al present treball reportem les zones d'elevada idoneïtat per a la nidificació de l'astor. Aquesta eina pot servir per facilitar la detecció de l'espècie a indrets no mostrejats i els òrgans gestors competents dels espais naturals disposen d'un important element de judici pel que fa a la conservació dels ambients forestals. Donat el paper bioindicador de l'espècie. La cartografia aportada determina els espais que haurien de quedar exclosos, tant dels treballs silvícoles de prevenció d'incendis, com dels aprofitaments forestals en finques públiques o privades.

Pòster 35 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Anàlisi de l'hàbitat i distribució de la cotxa cua-roja com a reproductor a Catalunya

Jordi Baucells Colomer; Pere Vila Perdiguero; José Luís Copete Peralta & Pere Cortinas Pineda

Adreça de contacte: Jordi Baucells Colomer (jbaucells@biodiversitat.cat)

S'han analitzat els requeriments d'hàbitat d'aquesta espècie a les sis localitats que s'han estudiat a Catalunya, i especialment al nucli de reproducció del Montseny, el més nombrós del país. S'estima la població reproductora del país, d'aquesta espècie tan desconeguda com a reproductora. Es descriuen les característiques dels punts de nidificació i de l'indret de construcció del niu. S'avalua també els requeriments quant a disseny i col·locació de caixes-niu després de sis anys col·locant caixes-niu en els territoris de cria. La metodologia d'estudi ha estat censos de mascles cantors en el mes de maig, anàlisi de les característiques de l'hàbitat utilitzat i la prospecció a Catalunya dels indrets més característics amb aquesta tipologia d'hàbitat. S'han col·locat 30 caixes-niu per a l'espècie. Com a fet més rellevant és la identificació d'una tipologia d'hàbitat urbà residencial, amb presència d'espècies concretes de coníferes de grans dimensions, i unes cavitats artificials determinades, com a requeriments principals per a la cria d'aquesta espècie a Catalunya. Els resultats ens permeten fer un primer mapa detallat de l'espècie al país, i identificar els indrets prioritaris per a la reproducció d'una espècie que, actualment i segons les dades conegudes, no arriba a les 40 parelles reproductores segures a tot el país.

Pòster 36 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

L'aridesa pot afectar la recuperació dels tallarols i la bosqueta després d'un incendi forestal

Roger Puig-Gironès; Lluís Brotons & Pere Pons

Adreça de contacte: Roger Puig-Gironès (rogeroti@gmail.com)

Els incendis forestals tenen un paper determinant en la composició i l'estructura de moltes comunitats vegetals i animals. Per altre banda, el canvi climàtic es considera un motor important dels canvis actuals i futurs en el règim d'incendis. Amb aquests dos elements, ens preguntem: Quin serà l'efecte d'una aridesa creixent sobre la regeneració de la vegetació? Com es tradueix aquesta afectació en la comunitat d'ocells després d'un incendi? Per a respondre aquestes qüestions, s'analitzaren les variables ambientals de 70 àrees recentment cremades (d'entre 1 i 11 anys després de l'incendi) a Catalunya. Per una banda, s'observà que el recobriment vegetal estava afectat pel temps post-incendi, l'aridesa i la gestió forestal. Tot i això, només l'estrat superior (> 100 cm) es recuperava més lentament en les àrees més àrides. Aquest fet, es relaciona amb les estratègies vitals de la vegetació, que li permet una regeneració eficaç després del foc, fins i tot en les zones més àrides. Per altra banda, l'abundància dels sílvids característics de matollars es veia influenciada positivament amb el pas del temps des de l'incendi. Tanmateix, la bosqueta vulgar i el tallarol de garriga presentaven abundàncies remarcables en zones més plujoses i gairebé nul·les a les zones més àrides. Aquestes tendències no foren evidents per a la tallareta cuallarga i capnegra, encara que la seva freqüència va ser menor en zones més àrides durant els primers tres anys després del foc. En conclusió, suggerim que els futurs augments de l'aridesa poden afectar la regeneració vegetal post-incendi i reduir la recuperació de les poblacions animals que en depenen. Davant els increments previstos en l'aridesa i els incendis forestals en la regió Mediterrània és essencial conèixer com l'aridesa afectarà la successió ecològica.

Enllaç per a més informació: <http://anifog.wixsite.com/anifog>

Pòster 38 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Primeres dades de presència de mosquits de la família *Ceratopogonidae* (Diptera) associats als nius de berrat pescaire (*Ardea cinerea*)

Josep Garcia Garcia & Victor Sarto i Monteys

Adreça de contacte: Victor Sarto i Monteys (Victor.Sarto@uab.cat)

Els insectes hematòfags poden condicionar el comportament de les aus i la seva eficàcia biològica. Uns d'aquests insectes són els mosquits del gènere *Culicoides Latreille* (Diptera: *Ceratopogonidae*) de gran importància econòmica i veterinària doncs les femelles són hematòfagues obligades i piquen una gran varietat de vertebrats, essent vectors d'un gran nombre de microorganismes (virus, protozoos i filàries) causants de malalties. Malgrat tot hi ha molt poca informació sobre les relacions ecològiques entre els *Culicoides* i els seus hostes, en part degut a que els mètodes tradicionals de captura són difícilment aplicables, especialment en el cas dels ocells salvatges. Es van dissenyar trampes específiques per a capturar insectes hematòfags a partir de plaques de Petri de plàstic (8,5 cm de diàmetre; 56,7 cm²) amb una capa enganxosa de gel oliós (0,5 ml). Aquest gel, inofensiu pels ocells, es fet d'etilè/propilè/estirè, ciclopentasiloxà, un copolímer de butilè/etilè/estirè, camamilla, bisabolol i perfum. L'any 2010 es van col·locar durant 3 a 4 setmanes 51 trampes en 18 nius de berrat pescaire en 6 colònies reproductores: encanyissada i punta de la banya al delta del Ebre (Tarragona), embassament de Sant Llorenç de Montgai (Lleida), pantà d'Utxesa-Secà (Lleida) i maresma de les Filipines i estany de cal Tet a les Reserves Naturals del delta del Llobregat (Barcelona). Es van trobar un total de dues espècies de *Culicoides* (potser tres, una d'elles del complex grup anomenat "odibilis"), essent la principal espècie *Culicoides maritimus*. Les femelles de *Culicoides* recollides eren nul·líparas, o sia que no havien produït ous en no haver-se encara alimentat de sang (picat). A més el fet de que en alguns nius es trobessin també mascles (que no piquen) semblaria indicar que potser els mosquits del gènere *Culicoides* usen els nius de berrat pescaire més com a refugi que com a lloc per picar als pollets.

Pòster 39 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Use of DNA barcoding in integrative taxonomy: is the Iberian Green Woodpecker an independent species?

Guillem Izquierdo Arànega

Adreça de contacte: Guillem Izquierdo Arànega (00izquierdoguillem@santgervasi.org)

The Iberian subspecies of Eurasian Green Woodpecker (*Picus (viridis) sharpei*) has long been known to be significantly different from the nominate subspecies (*Picus viridis viridis*) in terms of morphology. Recently, different researches in the species' mitochondrial DNA, in particular cytochrome b, have pointed out the possibility of *Picus viridis* being a species complex consisting of at least two species. The aim of this article is to find evidence that *Picus sharpei* is a valid species by applying the integrative taxonomy ideas. Both morphological/behavioural and genetic evidence that support the treatment of the Iberian Green Woodpecker as an independent species have been collected and assembled from different sources. Moreover, this information has been complemented with the sequencing and comparison of the mtDNA control region of the cytochrome oxidase subunit 1 (COXI) in order to observe the rate of genetic divergence in the COI-5P gene region between the Iberian and European birds. Results show a high divergence (2.23% - 2.38%) in this region between them, supporting, along with other data collected in this article, the species level treatment of the Iberian Green Woodpecker.

Enllaç per a més informació:

drive.google.com/file/d/16iJHQL5MT8dddt2OaDzUV6oDllyKkVdJ/view?usp=sharing

Pòster 40 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Ornitofauna a la senda verda d'Onda (Castelló) ubicada al riu Anna.

Benjamin Pupla Sánchez & Joan Castany i Àlvaro

Adreça de contacte: Benjamin Pupla Sánchez (buppar@hotmail.com)

El treball mostra la presència i distribució de l'ornitofauna a un projecte de senda verda de 3.800 m de longitud ubicada al riu Anna al seu pas per la localitat d'Onda (Castelló) en 6 censos realitzats (3 d'hivern 2017-18 i 3 de primavera 2018) per tal de disposar dades per a divulgació mediambiental. Onda és una localitat de pas d'aus important. És una entrada natural a la serra d'Espadà on les aus en el desplaçament migratori postnupcial cap el sud abandonen la plana castellonenca per començar a sortejar muntanyes que aplegaran als 900 metres. Aquesta circumstància ha generat en els habitants des de temps llunyans relacions poc ortodoxes amb les aus que s'han manifestat amb pràctiques de modalitats de caça furtives. És, doncs, força important posar en valor ambiental una zona lligada físicament a la localitat. El riu roman sec la major part de l'any i només hi ha tres llocs on hi ha tolls permanents d'aigua. Les 6 jornades de transectes han generat una mostra de 3000 contactes d'individus pertanyents a 63 espècies que es distribueixen en 11 ordres d'aus. Els passeriformes són els més abundants (88,9%) seguits de lluny de columbiformes (7,3%), apodiformes (2,7%), falconiformes ciconiformes, gruiformes, coraciformes, bucerotiformes, piciformes, podicipediformes, i estrigiformes (amb representacions inferiors al 0,2 %). Es remarca la baixa presència d'aus lligades al medi aquàtic. La temporada hivernal ha estat excepcional per dos motius. Un, per la presència de trencapinyols (*Coccyzus coccyzus*) i de gabatxets (*Carduelis spinus*) i dos, per una sequera important que ve patint la zona en els darrers tres anys. Posar en valor ornitològic la zona esperem que servisca per afegir arguments conscienciadors i canvis actitudinals en una població complexa.

Pòster 41 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Pautes interanuals en la presència d'ocells marins atrets per activitats de pesca d'arrossegament al llarg de les costes mediterrànies ibèriques

Pere Abelló; Maite Louzao; Beneharo Rodríguez & Josep M. Arcos

Adreça de contacte: Josep M. Arcos (jmarcos@seo.org), SEO/BirdLife

El present treball pretén detectar, a partir de censos quantitius de les diferents espècies atretes a les activitats de pesca d'arrossegament dutes a terme per vaixells oceanogràfics durant els moments finals de la xorrada (issada a bord del còp de la xarxa). Aquests censos s'han dut a terme durant pesques experimentals d'arrossegament en les campanyes anuals de recerca pesquera MEDITS des del seu inici el 1994 fins l'any 2017, durant un període de 24 anys. S'han utilitzat dos vaixells oceanogràfics diferents: el Cornide de Saavedra i el Miguel Oliver. La zona d'estudi, costa compresa entre Gibraltar i Cap de Creus amb fondàries compreses entre 40 i 800 m, s'ha estudiat, tant a nivell global, com separant les dues grans àrees oceanogràfiques existents, la Mar d'Alboràn (amb gran influència atlàntica) i la conca catalano-valenciano-balear (de característiques plenament mediterrànies). Les campanyes han tingut una durada compresa entre un mes i un mes i mig, centrades en el mes de maig. S'han detectat un total de 28 espècies d'ocells marins. D'aquestes, 8 han estat detectades cada any, i 12 en més del 75% dels anys. La mediana del nombre de mostreigs realitzats ha estat de 109, amb un rang comprès entre 47 (1994 i 1996) i 176 (2017). Les espècies amb un grau de presència inferior al 50% no s'han tingut en compte per a les anàlisis. Les tendències interanuals en els percentatges globals de presència indiquen que la major part d'espècies observades no presenten tendències significatives. No obstant, algunes espècies, tals com *Hydrobates pelagicus*, *Sterna hirundo* i *Sterna sandvicensis* han mostrat tendències positives significatives. Cap espècie ha mostrat tendències negatives significatives en el seu grau de presència; no obstant, *Chlidonias niger* presenta un declivi molt proper a la significació estadística. Es discuteixen les probables causes de les tendències mostrades.

Pòster 42 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Impacte de la pesca recreativa sobre el corb marí emplomallat mediterrani (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*): anàlisi i gestió.

Carles Tobella; Enric Badosa; Joan Grajera; Raül Calderón; Francina Turon & Jose Manuel Arcos

Adreça de contacte: Raül Calderón (raulcalderonalvarez@hotmail.com)

Les captures accidentals d'ocells marins en arts de pesca han estat descrites arreu del planeta. La majoria d'estudis es centren a avaluar i mitigar la captura d'aus en pesqueries professionals. Però, existeix molta menys informació sobre la interacció amb la pesca recreativa, que en el cas d'espècies costaneres també és potencialment important. El present estudi quantifica l'impacte de la pesca recreativa sobre el corb marí emplomallat mediterrani, mitjançant dues aproximacions complementàries: (1) l'exploració visual dels individus capturats en el programa de marcatge d'aquesta espècie al Maresme; i (2) l'anàlisi de radiografies i dades d'ingressos als centres de recuperació de fauna de la Generalitat de Catalunya. Dels 120 ocells capturats i marcats amb anelles de lectura a distància entre 2014 i 2017, un 14% presenta senyals d'haver estat en contacte amb arts de pesca abans o després de la seva captura. Durant els censos s'han pogut detectar diversos episodis d'interacció amb pesca recreativa des de costa en dues formes diferents: atac directe a l'esquer o enredades per col·lisió amb la part aèria de la línia. D'altra banda, de les 82 baixes ingressades als centres de recuperació entre 1996 i 2015, un 45% mostra signes directes o indirectes d'interacció amb hams i línies de pesca. A més, es disposa de 15 radiografies d'aquests ingressos, dels quals en 8 s'observa material de pesca (7 de pesca recreativa i 1 sense poder diferenciar recreativa o palangre professional). Les captures en xarxes fixes, també incidents en aquesta espècie, són difícils de detectar amb aquesta metodologia. Aquests resultats posen de manifest la necessitat d'establir una regulació urgent de la pesca recreativa, excloent-la de les zones utilitzades pels corbs marins. A més, es proposen mesures de protecció per a aquests espais com línies amb boies que impedirien l'activitat en els espais sensibles i difícils de controlar.

Enllaç per a més informació: <http://cormoranmediterraneoiberico.blogspot.com/>

Pòster 43 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Utilització de recursos antròpics per part del gavià argentat (*Larus michahellis*) en la ciutat de Barcelona: mida poblacional, estructura d'edats i dinàmica estacional

María Carmona Cruz; Raül Aymí & Joan Navarro

Adreça de contacte: María Carmona Cruz (mariacarcru@gmail.com)

El gavià argentat (*Larus michahellis*) és una de les espècies més comunes a la ciutat de Barcelona, que ha passat de poques parelles en la dècada dels vuitanta a unes 400-450 parelles en l'actualitat. Aquest augment poblacional està relacionat amb la gran adaptació que té aquesta espècie d'explotar de manera eficient recursos d'origen antròpic (abocadors, pesqueries, parcs) i depredar sobre altres espècies urbanes com coloms, cotorres, amfibis i rates. L'objectiu d'aquest estudi és determinar la mida, l'estructura d'edats i la dinàmica estacional de la part de la població del gavià argentat que aprofita part dels recursos antròpics en la ciutat de Barcelona. També té com a objectius avaluar si existeixen individus que mostren una especialització per aquest tipus d'aliment al llarg del any. Per desenvolupar aquest estudi, s'ha previst censar setmanalment al llarg de l'any dos llocs de suplementació d'aliment experimental al llarg de la zona costanera de la ciutat de Barcelona. A cada cens, fem estimes del nombre d'individus per edats mitjançant l'ús de fotografies estandarditzades just en el moment de l'aportació d'aliment i també fem lectures visuals d'anells de lectura a distància amb la finalitat de quantificar l'ús a nivell individual d'aquest tipus de recurs. Addicionalment, també es fa un registre de la presència d'individus que presenten algun tipus d'alteració física (malformacions, amputacions o ferides). Els resultats preliminars de l'estudi mostren variacions estacionals, tant en el nombre d'individus com en tipus de classes d'edats, que exploten aquest tipus de recursos. A més, una part dels individus que utilitzen aquest tipus de punts de suplementació artificial mostren un cert grau d'especialització, i hi estan presents de manera consistent al llarg de l'any. Aquests resultats aporten una informació d'utilitat de cara a entendre part de l'èxit i poder gestionar la població urbana d'aquesta espècie d'ocell marí oportunista.

Pòster 44 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Restaurar no sempre és el millor: anàlisi del valor de conservació de l'avifauna de l'abocador del Garraf (Barcelona)

Miriam Ferreiro-Alarcón; Rafael Gonzalez de Lucas; Josep Calaf & Javier Quesada

Adreça de contacte: Javier Quesada Lara (jqesadal@bcn.cat), Museu de Ciències naturals de Barcelona

A Catalunya, els antics abocadors no controlats dels anys 70 estan en procés de gestió i restauració per la seva futura naturalització i integració paisatgística. Un exemple és el cas de l'antic abocador del Garraf (Barcelona), entorn de Parc del Garraf. El 2001 es va fer una restauració parcial d'una part de l'abocador, generant una zona forestada de Pineda i deixant una altra sense restaurar, donant lloc a una àrea oberta de pastura. Davant d'una previsible restauració de la zona oberta, es va analitzar la naturalització d'aquestes dues àrees per determinar si la restauració implicaria una millora en termes de diversitat i en valor de conservació de l'avifauna. Es van realitzar 13 jornades de mostreigs mitjançant transectes en l'època reproductora de l'any 2015 a les dues zones, recollint dades de presència d'espècies d'aus. Es van analitzar les diferències entre els valors de riquesa d'espècies i el valor de conservació (riquesa ponderada pel valor UICN adaptat a Catalunya, sensu Herrando et al., 2010) entre la zona restaurada i la no restaurada. Els nostres resultats mostren que en la zona oberta no restaurada hi ha una major riquesa significativa i un major valor de conservació de l'avifauna que a la zona restaurada. Considerant que tant a l'àmbit català com a europeu les espècies de les zones obertes estan patint unes davallades molt importants en comparació amb les espècies de zones forestals, es proposa la no-intervenció de l'hàbitat no restaurat. En cas de realitzar qualsevol actuació, aquesta hauria d'implicar el manteniment d'aquest hàbitat per tal d'evitar una pèrdua de valor de conservació de les espècies que hi habiten permetent a més, la generació d'un espai heterogeni i més biodivers.

Pòster 45 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Efectes de la gestió forestal sobre la comunitat d'ocells en els boscos de pinassa a Catalunya. Exemple de la relació entre la maduresa del bosc i la diversitat ornítica en un context mediterrani.

Jordi Camprodon; David Guixé & Víctor Sazatornil

Adreça de contacte: Jordi Camprodon (jordi.camprodon@ctfc.cat), Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

La gestió forestal condiciona l'estructura del bosc com a hàbitat, de manera que esdevé un element clau per determinar la capacitat d'acollida d'un rodal per als ocells. Per testar aquesta hipòtesi en boscos mediterranis es van seleccionar pinedes de pinassa a llarg del seu gradient de distribució a Catalunya. A partir d'estacions d'escola es van mostrejar rodals madurs i rodals en gestió desestructurats, d'estructura regular i irregular, que es van acompanyar d'inventaris forestals. La riquesa i abundància d'ocupants de cavitats va ser significativament molt superior en els rodals madurs, amb major abundància en els rodals singulars emplaçats al nord de l'àrea de distribució de la pinassa. Els models lineals generalitzats mixtes associen la densitat de recobriment arbori i l'alçada dominant amb l'abundància del conjunt d'ocells forestals. Més en concret, els ocells grimpadors (picots, pica-soques i raspinnell comú) s'associen a l'alçada dominant i al volum de fusta morta, mentre que per als ocells generalistes la relació és negativa. En el model s'ha incorporat la regió biogeogràfica i la localització del rodal com a variables aleatòries, per tal de controlar l'efecte de la localitat. La relació positiva amb els arbres més alts i amb el volum de fusta morta explicaria, almenys en part, la preferència dels grimpadors per les estructures de bosc madur. Probablement aquesta selecció pot explicar-se pels majors recursos tròfics i bons emplaçaments per als nius localitzats en els arbres de majors dimensions (prenent l'alçada dominant com a variable indicativa) i en la fusta morta. Es recomana que els tractaments forestals amb objectiu productiu, incloguin la preservació i millora les variables de maduresa, com són respectar una certa densitat d'arbres de grans dimensions, deixar la fusta morta que es produeix de forma natural; alhora, es proposa generar-ne de nova on sigui deficitària, per mitjà l'anellament d'arbres vius i/o decaiguts.

Enllaç per a més informació: <http://lifepinassa.eu>

Pòster 46 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Preservació de la colònia de falciot negre (*Apus apus*) a la masia de can Rigalt de Sant Adrià de Besòs

Elena Muñoz López; Nat Argullós i Romera & Sandra Heredia Hernández

Adreça de contacte: Elena Muñoz López (tirantloblanc.nat@gmail.com), Cos d'Agents Rurals

L'any 2005 l'Ajuntament va comprar la masia de can Rigalt, del segle XVIII, per a destinar-la a usos culturals, però no va ser fins el 2015 que va iniciar la rehabilitació de la masia. L'única actuació que s'ha fet fins a dia d'avui ha estat l'enderrocament de la coberta i la seva reconstrucció. L'antiga coberta destacava perquè deixava cavitats sota les teules que el falciot negre (*Apus apus*) utilitzava com a lloc de nidificació, però es desconeix el nombre de parelles que formava aquesta colònia. Arran de la rehabilitació de la teulada, es van omplir les cavitats que hi havia sota les teules destruint els llocs de nidificació dels falciots. A mitjans d'abril del 2016 el Cos d'Agents Rurals (CAR) va rebre un avís d'una entitat animalista (FAADA) que informava que els falciots no podien entrar als seus nius. Aleshores, es van iniciar les converses amb els tècnics de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs amb l'objectiu de conservar la colònia de falciots "in situ" i integrar espais de nidificació en la rehabilitació definitiva de la masia. Per aconseguir aquests objectius el CAR ha fet les següents intervencions:

- Any 2016: conjuntament amb el senyor Andrés s'amplien 16 forats preexistents a la façana que connecten amb unes cavitats fetes amb teules situades a les golfes. Dies després es veu ja entrar algun falciot en algun dels forats.
- Any 2017: es dissenyen, es fabriquen i s'instal·len 9 caixes niu de fusta als ampits de les finestres i es fa el seguiment de l'ocupació de les cavitats condicionades l'any anterior.
- Any 2018: es fa el seguiment de tots els espais de nidificació. En anys successius es continuarà el seguiment de la colònia i, quan comencin les obres, es supervisaran per tal que no afectin la temporada de reproducció i es preservin els espais de nidificació.

Pòster 47 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Importancia de las canteras en la colonización del Búho real (*Bubo bubo*) en entornos antropizados y naturales de ámbito mediterráneo

Gabriel Llorens; Eva Bosch; Rafa Muñoz & Joan Ferré

Adreça de contacte: Gabriel Llorens (gabilllorens@hotmail.com), Societat Valenciana d'Ornitologia

Durante dos años (2016 y 2017) se muestrearon canteras en la provincia de Valencia con el objetivo de detectar la presencia y reproducción del Búho real (*Bubo bubo*). Se seleccionaron canteras tanto en entornos muy antropizados como en ambientes naturales. El objetivo del estudio era comprobar si las canteras podían funcionar como lugares de cría en diferentes tipos de ambientes, y si las poblaciones se habían expandido a zonas, a priori poco favorables para la especie, aprovechando estos hábitats artificiales donde no había presencia de búho en las últimas décadas. También se ha tratado de obtener todo tipo de información en cuanto a parámetros reproductivos y recursos tróficos. El estudio ha revelado que el Búho real ha colonizado amplias zonas gracias a las canteras en lugares tradicionalmente desfavorables para la especie. En algunos de estos lugares las canteras, con sus cortados y repisas artificiales, funcionaron como pequeñas islas en entornos muy urbanizados. Se encontraron búhos en 18 canteras de un total de 30 muestreadas. De esas 18 canteras positivas se constató la reproducción en 11 diferentes, algunas de las cuales incluso estaban siendo explotadas. La tasa promedio de vuelo ha sido de 2,62 pollos/pareja con éxito reproductor (n:18) durante los dos años de seguimiento. Se encontró poca variedad en la alimentación en las canteras de entornos muy humanizados. De un total de 248 presas, las más numerosas fueron: rata gris (*Rattus norvegicus*) (n: 99), conejo (*Oryctolagus cuniculus*) (n:71) y erizo común (*Erinaceus europaeus*) (n:48). El trabajo muestra una gran capacidad de adaptación del Búho real a entornos muy antropizados aprovechando hábitats artificiales y un recurso trófico muy asociado al hombre como la rata gris.

Pòster 48 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

El Vilabort (*Passer hispaniolensis*) torna a reproduir-se al País Valencià. Història de la seua desaparició i del seu retorn.

Rafa Muñoz i Bastit

Adreça de contacte: Rafa Muñoz i Bastit (rafelbastit@yahoo.es)

L'estiu de 2017 es va poder comprovar la reproducció del *Passer hispaniolensis* al País Valencià després de molts anys sense cites. Segons la poca bibliografia trobada de l'espècie es dedueix que es reproduïa a les comarques costaneres del País Valencià a mitjans del segle XX. Repàs de les cites trobades, dels noms emprats i de l'estatus històric proposat pels diferents autors. Hipòtesi de les causes de la seua desaparició, delimitació del període sense detecció de l'espècie. Documentació i seguiment de la progressiva tornada junt amb l'expansió de l'espècie a la península Ibèrica. Notes sobre el lloc triat per reproduir-se, estimació de parelles, relació interespecífica i intraespecífica observada. Hipòtesi de l'origen geogràfic dels exemplars reproductors. Proposta de canvi del nom valencià del *Passer hispaniolensis*.

Enllaç per a més informació: <http://svorequenautiel.blogspot.com/>

Pòster 49 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Projecte ÒLIBA - APNAE

Èlia Cabello Palahí & Guillem Arrufat Tena

Adreça de contacte: Èlia Cabello Palahí (projecteoliba.apnae@gmail.com)

Des del 2013, el Projecte Òliba pretén millorar la disponibilitat de punts de nidificació d'aquesta espècie al Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Durant aquests anys s'han establert des d'un inici de 18 punts de possible nidificació el 2013 a 23 punts el 2015, 21 dels quals són caixes niu de fusta que s'han anat instal·lant -construïdes a partir de caixes cedides per Siemens i fetes per voluntaris del Projecte i de l'APNAE- i els 3 restants, nius naturals. Aquests punts es controlen sobretot durant els períodes d'hivernada i de cria, on es revisa l'estat de la caixa niu i l'ocupació d'aquesta. Fins ara, només s'anellaven els polls entre els mesos de maig-juny, però des d'aquest any que també s'anellen els adults, a fi d'una obtenció més robusta de dades i poder realitzar un estudi sobre la població d'òlibes del Parc. L'any 2014, quan es va realitzar la primera revisió, l'ocupació per òlibes va ser de 3 punts (17%) i el 2015 va ser de 7 punts (30,4%). Malauradament, el 2016 va disminuir fins a 3 punts ocupats per òlibes (13%, ja que el nombre de punts de possible nidificació és més gran que al 2014). L'any passat es varen revisar 13 del 23 punts i 7 d'aquests estaven ocupats per òliba (54% sobre 13 i 30,4% sobre 23). Aquest 2018, fins el mes de maig, les caixes revisades han estat 17, amb una ocupació de 5 punts (29,4% sobre 17 i 21,7% sobre 23). Durant el període d'estudi s'observen varis augments i disminucions de la població d'òlibes, probablement degut a l'ocupació de les caixes per altres espècies, a la mort d'alguns individus adults, a la climatologia, a la facilitat per trobar les caixes niu establertes, etc.

Enllaç per a més informació: <https://apnae.org/que-fem/projectes/projecte-oliba?lang=cat>

Pòster 50 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

La colonia de Garza Real (*Ardea cinerea*) de la punta de la banya (Delta del Ebro, N. E. Península ibérica). Un hotel para otras aves

Josep Garcia; Pedro Bescós; Xavier Tomas & Carles Domingo

Adreça de contacte: Josep Garcia (josepgarciaga@gmail.com)

En un pequeño y protegido islote de la Punta de la Banya (delta del Ebro, Tarragona) existe una colonia mixta de ardeidas establecida en 2003. En 2018 hubo 17 nidos de garza real (*Ardea cinerea*) y unos 78 nidos de garceta común (*Egretta garzetta*), todos en *Pinus halepensis*. Desde 2009, con la colonia consolidada, se lleva a cabo un control de nidos de garza real (censo y anillamiento de pollos). Las parejas adultas y más veteranas poseen nidos mayores que aquellas formadas por al menos un ave joven. Las dimensiones oscilan entre los 80 y los 150 cm de diámetro mayor, plataformas susceptibles de ocupación por otras aves. Las revisiones anuales han ido revelando, de manera azarosa, la ocupación de nidos por parte de especies que por lo inusual, y en algún caso excepcional, aquí presentamos. Hemos documentado su uso por parte de garceta común (*Egretta garzetta*), ánade real (*Anas platyrhynchos*), cernícalo común (*Falco tinnunculus*) y búho chico (*Asio otus*). En todos los casos se llegó a completar el ciclo reproductor con éxito. Estas especies pueden ocupar nidos abandonados de otras aves (córvidos y rapaces especialmente). En el caso de garceta no existe revisión bibliográfica al respecto, pero en las campañas se ha observado con regularidad al menos una puesta o pollitos no volantones en nido abandonado de garza. Para azulón si existen citas (escasas) sobre uso de nidos de *Ardea* (Flint et al.1984, González 2017) un hecho también constatado personalmente en dos ocasiones en la colonia de la Banya. Pero los casos más peculiares son los de cernícalo común (2 registros) y búho chico (1 registro) pues hasta la fecha solo existía un cita de nidificación en nido de garza real respectivamente (Shrubb 1993, Köning & Weick 2008) lo que pone en relieve la excepcionalidad de los hallazgos.

Pòster 51 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Primeres dades de la població reproductora de Falcó mostatxut (*Falco subbuteo*) als secans de la plana de Lleida

Joan Rodríguez Rosario & Carlos Palacín Moya

Adreça de contacte: Joan Rodríguez Rosario (txonimat@gmail.com)

El falcó mostatxut és un dels rapinyaires més desconeguts de la península ibèrica i són molt escassos els estudis sobre la seva biologia i ecologia reproductiva. L'any 2016 es va iniciar el seguiment de la població reproductora de falcons mostatxuts als secans de la plana de Lleida (principalment de les ZEPAs de Bellmunt-Almenara, Plans de Sió i Belianes-Preixana). En aquestes ZEPAs es van controlar 18 territoris ocupats (any 2018) en una superfície de 174 km² (10 parelles/100 km²), es tracta per tant d'un lloc d'elevada densitat. Els territoris més pròxims amb niu ocupat estaven separats per tan sols 529 m. L'hàbitat principal són els cultius cerealistes de secà amb ametllers als marges de les parcel·les. Dels 38 nius controlats, 24 estaven en ametller (63%), 9 sobre alzina (24%), 2 en freixe (5%), 2 en lledoner (5%) i 1 en om (3%). Els nius estaven construïts en 35 casos per garsa (*Pica pica*) (92%) i 3 per cornella negra (*Corvus corone*) (8%). L'alçada mitja ($\pm$ DE) dels arbres ($n = 38$) va ser de $6,3 \pm 1,7$ m i la dels nius de $5,3 \pm 1,6$ m. En quant a la fenologia, els primers mostatxuts es van observar als seus territoris el 13 d'abril. La posta més primerenca es va registrar, aproximadament, el 10 de juny. La productivitat va ser de 1,12 polls/parella que intenta la reproducció ($n=33$). Catorze parelles van fracassar, en dos ocasions per predació dels polls. A més, s'ha iniciat el marcatge de polls amb anelles de lectura a distància, durant els mesos de juliol i agost dels anys 2017-2018 es van marcar 31 polls amb anella metàl·lica i anella de PVC (codi alfanumèric blanc sobre fons blau).

Pòster 52 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Living on the edge: Preliminary analysis of the breeding population of crested and coal tits at high elevations.

Jana Marco Tresserras; Albert Burgas & Bernat Claramunt López

Adreça de contacte: Jana Marco Tresserras (janamarco13@gmail.com)

Mountain environments are amongst the most threatened environments by global warming, with already evident effects (e.g. glacier melting). Studying how species are adapting to these new conditions and how they may take advantage of new opportunities is fundamental to understand the global process of climate change. Passerine birds are the most abundant taxonomic group of vertebrates in the Pyrenees, but only some species inhabit the forested lands at higher elevations, where nesting opportunities are scarce and climatic conditions are harsh. Two of these species, the crested tit (*Lophophanes cristatus*) and the coal tit (*Periparus ater*), can be found along the whole elevational gradient. The aim of this project is to monitor the fitness of these two species at the low and high distribution edges of black pine forests of the Pyrenees. In May 2016, we installed a total of 108 nest boxes at higher elevations; and 50 more were installed at the lower range in September 2017. All nest boxes have been checked once a month from May to October, recording any sign of reproduction (nest, eggs, chicks); 11 ringing stations were settled in May 2017 (7 at high and 4 at low elevation), with ringing campaigns occurring almost daily in May-June (20 days), July (30 days), and September (20 days). When captured, adults of both species are marked, and standard morphometric measures are taken. Here we show the first results of the breeding population of crested and coal tit at the highest altitude range of the species and discuss the morphometric differences between the low and high populations. In 2017, only coal tits at higher elevation were fatter than the low elevation individuals; similarly, the expected breeding patterns (crested tits first and then coal tits) differed between 2016 and 2017, likely due to the differing environmental conditions.

Enllaç per a més informació: <http://earthwatch.org/expeditions/wildlife-in-the-changing-andorran-pyrenees>

Pòster 53 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Nidificació de l'abellarol *Merops apiaster* a l'illa de Menorca

Raül Escandell Preto & Xavier Méndez Chavero

Adreça de contacte: Raül Escandell Preto (raulescandell@gmail.com)

Durant els anys 2012 i 2013 es va realitzar un estudi sobre la nidificació de l'abellarol *Merops apiaster* a l'illa de Menorca amb la finalitat de conèixer i fer una estima de la seva població. Es van visitar totes les colònies conegudes fins el moment i, a més, es van prospectar totes les zones adients per a la cria d'aquesta espècie. Es van localitzar un total de 18 colònies actives repartides, principalment, per la part centre-oest i nord-oest de Menorca. Es va estimar una població d'entre 149 i 216 parelles nidificants. Sembla que hi va haver un alt abandonament de les zones històriques de nidificació, ubicades als sistemes dunars més litorals, amb un desplaçament cap a àrees arenoses d'interior amb una predisposició a ubicar els nius al terra, abandonat els típic talussos d'arena on sempre havien criat. Sembla que la població ha patit un fort descens des de meitat o finals dels anys 80 del segle passat. La pèrdua d'hàbitats adients per a la cria i, sobretot, la pressió humana semblen ser les principals causes d'amenaça per a l'espècie a dia d'avui.

Enllaç per a més informació: www.menorcasom.org

Pòster 54 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Resultats preliminars dels primers anys d'anellament i educació ambiental al riu Ripoll de Sabadell

Marcelo Brongo; Xavier Jordà & David López

Adreça de contacte: David López (david.lopbos@gmail.com)

L'ADENC (Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura de Catalunya) porta des de l'any 2009 duent a terme un projecte de recuperació ecològica al riu Ripoll al seu pas per Sabadell anomenat "Fes reviure el Ripoll". Abans d'iniciar el projecte, el Ripoll era en aquesta zona un riu ecològicament pobre, amb poca diversitat i amb alta densitat de canyars que impedièren el desenvolupament d'un bosc de ribera. Tanmateix, amb quasi deu anys d'actuacions, la cosa ha canviat al tram custodiat per l'ADENC. En paral·lel, membres del grup d'ornitologia de l'ADENC van engegar l'any 2013 una estació d'anellament al límit del tram d'actuació. La intenció era realitzar jornades d'anellament obertes al públic un cop al mes durant la tardor-hivern (d'octubre a desembre) i durant l'hivern-primavera (de gener a maig). A les sessions d'anellament s'hi van col·locar entre 6 i 8 xarxes totalitzant uns 84 metres de xarxa, quasi sempre en les mateixes zones: una xarxa travessant el riu, una altra en un petit bosc a 50 m del Ripoll i la resta en bateria entre un canyar a la riba del riu i uns horts. En un principi, l'anellament només pretenia ser una activitat d'educació ambiental per a qui volgués venir a conèixer la diversitat d'avifauna del riu Ripoll. Tanmateix, després de cinc anys ininterromputs d'obtenció de dades (1160 captures de 47 espècies diferents fins maig de 2018) es poden començar a estudiar algunes tendències pel que fa a la biodiversitat potencial de l'hàbitat, al nombre de recaptures i a la supervivència dels individus, etc. Amb aquests resultats esperem també analitzar si es produeix alguna evolució en la composició d'espècies al llarg dels anys, tenint en compte les actuacions de millora del projecte "Fes reviure el Ripoll" de l'ADENC.

Pòster 55 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

La Feixa dels Ocells de Can Coll. Eina d'educació ambiental

Roser Armendares Calvet & Joan Ramon Cueto Gañet

Adreça de contacte: Roser Armendares Calvet (rarmendares@parccollserola.net)

La Feixa dels Ocells de Can Coll és una antiga feixa de conreu condicionada per a l'observació dels ocells hivernants al Parc Natural de la serra de Collserola. Consta de 5 aguaites fets amb estructura metàl·lica i coberts amb lona de camió. 5 menjadores, una petita bassa artificial, una zona conreada i una altra zona amb una plantació d'arbres de fructificació tardana. Es un recurs imprescindible per a diferents programes educatius dirigits al cicle superior de l'ensenyament primari i pel primer cicle de l'ESO. També és un recurs que s'ofereix els diumenges a tota aquella persona interessada en l'ornitologia.

Pòster 56 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Les "Pàgines Verdes" al Carrilet: més de 25 anys de divulgació ornitològica a la premsa comarcal.

Francesc Moncasí Salvia

Adreça de contacte: Francesc Moncasí Salvia (fms@lleida.com)

El Carrilet és una revista de premsa comarcal editada a Bellvís -Els Arcs (el Pla d'Urgell), amb més de 40 anys de trajectòria. Com altres publicacions d'aquest sector, té una temàtica diversa, en funció de les inquietuds dels col·laboradors que hi escriuen, si bé el fil conductor és la vida al poble i les activitats que s'hi fan, a més de tractar sobre diferents temes d'àmbit més general des de un punt de vista local. Tan l'equip editorial com els col·laboradors, habituals o esporàdics, treuen endavant la revista de forma completament altruista. L'any 1992 comença la secció "Pàgines Verdes", amb la voluntat d'incloure també al Carrilet temàtica naturalista. Des de l'inici es van dedicar a divulgar les diferents espècies d'ocells que es podien veure al poble i també a la comarca. Fins avui, s'han publicat de forma ininterrompuda, en cada revista, un total de 140 articles, i s'hi ha tractat 246 espècies d'ocells. Amb el temps, s'acabarà convertint en un catàleg, per fascicles, de totes les espècies d'ocells del Pla d'Urgell. Actualment és una de les seccions més antigues de la revista i compta amb molta acceptació dels lectors. Possiblement una de les causes de l'acceptació sigui l'estil de redacció, centrat en captar l'atenció del lector, estigui interessat o no en els ocells. Així, només es tracten ocells citats a la comarca, es publiquen a la època en que es poden veure, s'empren els noms populars locals (p.ex.: covatxo en lloc de còlit gris, esparavè en lloc de xoriguer), i s'inclouen sempre dades o topònims que puguin reconèixer els lectors (p.ex.: és una espècie vista 3 vegades els darrers 5 anys al Tossal Roig de Bellvís). Finalment, al llarg dels anys han col·laborat amb l'autor molts ornitòlegs, cedint generosament les seves dades i/o fotografies, lo qual ha permès arribar tant lluny.

Pòster 57 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

BiObserva, ciència ciutadana a l'empresa

Sergi Conde Lázaro

Adreça de contacte: Sergi Conde Lázaro (sconde@aiguesdebarcelona.cat), SUEZ - Aigües de Barcelona

Què és BiObserva? BiObserva és un programa de voluntariat ambiental impulsat per SUEZ en col·laboració amb l'Institut Català d'Ornitologia (ICO). S'inicia al 2017, i els participants voluntaris són treballadors de les instal·lacions de tractament d'aigua que SUEZ gestiona al territori espanyol. De manera innovadora, aplica la metodologia de la ciència ciutadana a l'entorn empresarial. Els voluntaris reben formació en ornitologia, guia de camp, binocles i altres materials. Aquests, mitjançant llibreta de camp o l'app de BiObserva, reporten observacions d'aus durant la jornada laboral que s'incorporen al web obert www.biobserva.com. La informació, revisada des de l'ICO, s'integra en les seves bases de dades. El programa està centrat en 20 espècies bioindicadores d'hàbitats representatius, tot i que se'n poden registrar d'altres. Des de 2018, un cop els voluntaris tenen formació i experiència suficient, les dades s'integren també a bases de dades de major abast o s'utilitzen per anàlisis en treballs d'abast general. Així mateix, des del programa es col·labora en activitats mediambientals, establint sinèrgies amb entitats del tercer sector, i es treballa per naturalitzar les instal·lacions. L'objectiu de BiObserva és fomentar que els treballadors coneguin l'entorn natural local, incidint sobre la seva satisfacció personal i sentiment de pertinença a la companyia. Les dades obtingudes permeten proposar actuacions de naturalització a les instal·lacions, convertint-les en agent clau del desenvolupament sostenible de l'entorn proper. I per altra part, amb la seva cessió a bases que les utilitzen per estudis externs es contribueix a avançar en el coneixement de la biodiversitat. Algunes xifres sobre BiObserva: 165 voluntaris a 86 instal·lacions que hi dediquen uns 20 minuts setmanals han comptabilitzat 20.280 observacions (independentment del nombre d'exemplars) de 207 espècies. S'han dut a terme 28 formacions de 3,5 hores per part de l'ICO, SEO BirdLife, SOM, ANEGx i altres entitats naturalistes locals, dirigides a prop de 200 voluntaris.

Enllaç per a més informació: <https://www.biobserva.com/>

Pòster 58 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Presentació dels llibres "Els ocells del jardí a mida natural"/"Los pájaros del jardín a tamaño natural"

Daniela Strauß

Adreça de contacte: Daniela Strauß (daniela.strauss@yahoo.com)

El llibre tracta 60 espècies comunes que es troben en jardins i parcs de pobles i ciutats. La novetat d'aquest llibre és que tots els ocells es mostren en la seva mida natural. Per això ha tingut molt d'èxit a Alemanya i altres països, com França i Itàlia. De cada espècie d'ocell podreu trobar les seves característiques generals així com la fotografia que inclou els trets particulars per la seva identificació. Espero que sigui de molt d'interès pels observadors d'ocells a Catalunya i Espanya. També estic contenta de poder presentar-vos el meu llibre en català i castellà, les llengües del país on visc.

Enllaç per a més informació: www.cossetania.com/els-ocells-del-jard-2191

Pòster 59 (Dissabte 13 d'octubre, 13:15)

Diccionari dels ocells del món: el projecte

Àlex Mascarell Llosa; Glòria Fontova Hugas; Rafael Cebrian López; Jordi Clavell Corbera; Manuel-Enric Giménez Contreras & Raül Aymí Cubells

Adreça de contacte: Àlex Mascarell Llosa (amascarell@bsmsa.cat)

Aquest diccionari és un projecte ambiciós i global que vol oferir més d'11.000 termes corresponents a les espècies d'ocells d'arreu del món en català. L'obra, elaborada conjuntament per l'Institut Català d'Ornitologia i el TERMCAT, conté un bon nombre de denominacions catalanes de nova creació que han estat proposades seguint els Criteris per a la denominació catalana d'ocells, elaborats pel TERMCAT i aprovats pel Consell Supervisor. Aquests criteris han permès treballar, amb coherència i uniformitat, el corpus català de partida proposat per l'equip d'especialistes, format per Raül Aymí, Rafel Cebrian, Jordi Clavell, Manuel-Enric Giménez i Àlex Mascarell, que ja havien iniciat aquest projecte des del 2013 i que van assumir la coordinació científica sota el nom de la Comissió dels Noms dels Ocells en Català (CNOc).

Des del 23 de maig de 2017 està disponible per a la consulta en línia la primera part del Diccionari dels ocells del món que correspon als ocells no passeriformes. Aquesta primera part recull 4.613 noms catalans d'ocells, en correspondència amb 5.676 noms científics, que es presenten en 4.510 fitxes terminològiques relatives a les espècies d'ocells no passeriformes de tot el món, classificades en 35 ordres i 105 famílies. Cada fitxa inclou una denominació catalana (o més d'una), els equivalents en castellà, en francès, en anglès i en alemany, i el nom científic de l'espècie. El diccionari també inclou il·lustracions i, quan s'ha cregut convenient, notes amb més informació sobre els termes. Aquesta comunicació presenta els detalls sobre l'origen i situació actual del projecte.

Enllaç per a més informació: http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/233/

Pòster 60 (Dissabte 13 d'octubre, 13:30)

Diccionari dels ocells del món: els criteris

Àlex Mascarell Llosa; Glòria Fontova Hugas; Rafael Cebrian López; Jordi Clavell Corbera; Manuel-Enric Giménez Contreras & Raül Aymí Cubells

Adreça de contacte: Glòria Fontova Hugas (gfontova@termcat.cat), TERMCAT

El projecte del Diccionari dels ocells del món, elaborat conjuntament per l'Institut Català d'Ornitologia i el TERMCAT, ha suposat un doble repte terminològic. D'una banda, i amb l'objectiu de disposar d'una nomenclatura ornitològica catalana global, paral·lela a la d'altres llengües com l'anglès, el francès o el castellà, s'ha treballat en la revisió i la compleció de les denominacions catalanes de les diferents espècies d'ocells del món a partir de l'actualització de les obres ornitològiques de referència internacional.

D'altra banda, per tal de garantir la sistematicitat, la coherència i la uniformitat de les denominacions catalanes de nova creació, s'han elaborat els Criteris per a la denominació catalana dels ocells que, juntament amb el diccionari, estan disponibles per a la consulta en línia des del web del TERMCAT. Els criteris, de caràcter lingüístic i terminològic, han estat consensuats amb l'equip d'experts de la Comissió dels Noms dels Ocells en Català (CNOC), que ha assumit la coordinació científica de l'obra, i aprovats pel Consell Supervisor del TERMCAT, l'òrgan encarregat de la normalització terminològica en català. Es tracta d'un conjunt de criteris generals que recullen una sèrie de recomanacions relatives a la nomenclatura ornitològica, des de l'adaptació al català dels tàxons llatins corresponents als nivells d'ordre i família fins a la creació de nous noms comuns d'espècies, tenint en compte la tradició denominativa catalana i les solucions acordades en altres llengües.

Aquesta comunicació exposa els detalls sobre aquests criteris que han servit de referència en la presa de decisions per a l'establiment de la nova nomenclatura i per a l'aplicació de canvis en la denominació d'algunes espècies significatives.

Enllaç per a més informació:

<http://www.termcat.cat/docs/docs/DenominacioCatalanaOcells.pdf>

Pòster 61 (Divendres 12 d'octubre, 19:15)

Estudi etimològic de la nomenclatura científica dels ocells de Catalunya: l'aportació de les llengües clàssiques en la taxonomia moderna

Enric Ortega i Gonzàlez

Adreça de contacte: Enric Ortega i Gonzàlez (enricortega@hotmail.com)

Després de segles d'intents d'establir una classificació unívoca i inequívoca dels organismes vius, Carl von Linné va definir el seu sistema de nomenclatura binomial a mitjan segle XVIII. Aquest es basà en un sistema jeràrquic i ben organitzat on s'estructuraren els diferents organismes a partir del nucli que suposaven les espècies. Aquestes s'aglutinaven en gèneres i aquests en famílies, i la variabilitat intraespecífica es distribuï en subespècies. Linné va establir una nomenclatura per aquest sistema que es basà en la llengua de la ciència del moment, el llatí, i també del grec clàssic. Fou en llatí que definí els noms del seu sistema i en descrigué les espècies. Més de dos segles més tard, avui en dia aquest sistema continua plenament vigent en la classificació del món animal, vegetal i fúngic i, fins i tot, s'ha aplicat a d'altres camps com es la nefologia. Aquest article analitza els noms que han servit per nodrir el sistema de nomenclatura en el cas concret dels ocells de Catalunya i en cerca l'origen pel que fa a les llengües d'on provenen, majoritàriament el llatí i el grec clàssic, però també el francès, l'italià, el noruec, l'occità, el rus i les llengües dels indis mexicans. Finalment, aquest treball estudia la motivació que va donar lloc al nom de les espècies. Per exemple, si es van anomenar per característiques morfològiques, a partir de noms autòctons originals, per la mitologia associada o bé a partir de la seva distribució.

Enllaç per a més informació:

http://www.ornitologia.org/ca/queoferim/divulgacio/publicacions/rco_pdf_2017_17_02.html

Pòster 62 (Divendres 12 d'octubre, 19:30)

Viquiprojecte ocells: una eina de coneixement lliure i col·laboratiu a la viquipèdia

Vicenç Allue Blanch & Alex Hinojo Sanchez

Adreça de contacte: Vicenç Allue Blanch (vicenc.allue@uab.cat), Universitat Autònoma de Barcelona

En el marc del coneixement i ciència oberta sobresurten els projectes de la Fundació Wikimedia com un dels principals vehicles de generació de continguts lliures, especialitats i de qualitat d'abast global. La Viquipèdia té la missió que tot el coneixement humà estigui a l'abast de tothom i en la seva llengua. Per part de la viquipèdia en català, aquestes propostes agafen el compromís que aquest coneixement estigui disponible en la nostra llengua, alhora que la nostra ciència i cultura puguin difondre's en el màxim de comunitats lingüístiques vinculades a la viquipèdia. Una de les eines que els gestors de la viquipèdia s'han dotat per generar contingut de qualitat han estat els viquiprojectes: propostes de treball participatiu, obertes a tothom, que generin dinàmiques de treball en la creació d'articles de qualitat en una branca del coneixement especialitzat. Analcem en aquest treball els eixos principals de la proposta d'un "Viquiprojecte Ocells" en el marc de la viquipèdia catalana. S'estudien viquiprojectes similars en altres llengües: anglès, francès, espanyol, i les seves característiques. S'elabora una proposta inicial a partir de la qual es formulen els eixos principals per la preparació dels articles relacionats amb el món de l'ornitologia. Per conèixer quin és l'estat de la qüestió amb el que partim en aquest camp a la viquipèdia en català, s'avaluen comparativament les entrades existents en català i les altres comunitats lingüístiques esmentades i es presenta una primera proposta de treball: Viquiprojecte Ocells, a partir del qual es podran començar a generar nous continguts ornitològics de forma oberta i participativa.

Comunicacions web

Comunicació web 1

31 anys de GRUP AU D'ORNITOLOGIA a Castelló

Joan Castany i Àlvaro

Adreça de contacte: Joan Castany i Àlvaro (grupaucastello@gmail.com)

Fou fundat l'any 1987. No estant en condicions d'afermar què és primer si fer ciència o conservar, el grup es decidí per la primera, "conditio sine qua non" per a dur a terme "a posteriori" una divulgació que acabaria, irremeiablement en la conservació. Començà com a grup d'anellament i poc a poc es veren possibilitats de treure-li partit didàctic com a eina per a canviar actituds en persones normalment joves de les comarques castellonenques molt donades des de temps immemorials a mantenir relacions poc ortodoxes amb les aus. El temps va eixamplar el grup, va madurar les persones i va permetre que aquestes s'implicaren poc a poc en projectes a llarg termini que han fet de l'associació un referent en molts àmbits d'actuació. Cal assenyalar en primer lloc les estacions d'esforç constant (EEC): P.N. Prat de Cabanes-Torreblanca (1990-2018); Paisatge protegit de les Goles del Millars (1994-2018); Projecte Piccole Isole (1994-2018); Marjal d'Almenara (2014-2018). Els projectes PASER: marjal de Penyíscola, P.N. del Penyagolosa. El seguiment d'aus passeriformes amb caixes niu (Xodos, Suera, Benicàssim, Almenara). Els censos (Prat Cabanes, Goles Millars, Benicàssim, Onda, Castelló de la Plana, de rapinyaires al Desert de les Palmes, Clot de Borriana, Almassora, Marató Ornitològica dels Ports. Les activitats d'educació ambiental en centres escolars amb actuació directa sobre més de 35.000 escolars de diferents edats. La divulgació didàctica i científica a diferents nivells; 85.000 Guies d'Aus de la Comunitat Valenciana editades i esgotades i participació en l'edició de la Revista de CC. de la Terra NEMUS; realització de programes de ràdio; beques d'investigació per a universitaris. La implicació en activitats conservacionistes relacionades amb modalitats de caça furtives. I una aposta contínua per la normalització lingüística de la nostra malmesa llengua en tot allò relacionat amb el nostre ventall d'activitats.

Comunicació web 2

Cens de mussol comú (*Athene noctua*) a la plana deltaica del Llobregat

Nat Argullós; Júlia Alcaraz; Ferran Arenas; Marcos Barba; Raúl Bastida; Andreu Burguera; Belen Castillo; Paco Escudero; Xavier Folqué; Rafael González; Sergio Hoces & Jordi Jiménez

Adreça de contacte: Nat Argullós (tirantloblanc.nat@gmail.com)

La plana deltaica del Llobregat és una zona agrícola important, en concret l'àrea on s'està fent el cens de mussol comú (*Athene noctua*) està situada a l'hemidelta Sud, es troba dins del Parc Agrari del Llobregat, als municipis de Sant Boi de Llobregat, El Prat de Llobregat, Viladecans i Gavà. Al llarg dels anys aquesta plana agrícola ha anat minvant, hi ha hagut una important pèrdua de sòl agrícola que s'ha urbanitzat i, la resta, ha quedat fragmentada per la construcció d'infraestructures. En aquesta zona, el mussol era una espècie ben representada i pensem que tots aquests canvis han influït negativament en la seva distribució. Per això, l'objectiu del cens és conèixer la distribució i la densitat actual de l'espècie i veure quines futures actuacions podrien afavorir-la, com ara la preservació de l'espai i de determinats hàbitats o bé la col·locació de caixes niu.

La metodologia d'estudi es basa en el protocol de playback establert per David H. Johnson, Dries Van Nieuwenhuysse i Jean-Claude Génot, que consisteix en la utilització de reclam durant l'època de nidificació del mussol (febrer-maig). L'àrea d'estudi es divideix en quadrícules de 500x500m i al centre de cada una d'elles es situa l'estació. L'escolta consisteix en reproduir durant 2 minuts el reclam del mussol i repetir-ho 3 cops amb períodes de silenci d'1 minut. L'estudi va començar el 2016 i els objectius que ens proposàvem eren delimitar l'àrea d'estudi, establir les estacions d'escolta i familiaritzar-nos amb la metodologia i la presa de dades. El 2017 l'objectiu principal va ser detectar presència de mussol comú a tota l'àrea d'estudi amb la realització de com a mínim una escolta a cada estació. El 2018 l'objectiu era fer repeticions a cada estació d'escolta amb l'objectiu de determinar la densitat de l'espècie.

Comunicació web 3

Conservació, seguiment de la biologia reproductiva i migració del xot (*Otus scops*)

Joan Carles Abella; Yago Brugnoli; Toni Canet; Arnau Bonan & Jacob González-Solís

Adreça de contacte: Joan Carles Abella (otusco@gmail.com)

Des dels primers marcatges a la comarca d'Osona cap a l'any 1998 fins l'actualitat en diverses localitats catalanes s'ha dut a terme accions de conservació, estudis de biologia reproductiva i migració entre d'altres. Actualment ja s'ha superat el miler d'exemplars marcats. Es tracta d'un espai web que aglutina tot un col·lectiu de persones dedicades a l'estudi, conservació i divulgació del xot (*Otus scops*), d'una manera o d'una altra, centrats a Catalunya, així com en altres indrets de la seva àrea de distribució. Per extensió igualment es duen a terme activitats amb altres estrigiformes. L'espai web serveix d'eina de comunicació, entre els diferents integrants, utilitzant formularis, per recollir informació general sobre les ocupacions de caixes-niu en les diferents estacions de seguiment.

A la web s'hi mostra un resum de les diverses accions realitzades i alguns dels resultats. Sent una bona eina per donar a conèixer la imprescindible tasca de divulgació de tot projecte. Per una banda hi ha informació referent al xot i per altra les caixes-niu i la seva gestió com a element clau per a la conservació de l'espècie. Entre les pàgines s'hi pot trobar informació sobre com identificar el xot, a través de fotografies i també un espai on hi ha col·leccions d'ales d'altres estrigiformes. Pel que fa a les caixes-niu s'hi pot veure des del model emprat (amb mides), el sistema de subjecció i revisió o algunes filmacions. També hi ha gràfics d'activitat a partir d'un comptador d'entrades i sortides. O el que són interaccions amb altres espècies.

En l'apartat d'estudi bàsicament es presenten algunes línies de recerca amb les que es treballa, en alguns casos amb informes de resultats disponibles. De cara a la divulgació s'hi pot trobar material didàctic per a tallers, fotos de mussols o presentacions de diverses expedicions realitzades. A nivell de resultats, una de les primeres sorpreses va ser a nivell de dieta dels polls, al trobar micromamífers i ocells a la fase final del seu desenvolupament (corroborat amb canvis en els patrons d'activitat).

Una altra sorpresa són els nivells de metalls pesants en ploma, han resultat ser més alts a les zones on passen l'hivern que a Catalunya. Un dels darrers controls destacables és el d'un exemplar anellat el 2016 al C. R. Fauna de Torreferrussa, procedent de Tordera i alliberat a Calldetenes, el qual ha criat enguany en una de les nostres caixes-niu a Balenyà.

Enllaç per a més informació: <https://sites.google.com/site/collectiulaxuta/>

Comunicació web 4

Different winter strategies in a group of siskins (*Spinus spinus*) in a wintering quarter in southeastern Spain

Jana Marco Tresserras; José Luis Cantó Corchado; Alejandro Alamán Requena & Miryam Palomo Sepúlveda

Adreça de contacte: Jana Marco Tresserras (janamarco13@gmail.com)

Winter quarters have an important role on individual fitness and survival rates when food availability become scarce at the breeding sites. During harsh winter, good knowledge of the area, location of resources and retention of good quality territories can become critical to ensure survival of the winter bird population, having even an effect on sexual selection and reproductive success at the breeding sites. For these reasons, strong fidelity to either a breeding or wintering area can be found in several bird species. In this study we examine differences in wintering strategies in Siskins (*Spinus spinus*), a typically nomadic species, through different winter seasons, in a wintering quarter at southeastern Spain. Since 2005 to 2018 we recorded 4 different massive irruptions of siskins at the study area located in Font Roja Nature Park, Alcoi (Alicante) (winters: 05-06, 14-15,15-16,17-18). A total of 508 siskins were captured and ringed. Following variables were record for each individual: sex, age, wing-length, tarsus, P3 length, weight, fat and muscle. In 2017-2018 winter, initial and last capture were also recorded for all birds, and P2-P10 lengths and molt extension were taken for 137 of 337 siskins captured. Our results show that sex ratio and age proportion changed gradually between winter irruptions. Sex-ratio: 50-50 to 20-70 (♀-♂). Age proportion: 20-70 to 50-50 (adult-juvenile). Using extensive data from winter 17-18, we compared wing-shape variation, moult extension of juveniles, sex-ratio, age proportion and body measurements between groups of siskins with different wintering strategies: resident (remain in a single wintering area) and transients (move continually throughout the winter), in order to understand the establishment of the groups in the area. Both groups showed similar sex and age proportions, but different extension of post-juvenile moult , different arrival dates to the study site and different fat accumulation the day of the first capture.

Comunicació web 5

El còlit negre (*Oenanthe leucura*) a les Terres de l'Ebre. Seguiment de la densitat de la població reproductora.

Pere Josa & Albert Bertolero

Adreça de contacte: Pere Josa (Perejosa82@gmail.com), Associació Picampall

El còlit negre (*Oenanthe leucura*) viu únicament al nord d'Àfrica i a la península Ibèrica. La població catalana constitueix el límit NE de la seva distribució mundial, on des de principi del segle XXI hi ha hagut diferents extincions locals que han suposat una disminució de l'àrea ocupada. Actualment la major àrea de distribució a Catalunya es concentra a les Terres de l'Ebre. La falta de dades i de coneixement del còlit negre en aquesta zona i a gran part de l'àrea ocupada a Catalunya va motivar l'Associació Picampall a encetar el seguiment de la població de còlit negre. En aquesta primera fase s'ha estudiat la densitat reproductora en determinats sectors amb l'objectiu de repetir els mateixos censos al llarg dels anys i d'obtenir una estima de l'evolució poblacional mitjançant un índex IKA. La metodologia emprada consisteix a censar 28 sectors mitjançant transectes a peu de 3km en hàbitats favorables per a l'espècie. Aquests censos es repeteixen 2 vegades durant l'estació reproductora (els primers entre finals de març i abril, i els segons al maig). En cada cens es registren totes les observacions i es prenen dades dels hàbitats emprats. S'ha detectat el còlit negre en 17 dels 28 censos, tot i que en una densitat molt baixa (0,38 ind/km). Es considera que els canvis en els usos del sòl lligats a l'abandonament rural, com la disminució de l'agricultura de secà i, molt especialment, la disminució de la ramaderia extensiva, estan provocant una pèrdua dels hàbitats favorables per al còlit negre.

Comunicació web 6

Factors biòtics i abiòtics que determinen l'abundància de teuladins *Passer domesticus* en àrees urbanes de la Comunitat Valenciana

Edgar Bernat-Ponce; José Antonio Gil-Delgado Alberti & Daniel Guijarro Sendra

Adreça de contacte: Edgar Bernat-Ponce (edberpon@alumni.uv.es), Universitat de València

Els teuladins estan patint importants declivis a àrees urbanes i rurals per tot arreu d'Europa, fins i tot a la Comunitat Valenciana. El nostre objectiu va ser explorar els factors biòtics i abiòtics que afecten l'abundància dels teuladins urbans al sud de la província de València i nord d'Alacant, inferir les causes que podrien explicar el declivi i proposar mesures per a revertir la situació. L'abundància de teuladins urbans va ser analitzada en relació a 17 variables mitjançant 181 punts d'escolta (50 parcs urbans/38 escoles/93 carrers) per estació en 6 localitats i en 5 estacions diferents, tan reproductores com fora d'època reproductora. Per a identificar els factors urbans seleccionats per l'espècie a cada estació es van emprar Anàlisis de Partició Jeràrquica. Els parcs i les àrees urbanes que disposaven de contenidors de brossa van ser les zones amb major abundància de teuladins. A més a més, van ser menys abundants en àrees amb edificis alts i carrers amb gran quantitat de trànsit rodat i plenes de gent. Generalment, l'espècie és abundant en àrees on s'alimenta però escasseja a zones contaminades, plenes de gent i molt urbanitzades. Canvis en l'estructura d'aquests hàbitats urbans poden estar darrere dels esmentats declivis a la Comunitat Valenciana i Espanya. Plantegem que una planificació urbana verda és necessària per a assegurar la disponibilitat d'àrees verdes heterogènies que subministren d'aliment natural d'elevada qualitat a l'espècie enfront de les restes de deixalles d'aliment humà. A més, la disminució de la contaminació de l'aire urbà i uns edificis que oferisquen espais per a la nidificació podrien beneficiar a les poblacions de teuladins. Aquests canvis podrien ajudar a aturar el seu declivi a les ciutats de les nostres terres.

Comunicació web 7

MigraVallFosca, un projecte de seguiment de la migració d'ocells en una vall pirinenca.

Pere Josa Anguera & Jordi Castelló Carretero

Adreça de contacte: Pere Josa Anguera (Perejosa82@gmail.com)

La migració de passeriformes a través del Pirineu és un fenomen poc estudiat i encara menys l'obtenció de dades mitjançant l'anellament. En el projecte MigraVallFosca, l'any 2010 l'EBPJ decideix ubicar una estació d'anellament a la Vall Fosca (Pallars Jussà), ja que observacions prèvies indicaven certa importància de la zona com a stopover per a aus migratòries. S'han realitzat anellaments en la migració prenupcial i en el període de reproducció, però l'esforç es centra en la migració postnupcial de la que en presentem els resultats. Fins a mitjans de setembre del 2018 s'han fet un total de 256 jornades d'anellament, d'agost a octubre. S'han realitzat un total de 10.408 captures de 77 espècies diferents. Entre les espècies capturades destaca l'escorxador (*Lanius collurio*) del que s'han fet un total de 595 captures (430 anellaments), essent l'estació d'Espanya amb més anellaments de l'espècie. També cal destacar les 101 captures de boscaler pintat gros (*Locustella naevia*), espècie poc detectada durant el pas postnupcial a Catalunya. El 93% de les captures corresponen a juvenils, que fan una aturada molt breu sense gairebé cap recaptura. En aquest estudi hem volgut estudiar el paper dels prats de dall per a les espècies migradores. Els prats mostrejats són de petita extensió, amb marges amb presència d'arbusts com ara l'aranyoner (*Prunus spinosa*), el roser silvestre (*Rosa canina*) o el púdol (*Rhamnus alpina*), així com petites bosquines de freixe (*Fraxinus excelsior*) i cirerer (*Prunus avium*). La zona és pasturada freqüentment per ramats de vaques i ovelles en règim extensiu, que eviten el tancament arbustiu a les zones que no es dallen. Els resultats obtinguts mostren la importància d'aquests prats com a stopover. El projecte MigraVallFosca és a dia d'avui l'estudi més important de la migració postnupcial realitzat mitjançant l'anellament al Pirineu Ibèric.

Comunicació web 8

Resultats dels censos regulars de rapinyaires nocturns a la comarca d'Osona: 1990-2017

Jordi Baucells Colomer; Pere Vila Perdiguero & Carles Martorell Gendra

Adreça de contacte: Jordi Baucells Colomer (jbaucells@biodiversitat.cat)

Es representen i avaluen els resultats dels censos de les següents espècies: *Strix aluco*, *Athene noctua*, *Tyto alba*, *Bubo bubo*, *Asio otus* i *Otus scops* a la comarca d'Osona, des de l'any 1997. Per a cada espècie s'han realitzat censos regulars, i en el cas d'algunes espècies, establert densitats pels diferents tipus d'hàbitats, productivitat i/o anàlisi d'hàbitat. En aquest treball es descriuen les espècies estudiades i s'avaluen els resultats comarcals de més de 25 anys de seguiment, amb l'evolució de la població, la seva distribució. Les metodologies han estat diverses: censos per estacions d'escolta amb quadrícules, transectes pels diferents tipus de bosc, inspecció exhaustiva de cases i masos abandonats, transectes d'escolta de polls, anellament de polls, col·locació de caixes-niu i de plataformes. També s'han fet d'estudis d'alimentació amb càmeres infraroig.

Els resultats han permès valorar la pràctica extinció del duc com a nidificant a la comarca, molt probablement degut, entre d'altres causes possibles, a l'abús en l'aplicació de raticides. També s'ha determinat la gran variabilitat en la distribució, productivitat i presència del mussol banyut interanual, l'estabilitat en la distribució de l'òliba malgrat importantíssims impactes negatius com els atropellaments i la regressió progressiva del mussol comú, que ha perdut la meitat de la població en 25 anys.

S'exposen tots aquests resultats en forma de presentació web, juntament amb recomanacions per a la gestió i la conservació d'aquestes espècies, amb instruments com la custòdia del territori i les col·laboracions público privades.

Comunicació web 9

Nivells crònics de corticosterona poden indicar una infecció per *Salmonella* i *Campylobacter* en polls volanders de gavià argentat?

Laura Monclús; Raquel Ribas; Jacob González-Solís; Marta Cerdà-Cuéllar & Manel Lopez-Bejar

Adreça de contacte: Laura Monclús (laura.monclus@uab.cat)

En aus, la corticosterona en ploma s'ha utilitzat com una eina d'avaluació d'estrès crònic i estat de salut. Aquesta hormona és sintetitzada i secretada en sang via l'eix hipotalàmic-hipofisiari-adrenal que és activat en front d'una situació estressant, tant mediambiental com del propi animal, comportant una sèrie de canvis fisiològics i de comportament (resposta d'estrès). Detectar alteracions en aquesta resposta, i per tant en els nivells de corticosterona, pot ser utilitzat com un biomarcador de poblacions en risc. Les plomes acumulen corticosterona durant tot el seu període de creixement (que pot durar setmanes) i és per tant un indicador d'estrès crònic. L'objectiu principal d'aquest estudi va ser explorar la relació entre nivells de corticosterona en ploma i la presència de *Salmonella* i *Campylobacter* en polls volanders (n= 84) de gavià argentat (*Larus michahellis*) de la colònia de les illes Medes. El 2016 es van mostrejar dues zones de la Meda gran situades: (A) a la depressió del relleu i (B) a la part més alta de l'illa. Es van obtenir plomes del pit per quantificar els nivells de corticosterona, dos hisops cloacals pels anàlisis microbiològics, i es van recollir mesures morfomètriques [pes (g) i llargada del bec (mm)]. Els resultats van mostrar diferències morfomètriques i dels nivells de corticosterona entre els individus de les dues zones, segurament degudes a una asincronia en la posta i una diferència en l'edat. Un alt percentatge d'individus (59%) van ser positius a *Salmonella* i *Campylobacter*, sense mostrar diferències entres zones. Sorprenentment, els pollets positius a *Salmonella* i *Campylobacter* no van mostrar nivells més elevats de corticosterona. A més, aquests individus no mostraven signes clínics associats a la presència de colònies, de manera que es va concloure que aquesta espècie actua com a portadora asimptomàtica de *Salmonella* i *Campylobacter*, podent suposar un risc de zoonosis.

Índex dels autors de les contribucions

A

Abella, Joan Carles · 126
Abelló, Pere · 102
Alamán Requena, Alejandro · 127
Alcaraz, Júlia · 41, 125
Aleman, Yves · 42
Allue Blanch, Vicenç · 123
Almarza, Jesús · 36
Andino Pol, Héctor · 80
Antilles, Noelia · 94
Anton, Marc · 23, 28, 43, 67
Arcos, Josep M. · 53, 102, 103
Arenas, Ferran · 125
Argullós i Romera, Nat · 107, 125
Armendares Calvet, Roser · 116
Arrufat Tena, Guillem · 110
Aunió, Samuel · 77
Ayats, Teresa · 94
Aymerich, Pere · 83
Aymí Cubells, Raül · 91, 104, 120, 121

B

Badosa Malagelada, Enric · 71, 82, 89, 103
Bahillo, Álvaro · 94
Baltà, Oriol · 28, 43
Barba, Marcos · 125
Barceló, Antoni · 33
Barriocanal Lozano, Carles · 26, 80
Bas, Jordi · 90
Bas, Josep M. · 38, 73
Bastida, Raúl · 125
Baucells Colomer, Jordi · 59, 97, 131
Bernat, Carme · 39
Bernat-Ponce, Edgar · 30, 129
Bertolero, Albert · 128
Bescós, Pedro · 111
Betriu, Miquel · 83
Bonada González, Àngel · 60
Bonan, Arnau · 126
Bonfil, Jaume · 34, 61, 90
Borras, Antoni · 44
Bosch Mestres, Marc · 81
Bosch, Eva · 108
Botà, Gerard · 34, 39, 48, 49, 61, 90, 92
Bourgeois, Mathieu · 35
Brongo, Marcelo · 115
Brotons, Lluís · 21, 23, 67, 98
Brugnoli, Yago · 126
Burgas, Albert · 113
Burguera, Andreu · 125

C

Cabañeros, Lluís · 27
Cabello Palahí, Èlia · 110

Cabezón, Óscar · 94
Cabot, J. · 44
Cabrerá, J. · 44
Cahill, Seán · 27, 86
Cai, Xiaoyu · 31
Calaf, Josep · 105
Calderón Alvarez, Raül · 71, 89, 103
Campos i Micó, Abel · 62
Camprodon, Jordi · 106
Canet, Toni · 126
Cantó Corchado, José Luis · 127
Carmona Cruz, María · 104
Carrera, David · 28
Castany, Joan · 26, 51, 70, 101, 124
Castany, Salvador · 62
Castilló Carretero, Jordi · 130
Castillo, Belen · 125
Catchot Pons, Santiago · 25
Catry, Paulo · 57
Cebrian López, Rafael · 120, 121
Cerdà-Cuèllar, Marta · 94, 132
Clarabuch, Oriol · 26
Claramunt López, Bernat · 113
Clavell Corbera, Jordi · 120, 121
Coma, Núria · 32
Conde Lázaro, Sergi · 118
Conroy, M. · 44
Copete Peralta, José Luis · 97
Cortés, Verónica · 53, 54
Cortinas Pineda, Pere · 97
Cotín, Javier · 32
Cruz-Flores, Marta · 56, 57

D

Dalmau i Ausàs, Jordi · 88
de Felipe, Fernanda · 57
de Pablo Pons, Félix · 74
del Amo, Rodrigo · 96
del Baño Moreno, Pedro A. · 72, 87
Dell'Omo, Giacomo · 57
Dias, Maria P. · 57
Díaz-Diethelm, Dani · 27, 85, 86
Díez-Andreu, Irene · 56
Domingo, Carles · 111

E

Escandell Preto, Raül · 25, 26, 114
Escudero, Paco · 125
Estrada, Joan · 39, 61

F

Fainé, Teresa · 39
Fernández García, Cristina · 93
Fernández-Ordóñez, Joan Carles · 37
Ferràndez Castelló, Daniel · 76

Ferré, Joan · 64, 108
Figuerola, Jordi · 19
Florit Sans, Joan · 78
Folqué, Xavier · 125
Fontova Hugas, Glòria · 120, 121
Forero, Manuela G. · 57
Franch, Martí · 23, 28, 67
Frias, Joan · 55

G

Gálvez, Marc · 36, 90
García Pertegaz, Juan A. · 77
García Petit, Jordi · 83
García, David · 23, 28, 53
García, Josep · 99, 111
García-Amengual, Angel · 33
García-Barcelona, Salvador · 52, 55
García-Cárdenas, David · 23
García-Febrero, Oscar · 43
García-Galea, Eduardo · 22, 33
García-Vendrell, Miriam · 29, 52, 56
Gargallo, Gabriel · 26
Garrigós Solís, Sílvia · 88
Gil-Delgado, José Antonio · 30, 129
Gilot, Fabien · 35, 42
Giménez Contreras, Manuel-Enric · 120, 121
Giralt, David · 34, 39, 48, 49, 92
Gonzalez de Lucas, Rafael · 105, 125
González, Yolanda · 91
González-Babiloni, Francesc · 63
González-Solís, Jacob · 29, 52, 54, 55, 56, 57, 94, 126, 132
Gordo, Oscar · 91
Grajera, Joan · 71, 89, 103
Grémillet, David · 57
Guallar, Santiago · 31
Guerra, José · 36
Guijarro Sendra, Daniel · 129
Guinart, Daniel · 28
Guixé, David · 48, 106

H

Heredia Hernández, Sandra · 107
Hernández-Matías, Antonio · 40, 45, 46, 59
Herrando, Sergi · 22, 23, 28, 43, 67
Hinojo Sanchez, Alex · 123
Hoces, Sergio · 125

I

Ibáñez, Àlex · 81
Izquierdo Arànega, Guillem · 100

J

Jimenez Febré, Jordi · 75
Jiménez, Jordi · 125
Jiménez-Blasco, Irene · 22, 33
Jordà, Xavier · 115

Josa Anguera, Pere · 53, 128, 130

K

Karris, Georgios · 57

L

Larruy Brusi, Xavier · 69
Llimona, Francesc · 27, 85, 86
Llorens, Gabriel · 108
Llorente-Llurba, Eduard · 90
Loire, Roser · 28
López Claramunt, Anna · 82
López, David · 115
López, Txiqui · 91
Lopez-Bejar, Manel · 132
López-Iborra, Germán · 18, 26, 30, 76
Louzao, Maite · 102

M

Magalhães, Maria · 57
Mampel, Toni · 47
Mañosa, Santi · 39, 41, 90
Manzanera Serra, David · 88
Marco Tresserras, Jana · 113, 127
Marco, Xavier · 36
Maria Bas, Josep · 59
Martí, David · 28
Martínez Pérez, José Antonio · 51
Martorell Gendra, Carles · 131
Mascarell Llosa, Àlex · 120, 121
Maspons, Joan · 34
Mateos-González, Fernando · 32
Mayol Serra, Joan · 58
Meca, David · 41, 86
Méndez Chavero, Xavier · 114
Metzger, Benjamin · 57
Militão, Teresa · 55, 57
Miño, Àngel · 47
Moncasí Salvia, Francesc · 61, 90, 117
Monclús, Laura · 132
Monterde, José · 77
Montes, Gerard · 90
Morera, Virginia · 57, 94
Mougeot, François · 49
Mulet, Toni · 53
Muller, Martina · 57
Muñoz i Bastit, Rafa · 108, 109
Muñoz López, Elena · 107
Muñoz, Antoni · 79
Muñoz-Muñoz, Maria · 33

N

Navarrete Aliaga, César · 70
Navarro, Joan · 34, 57, 104
Navarro-Herrero, Leia · 29, 52, 56
Nebot, Sara · 51
Neves, Verónica · 57

Nicolau, Jordi · 24, 88

O

Oliver, Javier · 31
Oro, Daniel · 57
Ortega i González, Enric · 122
Orts, Ana · 53

P

Paiva, Vitor H. · 57
Palacín Moya, Carlos · 112
Palomo Sepúlveda, Miryam · 127
Parés, Francesc · 59
Parpal Ramis, Lluís · 58
Pedro Granadeiro, José · 57
Pedrocchi Rius, Vittorio · 81
Pereira, Fernanda · 52
Pérez-Granados, Cristian · 48
Peris, Albert · 47, 96
Peris-Lozano, José Antonio · 65
Péron, Clara · 57
Petit Saludes, Albert · 85
Pladevall, Clara · 24
Pocino Serra, Núria · 81
Polo Aparisi, Manu · 68, 95
Polo Aparisi, Toni · 37, 64, 66, 68, 95
Pomarol, Manel · 34
Ponce Santos, Jordi · 85
Pons, Daniel · 28
Pons, Pere · 38, 98
Porté, Albert · 36
Potrony Serret, David · 82
Pretus, Joan · 59
Prieto Mollar, Jordi · 69
Prodon, Roger · 20
Puigcerver, Manel · 22
Puig-Gironès, Roger · 38, 98
Pujol, Joan · 83
Pujol-Buxó, Eudald · 90
Pupla Sánchez, Benjamin · 101

Q

Quesada Lara, Javier · 31, 105

R

Ramon Cueto Gañet, Joan · 116
Ramos, Raül · 52, 57, 84, 94
Ramot, Jaume · 73
Real, Joan · 40, 45, 46, 47, 50, 59
Reyes-González, José Manuel · 57
Ribas, Raquel · 132
Robson, David · 26
Rodríguez Rosario, Joan · 61, 112
Rodríguez, Andrea · 55
Rodríguez, Beneharo · 102
Rodríguez-Teijeiro, José D. · 33
Rollan Vallbona, Àlex · 45

Romero, José Luis · 85
Rosich, Jordi · 40, 47
Rost, Josep · 38
Rovira, Eloi · 28

S

Sales, Sergi · 61
Sánchez Alonso, Cristina · 69
Sánchez-Requena, Damià · 36
Sánchez-Vidal, Anna · 55
Santisteban Ortiz, Carlos · 49, 92
Sanz, Ana · 39
Sardà-Palomera, Francesc · 34, 39, 48, 49, 92
Sarto i Monteys, Victor · 99
Sayol, Ferran · 34
Sazatornil, Víctor · 106
Seguí, Bartomeu · 33
Senar, Joan Carles · 32, 44
Sol, Daniel · 34
Soriano-Redondo, Andrea · 52
Strauß, Daniela · 119
Suárez, Manuel · 26
Surià Alba, Carles · 75

T

Tarjuelo, Rocío · 49
Tarzia, Marguerite · 53
Tauler-Ametller, Helena · 40, 59
Tirado Bernat, Miguel · 72
Tobella Roca, Carles · 38, 53, 71, 89, 103
Tocabens, Jean-Claude · 42
Tomas, Xavier · 111
Torres-Riera, Alex · 33
Traba, Juan · 48
Triay, Rafel · 79
Turon Sans, Francina · 71, 89, 103

U

Unzeta, Mar · 34
Uribe, Francesc · 32

V

Varea, Anna · 61
Vega, Stefany · 31
Viada Sauleda, Carlota · 58
Vidal-Fueris, Francisco J. · 33
Vila Perdiguero, Pere · 97, 131
Vila, Mireia · 28
Villero, Dani · 67

X

Xirouchakis, Stavros · 57

Y

Yates, Oliver · 53

Z

Zajková, Zuzana · 57
Zamora-López, Antonio · 57
Zango, Laura · 29, 52, 56

Organitza:

